revija

VARNOST

1/2019

Ministrstvo za notranje zadeve
Republike Slovenije
Letnik LXVII
ISSN 2232-318X

Zakaj potrebujemo nov karierni sistem policije?

45 let Postaje konjeniške policije Ljubljana

Dobre prakse v policiji – soustvarjajmo jih!

KAZALO

AKTUALNO

4 Pogovor z Jožetom Senico, namestnikom generalne direktorice policije
9 Pogovor s Tomažem Pečjakom, namestnikom generalne direktorice policije
15 Zahteve po oblikovanju ustreznega kariernega sistema prihajajo z vseh strani
20 Sodobne policije si brez policistov konjenikov ne moremo več predstavljati
25 Leto, ki je pomladilo vizijo razvoja policije
28 Policijsko delo leta 2018 v številkah
30 Odziv na tokratno javnomnenjsko anketo presegel vsa pričakovanja
34 Dobre prakse za leto 2018: Vse se da, če se hoče!
44 Pri iskanju načinov, kako izboljšati varnost na cestah, moramo bolj prisluhniti prebivalcem
48 Policija podpisala vrsto sporazumov za izboljšanje skupne varnosti
50 Razpis za nove policiste pospremili s številnimi zanimivimi dogodki

NOVICE

56 Z najnovejšim vrstičnim elektronskim mikroskopom do učinkovitejše analize strelskih delcev
56 Bomo kmalu občudovali le še plastične cvetove velikonočnic in encijana?
57 Planiški finale svetovnega pokala v poletih odlično izpeljan tudi po zaslugi policije
57 Policija od februarja bogatejša za štiri nove pasje pomočnike
58 Pozor, na ceste se vračajo motoristi!
58 Komu bo pripadel letošnji naziv najboljši za volanom?
59 V ospredju letošnje Collecte zgodovina milice
60 Logaški policisti končno v novih prostorih
60 Pred prvomajskimi prazniki opozorili na varno pokanje z možnarji in karbidi

STROKOVNI PRISPEVKI

61 Jože Jereb: Policijska psihologija in njeno stanje v slovenski policiji z očmi policista

IZOBRAŽEVANJE

66 Mednarodni dan žensk praznovali s predavanjem dr. Aleksandra Zadela
68 Izšel je Priročnik za uporabo plinskega razpršilca v policiji
70 Strokovni posvet kriminalistov, tožilcev, sodnikov in zagovornikov otrok
71 Posvet za vodje v policiji: Začnimo sprejemati konkretne odločitve in zaveze za odgovornejšo vožnjo

MEDNARODNO SODELOVANJE

72 DEA na obisku pri slovenski kriminalistični policiji
72 Minister in generalna direktorica policije pri slovenskih policistih na makedonsko-grški meji
73 Policijsko delo v skupnosti v ospredju tokratnega srečanja vodstev policij Salzburškega foruma
73 Ugledna mednarodna nagrada za slovenski policijski piar
74 Slovenski policisti – učitelji smučanja prenašali svoje znanje na makedonske kolege specialce
76 Zgledna skrb češke policije za svoj muzej

PROSTI ČAS

80 Uroš Čadež: »Jadralno padalstvo je zakon!«

ŠPORT

82 Letošnji policijski pohod na Triglav bo jubilejen – zagrizite v kolena tudi vi!

V policiji se pripravljamo na prenovo kariernega sistema. 15

20 Ljubljanska postaja policistov konjenikov praznuje 45 let svojega delovanja.

Anketa o delu policije pokazala, da se skoraj tri četrt prebivalcev še vedno počuti varno.

30

34

Dobre prakse v policiji. Ko zaposleni namesto izgovorov iščejo – odgovore!

Dr. Aleksander Zadel: Kako skrbite zase kot policisti, policistke?

66

V dolino raje s padalom kot peš

80

UVODNIK

Ali ste v življenju lovec *ali* žrtev? *Gotovo je bolj všečna prva vloga, vsi bi jo raje izbrali. Toda kdo je to v resnici? Človek, ki se odloči, da bo s svojo aktivnostjo zadostil svojim potrebam in pričakovanjem. Človek akcije. To zagotovo ni stokajoča oseba, ki brezplodno razpravlja in se pritožuje tako dolgo, da spravi v malodušje sebe in druge. Prav tako ne vsesplošni kritizer, ki vedno druge okrivi za neljube dogodke. Lovec raje lovi. Težave raje razpleta in pri tem išče rešitve.*

V tokratni številki si boste lahko prebrali, kakšne rešitve za stimulativnejše delovno okolje in izboljšanje učinkovitosti dela pripravlja novo vodstvo policije. Objavljamo tudi pogovor z obema namestnikoma generalne direktorice policije, da bi ju lahko bolje spoznali. Jože Senica je na tem položaju od oktobra lani, Tomaž Pečjak pa je funkcijo namestnika generalnega direktorja policije prevzel pred kratkim, 11. februarja letos. Oba kot enega od ključnih izzivov omenjata prenovo kariernega sistema, ki mora ponovno vzpostaviti prava razmerja med posameznimi policijskimi položaji. Vzpodbuda za prihodnje delo je tudi letno poročilo z rezultati opravljenega dela. Ti nam nastavljajo zrcalo in odslikavajo uspešnost posameznih področij dela. Če sklepamo po njih, imamo v policiji precejšnje število zaposlenih, ki prevzemajo vlogo lovcev.

Tej tezi pritrjujejo tudi številne dobre prakse v policiji. Lahko bi se pošalili, da v naših vrstah v zadnjem času razsaja virus inovativitis. Zaradi njegovih vsestransko ugodnih učinkov na zdravje in delo zaposlenih si želimo, da bi okužil čim več zaposlenih, zato smo dobrim praksam tokrat namenili nekaj več prostora in pozornosti. Za vzpodbudo, seveda, ne za samozadostnost.

Neznani avtor je nekoč zapisal misel, ki je zaradi svoje izpovedne moči preživela številne ponatise: »Dodajte malo življenja v svoje delo, v svoja zadovoljstva, v samega sebe. Prenehajte delati stvari le napol in se začnite zanimati za to, kar govorite in mislite.« Podoben recept je ob mednarodnem dnevu žena na navdihujočem predavanju slušateljem na srce položil tudi dr. Aleksander Zadel.

Bodimo lovci, saj bomo tako uspešnejši in tudi zadovoljnejši s svojim življenjem.

Mag. Vesna Drole
vodja Sektorja za odnose z javnostmi Policije

VARNOST 1/2019, januar–april ISSN 2232-318X

Pripravil: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Lektorirala: mag. Nataša Podhraški, SPLIKD MNZ
Fotografija na naslovnici: Kobilarna Lipica
Oblikovanje naslovnice: Matjaž Mitrovič, SUPG MNZ
Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUPG MNZ
Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Spletna naslova: www.mnz.gov.si, www.policija.si
Telefon: 01/428 57 45, **e-naslov:** varnost@policija.si

Slovenska policija | policija_si | MNZ RS Policija | police_slovenia

Pogovor z Jožetom Senico, namestnikom generalne direktorice policije

»Zagotovo nisem pričakoval, da bo na tem delovnem mestu tako dinamično in pestro«

Jože Senica je vodenje celjske policijske uprave po skoraj sedmih letih zamenjal za delovno mesto v vodstvu policije. Visoke postave in mlad – to je prvi vtis, ki ga dobimo zaposleni, ko se z njim srečamo na hodniku. Na pogled je tudi bolj tih, zadržan in resen, zato nas je zanimalo, kakšna so bila njegova pričakovanja ob nastopu nove funkcije in kaj lahko reče danes, po nekaj mesecih dela na Litostrojski cesti. Kako se znajde v vlogi namestnika generalne direktorice policije in ali se mu zdi bistveno drugačna od direktorskega mesta na policijski upravi.

Pogovarjali smo se o mnogočem, med drugim tudi o nekaterih predsodkih, ki vladajo med policisti v odnosu do GPU in obratno ... Ob koncu pogovora se je izkazalo, da je – v nasprotju z začetnim vtisom – Senica po značaju precej temperamenten in da gre za zagnanega, dobrega strokovnjaka, ki ima konkretna dejanja veliko raje od praznih besed.

Kot direktor PU Celje ste bili zelo uspešni. Kar šest let in pol ste vodili upravo. Zakaj ste se odločili prijaviti za položaj namestnika generalne direktorice policije? Domnevamo, da vas je pri tem vodila predvsem želja po novih nalogah, novem okolju in novih izzivih. Ali to drži?

V svoji policijski karieri, ki sem jo začel leta 1994 kot policist na Postaji mejne policije Dobova in vse do konca lanskega leta nadaljeval na različnih delovnih mestih v okviru PU Celje, sem vedno znova najprej našel nove izzive na delovnih mestih, ki sem jih zasedal. Seveda sem imel tudi željo po napredovanju, a se s tem nikoli nisem obremenjeval. Ko sem se učil prvih korakov v policiji, najprej na meji in nato na splošni policijski postaji v Velenju, niti v sanjah nisem pomislil, da bom v policiji kdaj zasedal vodstvena delovna mesta. Moja velika želja je bila takrat postati kriminalist in zaradi tega sem takoj po kadetski šoli začel študij ob delu. Želja se mi je kmalu, po štirih letih, uresničila. Postal sem kriminalist – najprej na področju premoženjske, nato pa mladoletniške kriminalitete, kjer sem se kot vodja skupine tudi prvič srečal s policijskim vodenjem. To je bilo vsaj zame razmeroma hitro, tudi nepričakovano, po vsega komaj treh letih dela na oddelku za kriminaliteto. V več približno štiriletnih obdobjih sem nato prehodil stopničke do vodje oddelka za organizirano kriminaliteto, vodje sektorja kriminalistične policije in nazadnje direktorja policijske uprave. K zasedbi vseh teh delovnih mest so me vedno povabili nadrejeni, na nobeno se nisem prijavljal. Menim, da je to pravi način. Vedno trdim, da je treba iti naprej; ne gre za samo napredovanje, ampak predvsem za spremembo delovnega okolja, ki je ob opravljanju vodstvenih funkcij še toliko nujnejša. Tako je bilo tudi ob povabilu, da prevzamem funkcijo namestnika. Presodil sem, da je sprememba po skoraj sedmih letih dobrodošla. Kot vsako dosedanje napredovanje mi je tudi to pomenilo izziv in hkrati odgovornost.

Kakšen je zdaj vaš pogled na policijo z vrha? Ali so se vaša začetna pričakovanja ob prihodu v Ljubljano uresničila? Ali je vodstvena funkcija za celotno policijo primerljiva z vodenjem uprave? Ali so tudi trenutki, ko pogrešate svoje nekdanje delovno mesto?

Zagotovo nisem pričakoval, da bo na tem delovnem mestu tako dinamično in pestro. To moraš preprosto doživeti in nihče te ne more vnaprej pripraviti. Glede tega

sem imel kot direktor policijske uprave drugačen pogled in ponovno se je potrdilo, da drugega dela ne moreš ocenjevati, dokler ga ne izkusiš. Da ne bi bil razumljen narobe: biti direktor policijske uprave je zelo zahtevno in odgovorno, kljub temu pa mi je organizacija dela tam dopuščala bolj predvidljiv in načrtovan urnik. Dela in izzivov tukaj je resnično veliko. Moj delovnik je zdaj precej daljši, vendar se v tem pogledu ne oziram nazaj, ničesar ne obžalujem, pogrešam pa svoje sodelavce v Celju, s katerimi poskušam ostati v stiku.

Na policijski upravi ste zagotovo lahko imeli boljši pregled nad dogajanjem v regiji, vsaj glede varnostne problematike. Kako zahtevno pa je imeti pregled nad dogajanjem po strokovnih področjih dela v policiji v celotni državi?

V vodstvu GPU smo vzpostavili način dela, s katerim imamo pregled nad varnostno situacijo v celotni državi. Ta nam omogoča pravočasno odzivanje. Če je v tem delu na policijski upravi komunikacija potekala z vodji NOE na PU in komandirji, tukaj komunikacija poteka prek direktorjev NOE GPU in direktorjev PU. Skupaj z generalno direktorico policije smo seznanjeni o vseh varnostno pomembnih dogodkih, vsebina se bistveno ne razlikuje, je pa teh dogodkov na državni ravni razumljivo precej več. Tukaj se vedno poraja dilema, koliko morajo biti vodje na najvišjih vodilnih delovnih mestih obveščeni, in glede tega menim, da mora imeti dober vodja sprotne informacije o vseh pomembnih zadevah. Zagovarjam neposredno vključevanje v zadeve in prisotnost na terenu, saj le s tem dobiš pravi občutek za uspešno reševanje zadev. Res je, da sem v dosedanji karieri tudi že poslušal očitke, da se preveč podajam na mikroraven, a se mi je to dolgoročno vedno obneslo. Nikoli se nisem skrival v pisarni in ne maram vodenja iz fotelja.

Kako ocenjujete varnostno problematiko v državi in kaj so največji izzivi, ki čakajo policijo v naslednjih nekaj letih?

Ocenjujem, da policija obvladuje varnostno problematiko na vseh področjih dela. To nenazadnje poleg ugodnih statističnih kazalnikov potrjujejo tudi ankete zadovoljstva ljudi z delom policije in prav to je najpomembnejše merilo za nas.

Trenutno in tudi v prihodnje je naš največji izziv zagotovo obvladovanje nezakonitih migracij. Če smo se lani spopadali z nekaj več kot 400-odstotnim povečanjem števila ilegalnih pribežnikov, lahko glede na trenuten trend ob začetku leta pričakujemo ponovno povečanje. Tudi obremenjenost po policijskih upravah se je spremenila; po sprva najbolj obremenjenih PU Koper in PU Novo mesto je s to problematiko trenutno močno obremenjena PU Ljubljana. Razpršenost tovrstne problematike po celotni meji s Hrvaško je za policijo predvsem kadrovska težava. Tako rekoč vse policijske uprave se srečujejo s kadrovskim mankom (tako na meji kot tudi v notranjosti) in s tega vidika je težko najti razpoložljiv kader za prerazporejanje na varnostno bolj obremenjena območja.

Naj nadaljujem kar s kadrom oziroma kadrovsko podhranjenostjo policije. Učinkovito kosanje z vsemi varnostnimi izzivi je s trenutnim kadrom prava umetnost. Če smo se v preteklosti srečevali s omejitvijo zaposlovanja, je danes za nas izziv, kako privabiti nove sodelavce, jih primerno usposobiti in ustaviti negativen trend kadrovske zasedenosti. S promocijo našega poklica, novimi prijemi v šolskem programu in izdelavo kariernega sistema smo zagotovo na pravi poti.

Na začetku letošnjega leta smo se spopadli s poslabšanjem stanja na področju varnosti cestnega prometa, na katerem smo lani z vidika žrtev in posledic v cestnem prometu beležili najugodnejše leto. Policiste usmerjamo, da

so prisotni na kritičnih mestih, predvsem pa, da se odzivajo na prekrške. Ljudje to od nas tudi pričakujejo, policisti pa morajo vedeti, zakaj so zoper nekoga ukrepali in kakšen vpliv bo to imelo na prometno varnost. Naša vsakdanja skrb ne sme biti le, da policisti z ukrepom zadovoljijo vodjo in da to delo poteka kampanjsko, ampak da se nenehno zagotavlja varnost v cestnem prometu.

Seveda je eden glavnih izzivov v prihodnosti tudi preiskovanje najhujših oblik kriminalitete, pri katerih se zaradi velikih tehnoloških sprememb srečujemo tudi z novimi načini opravljanja kaznivih dejanj. Storilci pri tem čedalje pogosteje uporabljajo kibernetski prostor in različna digitalna orodja, kar jim omogoča anonimnost, posledično pa to vpliva na našo učinkovitost pri preiskovanju. Zaradi tega si v policiji prizadevamo za spremembe kazenske procesne zakonodaje in nujnost opredelitve novih ustreznih pooblastil.

Skupaj z drugim namestnikom tesno sodelujete z generalno direktorico policije mag. Tatjano Bobnar, ste njena desna roka. Zagotovo je usklajevanje številnih obveznosti, sestankov, srečanj, pogovorov in drugih dogodkov nadvse zahtevno. Koliko je sploh lahko načrtovanih aktivnosti ob množici vsakodnevnih ad hoc nalog, ki se, kot vemo, pojavljajo sproti in jih je treba rešiti?

Z generalno direktorico policije, ki je izjemno sposobna in odločna vodja, in namestnikom Tomažem Pečjakom smo dejansko odlična ekipa in se pri delu zelo dobro dopolnjujemo. Pomembno je, da si zaupamo. Ponosen sem, da sem del te ekipe, predvsem pa me veseli, da imamo vsi voljo in energijo za obvladovanje aktualnih zadev in novih izzivov. Ves čas skrbimo, da smo na tekočem o zadevah, s katerimi se ukvarjamo, saj le tako lahko kadar koli vskočimo namesto drugega. Veliko se pogovarjamo, saj se zavedamo, da se sprejete odločitve v vodstvu GPU odražajo v celotnem sistemu policije. Čas za pogovor praviloma najdemo pred jutranjim posvetom s člani ožjega kolegija in po rednem delovniku, ko se stanje v hiši nekoliko umiri.

Naš delovni dan se pogosto precej razlikuje od načrtovanih aktivnosti, vendar se vsak od nas na srečo temu zelo hitro prilagodi. Velikokrat imamo na razpolago zelo kratek čas, da se pripravimo za naslednjo obveznost; pogosto se nanjo pripravljamo tudi na poti ali med nekim dogodkom. Verjetno bo kdo ob tem dejal, da je to stvar organizacije, toda realnost je takšna, kot je.

Kljub obilici nalog mi opravljanje tega dela zelo ustreza tako zaradi dinamike kot tudi zaradi raznolikosti, ki je v tako veliki organizaciji, kot je policija, nikoli ne zmanjka. Zgodi se, denimo, da se v enem dnevu poleg operativne problematike ukvarjamo z delovanjem helikopterjev, plovnostjo čolnov, kadri, policijskim orkestrom in notranjevarnostnimi dogodki, smo prisotni na raznih uradnih slovesnostih in dogodkih, komuniciramo z mediji in drugo.

Dolga leta ste opravljali kriminalistične naloge, nekaj časa ste bili kot svetovalec na področju organizirane kriminalitete in boja proti terorizmu tudi na mednarodni mirovni misiji v Makedoniji. Vodili ste oddelek za organizirano kriminaliteto in sektor kriminalistične policije, nato pa ste prevzeli vodenje policijske uprave. Kako ste še vedno povezani s tem področjem dela?

Več kot 14 let sem delal v okviru kriminalistične policije. Tu sem dejansko prehodil vse stopničke, od takrat še mlajšega kriminalista do vodje oddelka za kriminaliteto v regiji. Zagotovo to področje dela tudi najbolj poznam in to znanje s pridom uporabljam na tem delovnem mestu. Res pa je, da to nikoli ni bilo opravičilo za (ne)poznavanje drugih področij. Tudi v času, ko sem bil direktor policijske uprave, sem se moral hitro dobro seznaniti z vsemi področji dela. Zelo podobno je tudi zdaj.

Zelo pozitivna izkušnja zame je bila tudi delo na mednarodni civilni misiji EUPOL Proxima v Makedoniji, na kateri sem si pridobil mednarodne izkušnje, ki so še kako potrebne pri našem delu. Tukaj gre tako za operativno sodelovanje v okviru mednarodnih kriminalističnih preiskav kot tudi za strateške naloge v mednarodnem okolju.

V policiji je bilo od nekdaj prisotno tudi nekakšno rivalstvo, tekmovalnost med *kriminalom* in *uniformo*. Vaš komentar, glede na to, da ste tudi sami po srcu še vedno kriminalist?

Temu lahko samo pritrdim, tovrstno rivalstvo med tema temeljnima službama je vedno bilo in verjetno vedno bo. Sam ob tem ne vidim nič slabega; to je velikokrat ključ do uspeha in do še boljših rezultatov dela. Bila so obdobja, ko so po mnenju mnogih uspešneje gradili kariero zaposleni v uniformirani policiji, potem pa so bila tudi mnenja, da so zaposleni v kriminalistični policiji dosegli več. Tukaj je seveda največ govora o statusu in bonitetah, pa tudi o tem, kdo je za kaj pristojen, a vse to se pozabi, ko je treba pristopiti h konkretnemu delu. Takrat so vsi enotni. Tudi sam sem večkrat poslušal ali pa še poslušam komentarje, da sem bolj naklonjen kriminalistični policiji, vendar mi na drugi strani sodelavci s tega področja očitajo, da te naklonjenosti ne čutijo. Saj veste, kaj pravijo: največ lahko vzameš tistim, ki jih poznaš, in obenem lahko od njih tudi največ zahtevaš. Po srcu sem tako policist kot kriminalist in s ponosom oblečem našo lepo uniformo.

Kateri so (drugi) najvidnejši projekti, za katere skrbite? Kaj so vaše najpomembnejše naloge, ki jih opravljate v vlogi namestnika? Ali so katere od teh, ki so vam ljubše, prijetnejše od drugih?

S sodelavcem namestnikom nimava stroge delitve dela, toda z generalno direktorico smo se dogovorili, da skrbim zlasti za operativne in mednarodne zadeve. Glede spremljanja in koordiniranja operativnih zadev sem v stalnem stiku z direktorji PU in GPU. Z direktorji PU smo vzpostavili t. i. forum, ki se je pokazal kot učinkovito sredstvo za reševanje aktualnih zadev. Posebno usklajevanje poteka za področje nezakonitih migracij. Trenutno se ukvarjam tudi s pripravami na schengensko evalvacijo in letošnjimi večjimi varovanji ter urejam sistemske zadeve v povezavi z operativnim delom, kot so npr. projekt ciljnega iskanja oseb, prenova sistema kriminalističnoobveščevalne dejavnosti, prenova Resolucije o strategiji nacionalne varnosti, priprava navodila o sodelovanju NPU z drugimi enotami in še bi lahko našteval. Ravno danes smo ugotavljali, da bo treba preučiti ustreznost navodila o evidentiranju kaznivih dejanj, tako da je zmeraj kaj na mizi. Najbolj uživam v operativnem delu, zato bi si želel biti več na terenu.

Na regionalni ravni je pogosto mogoče zaznati stereotipno predstavo, ki jo imajo policisti glede državne ravni, češ, na GPU se tako in tako nič ne dela, tam so sami višji policijski inšpektorji z visokimi plačami, ki nam samo ukazujejo, kaj naj počnemo, v bistvu pa nimajo pojma, kako je na terenu ... Bi se vi (še) strinjali s takim mnenjem? Ena od funkcij GPU naj bi bila namreč tudi usmerjanje in pomoč policistom pri delu, ne le nadziranje – ali se vam zdi, da državna raven to dovolj upošteva?

Kot sem povedal že prej, sem se vedno izogibal ocenjevanja dela drugih. Kljub temu sem imel nekoč tudi sam pomisleke in sem menil, da bi se dalo na državni ravni narediti več. Na regionalni ravni smo velikokrat modrovali, da se naši predlogi uresničujejo prepočasi ali pa se sploh ne in da se na drugi strani zadeva na policijski upravi po tem, ko tako reče direktor, izvede takoj in brez kakšnih pomislekov.

Na GPU se dela, to vam zagotavljam, so pa zadeve mnogo kompleksnejše in odvisne tudi od drugih deležnikov, najprej seveda znotraj MNZ in tudi v odvisnosti od drugih resorjev. Zagotovo pa se da tudi kaj spremeniti na boljše; predvsem je treba izhajati iz stališča, da se vse da. To pri marsikom, seveda ne samo na državni ravni, pogrešam.

Glede na to, da se trenutno srečujemo s tem, da policisti z lokalne in regionalne ravni nimajo več zanimanja za delo na GPU in se tudi ne javljajo na objave vodstvenih delovnih mest, dvomim, da je mnenje o dobro plačanih delovnih mestih na GPU še pogosto prisotno. Osebno si želim, da bi na GPU prihajali ljudje z izkušnjami in dobrim poznavanjem stroke, s tem pa bomo zagotovili tudi primerno raven usmerjanja in nadziranja. V odsotnosti tega pa seveda prihaja do očitkov, da smo morda kje izgubili stik s terenom oziroma realnostjo.

V zadnjih letih lahko opažamo, da so policijske uprave pri delovanju in odločanju na svojih območjih precej bolj samostojne kot v preteklosti, ko je bil sistem mnogo bolj centraliziran. Vprašanje je najbrž, koliko naj bo te samostojnosti in koliko po drugi strani centralnega vodenja in koordinacije, ki je, kot vemo, za hierarhično policijsko organizacijo prav tako potrebna. Kako v vodstvu policije vijugate med obema težnjama?

Prav je, da so policijske uprave pri svojem delu samostojne, zagovarjam še večjo samostojnost, obenem pa je prav, da se direktorji in nasploh vodje in komandirji svoje odgovornosti tudi zavedajo. Policijski vodja mora biti odločen in jasen, težave mora reševati sproti in se jih ne sme izogibati. Pravijo, da slabe stvari *smrdijo* in da jih lahko za nekaj časa prikriješ, vendar ne odidejo. Vodenje je

Slovo od dolgoletnih sodelavcev na celjski policijski upravi

zahtevno, je prava umetnost in vsak ni za to. Odločitve, ki jih sprejemamo, so večkrat tudi neprijetne.

Na drugi strani moramo na državni ravni spremljati delo policijskih uprav in se odzvati, kadar je potrebno usklajevanje med več upravami, nuditi strokovno pomoč, usmerjati in opozarjati na napake. V vodstvu GPU si prizadevamo, da bi to dvignili še na višjo raven.

Kaj se vam zdi pomembnejše za dobro ime policije – uspešno izvedene obsežne in dolgotrajne policijske preiskave velikih mednarodnih kriminalnih združb ali uspešna vrnitev izgubljene denarnice občanu, povrnjeno ukradeno kolo, morda prijaznost policista pri obravnavi nekega na videz zanemarljivega prekrška ali kaznivega dejanja?

Da ljudje zaupajo policiji in jo ocenjujejo kot uspešno, je pomembno tako eno kot drugo. Velike, odmevne akcije dajejo ljudem občutek, da policija uspešno deluje proti najhujšim kriminalcem, nekdo, ki so mu ukradli kosilnico, pa bo učinkovitost ocenjeval pri svojem primeru. Pomembno je, da damo ljudem vedeti, da bomo naredili vse, kar je v naši moči, tudi če na koncu primera ne bomo rešili. Vsi razumejo, da policija vsega ne more rešiti. Posamezniki so največkrat razočarani, ker nismo pokazali pravega odnosa in ni bilo ustrezne komunikacije. Praviloma smo v stiku z občani ob zanje stresnih dogodkih, zato sta naša obravnava in vsaka beseda še kako pomembni. Vsi skupaj se moramo zavedati, da smo tukaj za ljudi. To je tudi vodilo, ki ga mora imeti vsak policist vedno pred sabo.

Ljudje se delimo na tiste, ki nam je bližje delo za računalnikom, v pisarni, nekaterim je blizu delo z ljudmi, komunikacija, spet tretji imajo raje delo z živalmi ali fizično delo kje zunaj, na svežem zraku. Sami delujete precej umirjeni – v katero skupino bi se umestili?

Kljub temu da trenutno preživim večino časa za računalnikom in v pisarni, mi je ljubše delo na terenu. Rad sem prisoten na kraju dogajanja. Veliko raje se pogovarjam z ljudmi, kot pa si z njimi dopisujem. Sem zelo neposreden, na kar se v policiji še vedno nismo navadili. Če bi vprašali moje prejšnje sodelavce, bi rekli, da nisem ravno umirjen, večkrat sem tudi glasen in sem v svojih odzivih bolj revolveraš. Zagovarjam takojšnji odziv, ne maram pa panike.

Za konec, kaj je po vašem mnenju največji dosežek v vaši dosedanji karieri?

Zame je največji dosežek, da tudi po 25 letih dela v policiji z veseljem hodim v službo. Tako je vse od prvega dne do danes. Sem policist po duši in srcu!

Kaj pa je tisto, kar po vašem mnenju v življenju najbolj šteje?

Najpomembnejše je, da smo živi in zdravi in da smo skupaj s tistimi, ki jih imamo najraje. To je moja družina – partnerka in desetletni sin, ki me z odhodom v Ljubljano vidita mnogo manj kot prej. Kar pogosti so klici: »Ati, zakaj boš spet tako pozen?« Zavedati se moramo, da na koncu ostanejo ob tebi le tisti, ki so bili s tabo tudi prej. Kadar se le da, skrbim tudi za športno aktivnost. Večinoma najdem čas pozno zvečer in ob koncih tedna. To je zame predvsem sprostitev, saj se pri tem nadiham in si hkrati naberem moči za nove izzive.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi, SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, PU Celje in Slovenska vojska

Pogovor s Tomažem Pečjakom, namestnikom generalne direktorice policije

»Za učinkovito delo policije je pomembno tako področje financ kot področje kadrov«

Za Tomaža Pečjaka bi lahko rekli, da je široko razgledan, prava živa enciklopedija – tudi po zaslugi nekoliko neobičajne izobrazbe, ki si jo je pridobil že kot miličnik. Ni namreč vsak policist tudi profesor matematike in fizike ... Vsekakor odlično pozna tudi ustroj in delovanje Generalne policijske uprave, najbolj seveda Službe generalnega direktorja policije, ki jo je vodil zadnjih devet let, preden je bil 11. februarja letos imenovan za namestnika generalne direktorice policije.

V Službi generalnega direktorja policije oziroma SGDP smo ga imeli priložnost že dodobra spoznati, zlasti kot izjemno predanega delu in nešteto službenim obveznostim, medtem ko je funkcija namestnika nova tudi zanj. Kako jo doživlja in kakšne izzive vidi na tem delovnem mestu? V pogovoru smo se dotaknili tudi nekaterih trenutno aktualnih tem, še posebno tistih, ki se nanašajo na organizacijsko klimo, nekatera odklonska ravnanja policistov, rekrutiranje novih kadrov idr.

Gospod Pečjak, na katerih vsebinskih področjih boste lahko na novi funkciji unovčili svoje bogato strokovno znanje in izkušnje, ki ste jih nabrali pri vodenju SGDP?

Pri vsakem delu, ki ga opravljaš, so pridobljene izkušnje v veliko pomoč. V osmih letih vodenja OKC GPU sem pridobil predvsem veliko izkušenj pri organiziranju in usklajevanju dela vseh enot ter OKC policijskih uprav ob operativnih dogodkih. Sodeloval sem tudi v skoraj vseh operativnih štabih med letoma 1995 in 2010. Pri tem sem dodobra spoznal delo vseh enot GPU. V SGDP je bilo manj neposrednih operativnih nalog, če izvzamem delo v operativnem štabu med migrantsko krizo. Podrobno sem spoznal področja nadzorne dejavnosti policije, organizacije in kadrov ter tudi priprave proračunov policije. To delo je bilo še posebno zahtevno v obdobju finančne krize in veljave Zakona o uravnoteženju javnih financ, ko je policija morala izvajati posamezne reorganizacije in ukrepe, s katerimi smo zagotavljali, da smo se tako kadrovsko kot finančno prebijali skozi najtežja leta.

Med drugim usklajujete področji financ in kadrov. Katero od njiju se vam zdi zahtevnejše?

Za učinkovito delovanje policije je pomemben tako finančni kot tudi kadrovski del. Na obeh področjih se enoletno pomanjkanje ne pozna takoj, bistveno pa vpliva na delovanje čez nekaj let. Tako še vedno zelo občutimo obdobje od leta 2010 do 2015, ko ni bilo zaposlovanja zaradi izvajanja Zakona o uravnoteženju javnih financ, hkrati pa smo v okviru proračuna imeli zelo malo sredstev za investicije. Usklajevanje financ vključuje razdeljevanje posameznih proračunskih postavk policije tako med posameznimi enotami policije kot področji dela glede na prioritete (npr. za investicije na področju dela kriminalistične policije, prometne varnosti in mejne problematike). To je še zahtevnejše pri pripravi proračuna, ko na sestankih z Ministrstvom za finance in preostalimi resorji poskušamo policiji zagotoviti čim večji delež proračunskih sredstev.

Tudi vas, tako kot vašega sodelavca Jožeta Senico, sprašujemo, kako poteka vsakodnevno sodelovanje z generalno direktorico policije.

Generalno direktorico policije mag. Tatjano Bobnar poznam že dolgo časa, že od devetdesetih let, ko je bila na vodstvenih delovnih mestih PU Ljubljana. Bolje sem jo spoznal, ko je bila namestnica generalnega direktorja policije, jaz pa vodja SGDP. Tako že od leta 2010 dalje dnevno sodelujeva. Je izredna pravnica, poznavalka policijskega prava in kazenske zakonodaje in po drugi strani začetnica – organizatorka psihološke pomoči ter zaupništva v policiji ter borka za odpravo administrativnih ovir. Svojemu delu je izredno predana. Je zelo zahtevna – najprej do sebe in šele nato do preostalih. Ima pa tudi zelo visoka etična in moralna načela, zato jo zelo spoštujem.

Zanima nas tudi, kakšno je sodelovanje vodstva s kabinetom ministrstva.

Sodelovanje s kabinetom Ministrstva za notranje zadeve je korektno in strokovno ter v okvirih, ki jih opredeljujejo zakonodaja in interni akti. Največ sodelovanja je pri pripravi gradiva v medresorski obravnavi (gre za različne zakonodajne predloge), odgovorov na pisanja občanov, naslovljenih na ministrstvo, in poslanskih vprašanj s področja dela policije ter pri usklajevanju sestankov ministrstva, na katerih sodelujejo predstavniki policije. Predvsem je zelo veliko različnega gradiva iz medresorskega usklajevanja, gradiva za različne odbore in poslanskih vprašanj (več kot 50 dnevno), ki jih je treba razdeliti med različne enote GPU. Pred letom smo zato pripravili ustrezen informacijski sistem, da lažje spremljamo prejeto in poslano gradivo, časovnico in preostalo. Koordinatorji in vodstva posameznih enot GPU imajo tako dostop do vsega gradiva in hkrati pregled, v kateri fazi je posamezno gradivo in katere pripombe so poslale posamezne enote.

Že skoraj takoj po imenovanju na to funkcijo ste morali stopiti pred televizijske kamere. Čeprav ste vajeni izjav za javnost, je bila v studiu obravnavana še posebno občutljiva tema. Govorimo o sicer le nekaj odklonskih ravnanjih policistov, ki pa so se zvrstila v kratkem času in vzbudila ogorčenje javnosti. Nekateri mediji so sprožili pravo gonjo proti tem posameznikom.

V policiji moramo imeti enaka merila do odklonskih ravnanj. Javnost nas vidi kot varuha in enega od stebrov pravne države, zato pričakuje, da se bomo policisti tako v službenem kot tudi v prostem času držali predpisov in norm. Seveda je nemogoče, da policisti ne bi nikoli kršili nobenih predpisov, saj smo, ne glede na to, da sta naša etika in integriteta vsekakor višji od povprečnega državljana, vseeno predvsem ljudje, ki tudi storijo napake. Toda ljudje so v primerih kršitev policistov (ne glede na to, ali gre za prosti ali službeni čas) še posebno občutljivi in pozorni, ali bo ukrepanje policistov v takšnih primerih enako kot pri njih ali pa bo policist zaradi poznanstev oziroma lažne stanovske solidarnosti ostal nekaznovan.

Upoštevati je treba tudi, da moramo biti zgled za to, kar predstavljamo in zagovarjamo. Denimo, ljudje bodo težko verjeli našim besedam o prometni varnosti, če bodo videli, da sami med vožnjo uporabljamo mobilni telefon in vozimo nepripeti ali celo pod vplivom alkohola. Ne nazadnje nas tudi Kodeks policijske etike zavezuje, da »pri opravljanju svojega dela in v zasebnem življenju skrbimo za varovanje ter utrjevanje lastnega ugleda in ugleda policijske organizacije«.

Kot ste že v oddaji poskušali pojasniti, a vam skoraj niso pustili do besede, se je policija odzvala tako, kot se mora v takih primerih; sprožila je vse potrebne preiskovalne in disciplinske postopke. Zdi se, da ljudje težko razumejo, da so vsi ti postopki natančno predpisani in seveda zahtevajo svoj čas …

Zelo pomembno je, da v odklonskih primerih ob izreku globe oziroma kazni za prekršek izvedemo tudi ustrezen delovnopravni ukrep. Kljub temu imamo veliko težavo: mediji ob objavah tovrstnih primerov ne razločijo, da gre za različne primere. Nekateri imajo znake kaznivih dejanj, drugi pa so le prekrški, zaradi česar morajo biti tudi delovnopravni ukrepi različno strogi (lažji ali hujši disciplinski postopek, opozorilo pred izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi in res v najhujših primerih odpoved pogodbe o zaposlitvi). Mediji v takšnih primerih pogosto neupravičeno izražajo pričakovanja, da bo policist odstopil, kar sploh ni delovnopravni ukrep, ki bi ga delodajalec lahko uporabil proti zaposlenemu v primeru kršitev. Ne upoštevajo, da moramo upoštevati veljavno javnouslužbensko zakonodajo, saj je sicer lahko izrečeni delovnopravni ukrep nepravilen in kot tak razveljavljen.

Prav zadnji odmevni primeri o vožnjah pod vplivom alkohola so pokazali dvoje. Po eni strani smo skoraj edini, od katerih se etika in integriteta zahtevata tudi v prostem času – že tako smo kot nosilci policijskih pooblastil deležni obravnave Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (t. i. posebni oddelek) znotraj Specializiranega državnega tožilstva v vseh primerih, ko so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje. Zelo redko se objavi podatek o drugih poklicih, ki so prav tako eni od stebrov integritete v slovenski družbi. Po drugi strani pa od policista zahtevajo podobno kot od funkcionarja – da bo zaradi svojega dejanja odstopil z delovnega mesta, kar sploh ni mogoče, razen če se tako sam odloči in zaprosi za premestitev na drugo prosto delovno mesto.

Notranja javnost deluje bolj zadržana. Številnim policistom se zdi, da se je vodstvo odzvalo preburno, še posebno ker je šlo le za nekaj ekscesnih primerov. Ne nazadnje tudi statistike dokazujejo, da je teh ravnanj v resnici iz leta v leto manj.

Res je, ne samo statistično, tudi sicer je tovrstnih odklonskih dejanj manj, kot jih je bilo pred desetimi ali 20 leti. Zavedati se je treba, da se je v tem času spremenila tudi družba in so na marsikaterem področju njena merila bistveno višja, kot so bila nekoč. Če so bila nekoč posamezna dejanja splošno sprejemljiva, danes niso več. Poudariti moram tudi, da je pri tovrstnih dejanjih, predvsem ko gre za uživanje alkohola, znotraj policijske organizacije žal še vedno mogoče zaslediti lažno solidarnost oziroma opravičevanje dejanj ali celo, da vemo za primere in ne ukrepamo. Prav zanikanje in neodzivanje znotraj kolektivov velikokrat pripeljeta do dogodka, ko so posledice tako hude, da službe ni mogoče nadaljevati.

V zadnjih letih smo dokazali, da je Policija organizacija, ki sama dosledno ukrepa v primeru kršitev, in če je treba, izreka tudi najhujši delovnopravni ukrep – odpoved pogodbe o zaposlitvi. Žalostno pa je (to potrjujejo tudi statistični podatki o izrečenih delovnopravnih ukrepih), da je Policija ena redkih institucij v državi, ki resnično skrbi za svoje poslanstvo, vizijo in vrednote.

Problematika alkohola na delovnem mestu je po vašem mnenju torej tema, ki jo je vendarle treba obravnavati. Kakšne aktivnosti ste že izvedli?

Odnos do alkohola na delovnem mestu in tudi v prostem času je še vedno premalo restriktiven, zato je pomembno, da tej problematiki posvečamo vso pozornost. Absolutno se ne smemo slepiti, da je takšnih primerov zelo malo. Policijsko delo je stresno in psihično zahtevno, vendar to ne more biti razlog, da je alkohol na delovnem mestu in v prostem času sprejemljiv. Še posebno ko govorimo o vožnji pod vplivom alkohola, kršitvah javnega reda in miru ali celo družinskem nasilju. Prav zato smo v zadnjih desetih letih storili velik korak naprej k zaščiti zaposlenih z uvedbo psihološke pomoči in podpore ter policijskih zaupnikov, predvsem za lajšanje čustvene stiske ob doživljanju travmatskega dogodka, lažje soočanje z dogodkom ter premagovanje stresa, kritičnih situacij ter čustvenih in medosebnih težav. Nedavno smo organizirali tudi posvet za policijske vodje na temo alkohola v policiji, na katerem smo v dveh dneh predstavili podatke o negativnih ravnanjih v policiji, povezanih z zlorabo alkohola, in obenem predstavili sistem, ki policijskim vodjem omogoča pravočasno in učinkovito reševanje teh težav.

Kako pa lahko sodelavcu v težavah pomagajo njegovi sodelavci?

Nasploh, ne samo pri alkoholu, tudi pri drugih težavah, je zelo pomembno, da smo pozorni na svoje sodelavce in pravočasno ukrepamo, če ugotovimo, da imajo težave. Pri zgodnjem ukrepanju je velikokrat dovolj že osebni pogovor oziroma to, da si vzamemo čas in sodelavca poslušamo, ga poskušamo razumeti in mu pomagati. Pomembno je tudi, da čim prej poiščemo ustrezno strokovno pomoč. Velikokrat se pozneje ugotavlja, da so sodelavci vedeli za težavo, vendar nihče ni pomagal. Pohvaliti moram sindikata, ki se aktivno vključujeta v različne programe psihološke in protistresne pomoči, podpiram pa tudi ustanovitev Modre družine, policijskega dobrodelnega društva, katerega namen je lajšati in reševati socialne stiske in težave zaposlenih v policiji, upokojencev iz njenih vrst in njihovih ožjih družinskih članov.

Večkrat poudarjate, da je poklic policista na očeh javnosti, tudi kadar policist ni v službi. To je kar velik pritisk, kajne? Navsezadnje so tudi policisti samo ljudje, z vsemi svojimi človeškimi slabostmi.

Zavedati se moramo, da občani vidijo policijo kot varuha reda, kot pomemben steber zagotavljanja varnosti. Velikokrat poudarjamo, da smo policisti 24 ur na dan, zato moramo tudi v primeru kršitev v prostem času sprejeti dejstvo, da smo drugačni kot preostali javni uslužbenci. Nenazadnje to ljudje od policije tudi upravičeno pričakujejo in prav zato institucija uživa velik ugled v družbi. Vsekakor je lahko to tudi velik pritisk, vendar menim, da je pomembno, da se tudi v zasebnem življenju držimo etike, integritete in norm (ena takih je npr. vožnja v cestnem prometu pod vplivom alkohola). Ne le da sicer krnimo ugled ali odgovornost, ki jo nosimo policisti v družbi, ko druge kaznujemo in vzpostavljamo red, ampak s tem ogrožamo tudi lastno varnost, varnost svojih bližnjih in varnost drugih udeležencev v prometu.

Dodaten pritisk je danes verjetnost, da nas zaposlene kdo mimogrede posname s telefonom in kaj hitro lahko zadeva zaokroži v javnosti. Je tudi zato manj sproščenosti in povezovanja, kot je bilo značilno za policiste pred desetletji (govorimo o druženju zaposlenih, piknikih in izletih)?

Res je, dandanes moramo pričakovati, da smo na vsakem koraku pod drobnogledom. Poudariti je treba, da se je v zadnjih desetih oziroma 20 letih zelo spremenila celotna družba, ne samo policija. Zaradi družbenih omrežij lahko vsakdo zelo hitro objavi kakršno koli novico, fotografijo ali videoposnetek o nepravilnostih policista. Mediji so postali zelo dovzetni za take novice in jih velikokrat objavijo še nepreverjene. Seveda vsak tak dogodek povzroči škodo naši instituciji in še posebno vsem policistom in policistkam, ki so ves čas zgledni in se z vsem srcem trudijo, da bi dobro delali v tem plemenitem poklicu.

Ne morem pa prezreti dejstva, da zgodbe velikokrat pridejo v medije iz policijskih vrst in se prenašalci niti ne zavedajo, da s tem bistveno bolj škodijo celotni instituciji in sebi kot pa posamezniku, ki je vpleten v dogodek.

Hkrati so se s hitrejšim tempom, drugačnim načinom življenja in ne nazadnje tudi ukinitvijo srednje šole za policiste spremenili tudi vedenje, druženje in kolegialnost. Če je bilo pred desetletji še običajno, da so se policisti med seboj družili tako v službi kot v zasebnem življenju, je tega zdaj bistveno manj oziroma na posameznih območjih skoraj ne obstaja več. Dodatni razlog je tudi veliko število vozačev, ki se na delo vozijo več kot 100 kilometrov, in dejstvo, da se zdaj zaposluje starejši kader, ki ima velikokrat že družine in svoj krog prijateljev.

Morda se na prvi pogled komu res zdi, da je težko oziroma nemogoče

upoštevati pravila, zato imajo pri preprečevanju negativnih ravnanj v policiji veliko vlogo odgovornost vodij z osebnim zgledom ter razgovori z zaposlenimi.

Kako torej povečati pripadnost policiji? Rezultati zadnje ankete med položajnimi vodji, ki je bila lani izvedena kot posledica merjenja organizacijske klime, so pokazali, da ima lahko ustrezno vodenje na zaposlene tudi na tem področju ogromen vpliv.

Pripadnost policiji ni majhna, to se vedno pokaže v največjih preizkušnjah, ko zaposleni brez težav opravljajo še tako zahtevno in naporno delo. Ne nazadnje se je pripadnost lahko dobro opazila v obdobju ukrepanja ob protestih v letih 2012–2014 in v obdobju velike migrantske krize v letih 2015–2016. Absolutno menim, da je moč vodij policijskih enot velika. S tem ne mislim samo na formalno moč, ampak predvsem na neformalno moč, ki jo imamo vodje. Vsekakor bi bilo za vodje bistveno lažje, da bi imeli na voljo tudi sredstva za delovno uspešnost, s katerimi bi lahko nagrajevali tiste, ki so zelo uspešni in bistveno odstopajo od povprečja. Verjamem, da bomo v prihodnje spet prejeli enega od instrumentov vodenja, ki nam je bil odvzet v obdobju kriznih ukrepov. Zelo pomembni so predvsem izbira, izpopolnjevanje in usposabljanje vodij. Za dobrega vodjo je ključno, da vodi z lastnim zgledom. Naj se vede tako, kot to pričakuje od svojih zaposlenih. Zaveda naj se, da so dejanja prepričljivejša in na zaposlene bolj učinkujejo kot besede. Obvladati mora tudi komunikacijske veščine, kot so sposobnost poslušanja in zagotavljanje povratnih informacij.

Vodstvena delovna mesta so med policisti čedalje manj zanimiva. Policijski vodje so v nezavidljivem položaju, še posebno zaradi množice dodatnih nalog, ki jih morajo opravljati, nestimulativnih vidikov kariernega napredovanja, premajhne zasedenosti in fluktuacije zaposlenih, predolgih postopkov zaposlovanja idr.

Prav zato smo ustanovili delovno skupino za karierni sistem s posameznimi podskupinami – za pripravo izhodišč kariernega sistema Policije (določitev kariernih delovnih mest, priprava načina izbora kadrov in potrebnih kompetenc za zasedbo delovnih mest). Pri tem izhajamo iz nekaterih preprosto ugotovljivih dejstev, ki neposredno ali posredno vplivajo na slabšo učinkovitost in uspešnost policijskega dela. Karierni sistem med drugim vključuje tudi podsistem kadrovanja ter podsistem identifikacije, ocenjevanja in razvijanja potencialov na področju vodenja. Tudi načela kariernega sistema (načelo preglednosti, načelo enakih možnosti, motivacijsko načelo in načelo strokovnega razvoja) upoštevajo načela modernega upravljanja človeških virov. Določbe o napredovanju, prerazporejanju in kadrovanju iz drugih kadrovskih virov ter karierni poti za vodilna in vodstvena delovna mesta so konceptualni okvir za uvedbo konkretnih praks v skladu s predstavljenimi sodobnimi trendi kadrovanja in menedžmenta talentov v policijskih organizacijah.

Osnovo za to smo dobili s sprejetim stavkovnim sporazumom, v katerem se je Vlada RS zavezala, da bo spremenila Uredbo o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih, da bo delo mogoče opravljati samo v enem nazivu. Pri tem sta imela veliko vlogo oba policijska sindikata. Verjamemo, da bomo letos do poletja skupaj s sindikatoma pripravili karierna priporočila, pri katerih bomo skupaj (v skladu z dodatno opredelitvijo 22. č člena Kolektivne pogodbe za policiste, ki ga sindikata usklajujeta z vladno pogajalsko skupino) dodatno opredelili kariero in karierne poti, načrtovanje in spremljanje kariere, izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, letno ocenjevanje in napredovanje, napredovanje na zahtevnejša delovna mesta ter varovanje kariere.

Kadrovska problematika je v policiji v zadnjih letih čedalje težavnejša. Kako smo prišli do te točke?

V zadnjih treh letih se število zaposlenih v policiji giblje na enaki ravni (od 8.100 do 8.200), a to je bistveno premajhna številka za res učinkovito delovanje. Potrebovali bi jih vsaj 900 več. Letno pridobivamo okoli 200 do 250 novih zaposlitev, vendar je toliko tudi upokojitev, odhodov in drugih prekinitev delovnega razmerja. S trendom negativne fluktuacije kadra se srečujemo že od leta 2007. Največji odliv kadra je bil v letu 2010 kot posledica reorganizacije Policije in upravnega dela Ministrstva za notranje zadeve ter v letih 2012, 2013 in 2014 kot posledica obveznih postopkov upokojevanja (zaradi uveljavitve Zakona o uravnoteženju javnih financ). Zdaj imamo težavo tudi s tem, da pozitivna gospodarska rast povzroči tudi druge oblike sporazumnih odpovedi pogodb o zaposlitvi, saj ponuja različne karierne priložnosti v drugih organizacijah in dejavnostih, kjer zaposleni niso izpostavljeni takšnim tveganjem kot pri opravljanju nalog policije in so jim ponujeni privlačnejši finančni in drugi pogoji dela.

S kakšnimi ukrepi bi vi povečali zanimanje za vstop med policiste?

Od konca leta 2014 se izvajajo številne aktivnosti za omilitev kadrovskega primanjkljaja, ki je nastal z restriktivno politiko zaposlovanja zaradi varčevalnih ukrepov. Spodbujanje aktivne politike zaposlovanja z namenom približevanja vzdržni fluktuaciji kadra v policiji je zajeto v Resoluciji o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025. Imamo tudi delovno skupino za promocijo zaposlovanja, ki med drugim sodeluje pri načrtovanju in organizaciji dogodkov, kot so predstavitve na kariernih in drugih sejmih. Med njenimi nalogami so tudi skrb za pripravo slikovnega gradiva in videogradiva, usposobitev ekip na upravah, da lahko samostojno, a enotno v lokalnih okoljih promovirajo poklic policista, objave na spletni strani policije ipd. Poudariti moram, da je skupina letos opravila že veliko dela.

Menim, da bi zanimanje za zaposlitev v policiji lahko povečali tudi z drugimi ukrepi, denimo, da še bolje izkoristimo zaposlovanje v regijah, kjer je večje zanimanje za ta poklic (Maribor, Murska Sobota in Celje). Za povečanje zaposlovanja v regijah, kjer ni prijav ali jih je zelo malo, pa bi se lahko predlagale rešitve, kot je npr. povečanje števila službenih stanovanj na območjih Ljubljane in Kopra ali pomoč pri nakupu subvencioniranih stanovanj (država bi npr. sodelovala pri nakupu stanovanj s plačilom nepovratnega dolgoročnega kredita (npr. za dobo 20 let) v zameno za preselitev in opravljanje dela na območju PU Koper – namesto plačila potnih stroškov za vozače, ki dnevno v eno smer prevozijo 100 kilometrov in več).

Ali ste za več ali manj hierarhije v policiji? Ali pa je morda kaj narobe z njenim uveljavljanjem, saj se občasno pojavljajo očitki, da so policisti preveč *razpuščeni*?

Policija je hierarhična organizacija – najbrž opazno najbolj izmed vseh državnih organov (tako po velikosti kot zaradi dejstva, da delujemo na državni, regionalni in lokalni ravni). Da takšna organizacija deluje učinkovito in uspešno, sta vsekakor zelo pomembni

jasna hierarhija in pot odločanja.

Menim, da policisti niso preveč *razpuščeni*, vsekakor pa se tudi policija z vsako generacijo spreminja. Pred več kot 30 leti, ko smo prihajali v enote, so tudi nam takrat starejši miličniki govorili, da smo drugačni – da nismo več pravi, da nimamo nobene avtoritete, niti odnosa do starejših sodelavcev … Zato tudi podpiram stališče, da se mora policija odpirati in odzivati na družbene trende in si vsakokrat poiskati ustrezen prostor v družbi. Ne sme zaostajati in biti neodzivna na vse te družbene in generacijske spremembe. Še več, izziv nam mora biti, kako takšne spremembe identificirati, zaznati in ustrezno pretvoriti v normativna pravila. Menim, da smo v zadnjih letih veliko naredili za to, seveda pa je to stalna naloga.

Vsekakor je ena boljših možnosti ustrezna uvedba kariernega sistema, s katerim lahko uredimo tudi ustrezen sistem mentorstva, da bo vsak policist, ki pride v sistem, imel mentorja (ne samo šest mesecev, ampak dalj časa), ki ga bo usmerjal in mu s svojim zgledom pokazal, kako je biti vzoren član naše policijske družine.

Že čez dve leti bo Slovenija predsedovala Svetu EU. Predsedovanje policije tudi tokrat ne bo zaobšlo.

Predsedovanje Slovenije Svetu EU v drugi polovici leta 2021 bo za policijo vsekakor obsežna naloga in izziv. Pri tem mislim tako na varnostni izziv, ko bo treba pripraviti in izvajati vrsto varovanj sestankov in srečanj najvišjih predstavnikov in varovanih oseb EU, po drugi strani pa ne smemo zanemariti vloge, ki jo ima policija pri aktivnem sodelovanju v različnih odborih. Glede na to, da že imamo izkušnjo predsedovanja iz leta 2008, je malo lažje, vendar pa se je v tem času bistveno spremenila varnostna situacija na terenu in imamo bistveno manj zaposlenih. Konec lanskega leta je tako že začela delovati vladna delovna skupina za pripravo predsedovanja EU. Aktivno smo vključeni v kar nekaj podskupin. Hkrati sta bili imenovani tudi skupina notranjega ministrstva in podskupina za varovanje, ki jo vodi policija. Trenutno se pripravlja načrt nabav potrebnih materialno-tehničnih sredstev za izvajanje policijskih nalog.

Katere so še druge vodilne teme, ki bodo vplivale na delo policistov? S katerimi vprašanji se bo policija prisiljena ukvarjati v bližnji prihodnosti?

Pomembni temi sta zagotavljanje ustreznih finančnih in kadrovskih virov. Na področju kadrov so pomemben izziv ustrezna ureditev kariernega sistema, o katerem sem že povedal nekaj besed, zagotavljanje dovolj velikega števila novih kadrov ter preprečitev prezgodnjega upokojevanja policistov, predvsem na tistih delovnih mestih, kjer ni prevelikih fizičnih obremenitev, delovne izkušnje pa so še kako pomembne in dobrodošle.

Na finančnem področju bo v ospredju predvsem priprava proračunov našega organa za leti 2021 in 2022. Glede na čedalje večjo problematiko terorizma in varovanja državne meje oziroma migrantsko problematiko ter problematiko prometne varnosti moramo nadaljevati modernizacijo opreme in redno obnovo obstoječe opreme in vozil. Pomembna so tudi kontinuirana investicijska vlaganja tako v objekte policije kot v osnovna sredstva in opremo. Ta vlaganja so nujno potrebna glede na stopnjo iztrošenosti opreme. Upoštevati moramo, da sta bili logistika in kadrovska služba z reorganizacijo leta 2010 z GPU preneseni v Sekretariat notranjega ministrstva. Ta reorganizacija nam še vedno povzroča težave, ker je zaradi ločenosti enot velikokrat treba imeti dodatne sestanke, pošiljati dopise, določati odločevalce ipd.

O kolikšnih zneskih oziroma višini sredstev govorimo, če se še malo vrnemo k zagotavljanju ustrezne opreme policistov, brez katere ti ne morejo učinkovito izvajati svojih primarnih nalog varovanja ljudi in premoženja?

Oprema policistov ne sme biti zastarela, ampak mora slediti trendom tehnološkega razvoja in zadoščati predpisanim standardom, da lahko deluje brezhibno, varno in zanesljivo. V zadnjih letih nam je uspelo negativni trend staranja opreme obrniti na bolje, poteka pa tudi prenova policijske uniforme. Ne smemo prezreti, da danes oprema policista zaradi uporabe novih materialov in raznovrstnih tehničnih pripomočkov postaja čedalje dražja. Tega se mora zavedati tudi država. Samo osnovna oprema in oborožitev posameznega policista presegata 3.000 evrov. Seveda ne govorim o specifični opremi (npr. forenzična oprema, informacijska in telekomunikacijska oprema, helikopterji, čolni in specialna vozila), pri kateri takoj začnemo govoriti o nekajmilijonskih zneskih. Osnovne številke, s katerimi lahko vodimo proračun policije, so približno 300 milijonov evrov za plače, 50 milijonov evrov za materialne stroške in 30 milijonov evrov za investicije. Takšen proračun bi nam omogočal normalno posodobitev materialno-tehničnih sredstev in uniforme.

Nekoč ste omenili, da še ponoči prebirate službene spise ... S čim vse si obnavljate moči, kaj vas navdihuje v življenju in kdo je vaš vzornik?

Menim, da je prav, da človek pri svojem delu uporablja informacijsko tehnologijo, ki je na razpolago. Glede na možnost oddaljenega dostopa sam velikokrat izberem čim bolj fleksibilen čas opravljanja nalog in dela v pisarni ne podaljšujem do dokončanja naloge.

Med službovanjem v milici in pozneje v policiji sem imel srečo, da sem imel res odlične vodje in mentorje, ki so me veliko naučili – pri tem ne mislim samo na službene naloge, ampak tudi na življenjske izkušnje in vrednote. Ena od teh je vsekakor tudi, da je treba imeti hobi, s katerim zmanjšuješ stres, za trenutek pozabiš na vse in si povrneš moči. Velik del prostega časa posvečam športu, in to predvsem skvošu – dinamični igri z žogo in loparjem v enem prostoru. Gre za enega izmed najhitrejših športov z loparjem, ki je po drugi strani tudi eden redkih, pri katerih si z nasprotnikom v istem prostoru. Tako so ob fizični moči in eksplozivnosti potrebne tudi izkušnje in taktika. Zato je ta šport zelo zabaven.

Izvedeli smo, da ste vešči tudi numerologije in astrologije. Malo za šalo, malo zares vam postavljamo še zadnje vprašanje: kje vidite slovensko policijo čez deset, 20 in 100 let, kakšne karte ji lahko preberete?

Policija bo zagotovo obstajala tudi čez 100 let, a bo bistveno drugačna – ne samo zaradi uporabe tehnike, o kateri trenutno ne vemo nič, ampak tudi zaradi povsem novih organizacijskih oblik, ki jih danes ne poznamo. Nenazadnje se lahko zazremo v preteklost in preverimo, kakšne so bile policija in njene naloge pred 100 leti – pri tem ne smemo prezreti, da se tehnične spremembe in s tem družba ter okolje spreminjajo bistveno hitreje kot nekoč.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, mag. Nina Djordjević, SOJ SGDP GPU

Priprave na prenovo kariernega sistema v Policiji

Zahteve po oblikovanju ustreznega kariernega sistema prihajajo z vseh strani

Policija je v zadnjih desetih letih doživela več stavk, ki so bile namenjene ureditvi plačnega položaja policistov. Stavke so se zgodile zaradi vse večjega obsega dela in stopnjevanja njegove zahtevnosti, pa tudi zaradi povečane obremenjenosti policistov, ki je posledica kadrovske podhranjenosti organa. Danes tudi sindikati prepoznavajo potrebo oziroma zahtevo po preoblikovanju kariernega sistema. Med leti sicer hvalevrednega prizadevanja za izboljšanje materialnega položaja policistov se je namreč karierni sistem postopoma rušil, z njim vred pa se je rušila tudi hierarhična struktura. Policija je tako prišla do točke, ko ni več veliko možnosti za ustrezen kadrovski razvoj zaposlenih in so posamezniki z visokim strokovnim potencialom s prevzemanjem zahtevnejših in sistemskih nalog ali napredovanjem po hierarhični strukturi *kaznovani* tako, da prejemajo manjšo plačo. Napočil je torej čas, ko je to stanje treba začeti odgovorno popravljati.

Gregor Novak je pooblaščenec Policije za stike s sindikati.

Urejen karierni sistem v Policiji ima lahko veliko pozitivnih učinkov, zlasti na uresničevanje interesov delodajalca (zagotavljanje zakonitega, strokovnega in učinkovitega opravljanja nalog, ohranjanje hierarhične strukture, obvladovanje novih varnostnih izzivov ter vpliv na ugled organa in zaposlovanje) in obenem na zadovoljevanje potreb zaposlenih. Omogočil bi vzpostavitev ustreznega kompetenčnega modela, ne nazadnje pa bi tudi prispeval k učinkovitejšemu reševanju zahtev za izboljšanje materialnega položaja policistov v okviru sindikalnega boja, saj bi že sistemsko vseboval ustrezne rešitve nekaterih vprašanj glede finančne stimulacije in nagrajevanja.

V celotnem policijskem sistemu je okoli 8.160 zaposlenih, od tega je 7.100 policistov, ki izvajajo policijska pooblastila. Policija deluje po hierarhični organizacijski strukturi. To pomeni, da so policijske enote glede na ravni organiziranosti med seboj v hierarhičnem razmerju in tudi zaposleni opravljajo naloge v hierarhičnem odnosu, t. i. nadrejeni – podrejeni (npr. vodja patrulje – policist, komandir – pomočnik komandirja, vodja preiskave – kriminalistični inšpektor idr.). Ta hierarhična organizacijska struktura je nujna, ker se tako zagotavljajo zakonitost, strokovnost in učinkovitost delovanja policistov oziroma opravljanja policijskega dela, tj. zagotavljanja varnosti državljanom, nujna pa je tudi zaradi nadzora nad uporabo represivnih pooblastil.

Potreba po fleksibilnosti in vpliv novih varnostnih izzivov na preoblikovanje policijske organizacije

Policija je bila v zadnjih letih deležna več organizacijskih sprememb, vse od združevanja policijskih postaj in policijskih

Trenutni karierni sistem v Policiji negativno vpliva na motivacijo in zavzetost zaposlenih ter na ohranitev hierarhičnih razmerij in hierarhičnih odnosov. Hierarhična struktura je v organizaciji, kot je policijska, nujna, saj omogoča zagotavljanje zakonitosti, strokovnosti in učinkovitosti delovanja policistov. Ustrezno urejen karierni sistem bi imel pozitivne učinke tako na zaposlene, ki bi lahko bolje načrtovali svojo karierno pot in bili primerno stimulirani za prevzem zahtevnejših funkcij, kot na zaposlovanje, saj bi bilo morda več kandidatov za delo v Policiji. Vzpostavili bi lahko tudi kompetenčni model za vsa delovna mesta, ki ga zdaj (še) ni mogoče uvesti.

uprav do oblikovanja posameznih ciljno usmerjenih oddelkov znotraj posameznih ravni organiziranosti policijskega sistema. Priča smo bili t. i. reorganizaciji oziroma ukinitvi treh policijskih uprav (PU Postojna, PU Krško in PU Slovenj Gradec), zatem oblikovanju posebnih notranjeorganizacijskih enot na državni ravni, ki delujejo na področju nadzora državne meje (SENDM) in cestnega prometa (SENP), in vrste delovnih operativnih enot, ki združujejo policijske strokovnjake z različnih področij, da se lahko policija ustrezno odzove na različne varnostne pojave. Nujnost organizacijskih sprememb torej izhaja tudi iz potrebe po obvladovanju varnostnih tveganj in izzivov.

Splošno znano je, da se policija zadnja leta srečuje s čedalje zahtevnejšimi varnostnimi izzivi, ki imajo lahko tudi večje posledice na varnost državljanov, v vsakem primeru pa imajo negativen vpliv na t. i. občutek varnosti, ki ga državljani nujno potrebujejo. V mislih imamo predvsem pojav in obvladovanje migracij, ki niso več le izziv na državnih mejah, ampak tudi varnostno tveganje, ki ga je treba obvladovati na območju celotne države oziroma EU. Čedalje pogosteje se srečujemo tudi z novimi oblikami kriminalitete, ki potekajo na svetovnem spletu, čedalje zahtevnejšim nadzorom cestnega prometa itd. Vse te varnostne izzive je treba obvladovati, da državljani ohranijo občutek varnosti, posledično pa tudi drugi sistemi v državi, npr. gospodarstvo, šolstvo in promet, delujejo neobremenjeno in nemoteno.

Po letih sindikalnega boja, ki je dosegel boljši plačni položaj policistov, je zdaj čas za popravke kariernega sistema

V uvodnem delu smo zapisali, da je Policija v zadnjih desetih letih doživela več stavk, ki so bile namenjene ureditvi plačnega položaja policistov. Stavke so se zgodile tako zaradi čedalje večjega obsega dela in stopnjevanja njegove zahtevnosti kot tudi zaradi povečane obremenjenosti policistov, ki je posledica kadrovske podhranjenosti organa. Naposled so tudi sindikati izrazili potrebo oziroma zahtevo po oblikovanju ustreznega kariernega sistema v Policiji. Namreč, v zadnjih 15 letih je v Policiji prišlo do točke, ko ni več veliko možnosti za ustrezen kadrovski razvoj zaposlenih; nekateri perspektivni delavci so s prevzemanjem zahtevnejših in sistemskih nalog ali napredovanjem po hierarhični strukturi tako rekoč kaznovani in prejemajo nižjo plačo.

Med leti prizadevanja za izboljšanje materialnega položaja policistov se je postopoma rušil karierni sistem in s tem tudi hierarhična struktura. Takšna posledica je povsem logična, saj so zmožnosti države za zadovoljevanje zahtev sindikalnega boja zaradi zagotavljanja javnofinančne vzdržnosti sistema omejene, škodo pa je utrpel karierni sistem. Za te neželene stranske učinke ne moremo kriviti nikogar, ne sindikatov ne vodstva Policije ne odločevalcev oziroma vlade, ker je to povsem naraven razvoj dogodkov v hitro spreminjajočih se družbah, v katerih se morajo državotvorni sistemi temu prilagajati. Toda zdaj je vendarle napočil čas, ko je treba to pričakovano škodo začeti odgovorno popravljati.

Trenutni karierni sistem negativno vpliva na motivacijo in zavzetost zaposlenih in tudi na ohranitev hierarhičnih razmerij in odnosov v Policiji. Menimo, da bi z urejenim kariernim sistemom lahko zmanjšali število stavk ali vsaj prispevali k njihovi omilitvi. Vodstvo Policije se namreč zaveda, da vsaka stavka pomeni določeno varnostno tveganje (v smislu manj učinkovitega zagotavljanja varnosti državljanov) in tveganje za notranjo stabilnost policijskega sistema.

Zakaj je tako pomembno, da ima organizacija urejen karierni sistem?

Policija potrebuje ustrezno organiziranost znotraj policijskega sistema zato, da ohrani hierarhično strukturo in visoko raven zakonitosti, strokovnosti in učinkovitosti, da lahko obvladuje varnostne izzive in se ustrezno prilagaja novim družbenim pojavom, ki so posledica hitrega razvoja.

Pomembno vlogo pri tem ima tudi urejen karierni sistem. Takšen sistem namreč vzajemno zadovoljuje interese delodajalca in zaposlenih – delodajalec ima možnost prepoznavanja tistih perspektivnih posameznikov, ki bodo motivirano in zavzeto vodili, usmerjali in nadzirali policijsko delo, policisti pa lahko sami sebe prepoznajo kot kadrovski potencial in sodelujejo pri ustvarjanju svoje kariere.

To pomeni, da bo lahko policist, ki je danes vodja patrulje in kaže visoko motiviranost za delo, v ustreznem sistemu pridobivanja kompetenc in izkušenj prepoznan kot perspektiven kader, ki mu bo omogočeno, da na praviloma hierarhičnih kariernih poteh izraža svoje potrebe po prevzemanju kompleksnejših in zahtevnejših nalog.

Seveda je svojevrsten izziv pri tem tudi t. i. nagrajevanje takšnih potencialov, ki ga mora karierni sistem vzpostaviti z oblikovanjem zahtevnejših delovnih mest, kot takšne pa jih mora prepoznati tudi z ustrezno finančno stimulacijo.

Vpliv urejenega kariernega sistema na zaposlovanje

Karierni sistem Policije ima zelo pomembno vlogo tudi pri promociji zaposlovanja. Državljanom želimo ponuditi sistem, ki bo omogočal, da bodo vsi, ki se zanimajo za naš poklic, v njem prepoznali svoje interese in sooblikovali svojo karierno pot. Policija je organizacija, ki ima veliko možnosti delovanja: od preiskovanja vseh možnih oblik kriminalitete, nadzora cestnega prometa in državne meje, delovanja v policijskih specialnostih, npr. v specialni enoti ali enoti, ki varuje najvišje državne predstavnike, pa do informacijske varnosti, poučevanja ali predavanja na policijskih šolah, forenzične stroke itd. Tudi zaradi tako širokega izbora nalog in zahtev delovnega procesa je nujno treba vzpostaviti urejen karierni sistem.

Kakšen je ustrezen model kariernega sistema?

V Policiji je treba vzpostaviti takšen karierni sistem, ki bo omogočal vzpostavitev kompetenčnega modela za vsa delovna mesta v organu (v njem bi bile določene splošne, vodstvene in delovno specifične kompetence), opredelitev načina spremljanja in načrtovanja kariernih poti ter vzpostavitev sistema ocenjevanja glede na kompetenčni model. Omogočal naj bi prilagoditev izobraževalnega sistema v Policiji ter sistema usposabljanja in izpopolnjevanja. Postavil naj bi ustrezna merila za horizontalno napredovanje, kompetenčno premeščanje in prepoznavanje vodstvenih kompetenc, vzpostavil pa naj bi tudi sistem ustrezne finančne stimulacije ob napredovanju v določeni infrastrukturi kariernih poti.

Menimo, da bi s takšnim kariernim sistemom lahko stabilizirali ali vsaj zmanjšali iskanje načinov za izboljšanje materialnega položaja policistov, kar bi bil pomemben korak naprej k ureditvi te plačne skupine.

Besedilo: Gregor Novak, Generalna policijska uprava
Foto: mag. Nina Djordjević, SOJ SGDP GPU, in arhiv Policije

Za strokovno in neodvisno mnenje o kariernem sistemu Policije smo povprašali tudi ustanoviteljico in direktorico IEDC – Poslovne šole Bled, dr. Danico Purg, ki je doma in v mednarodnem okolju priznana poznavalka na področju razvoja menedžmenta in vodenja ter učinkovitih organizacijskih modelov.

Dr. Danica Purg: »Menim, da je za učinkovito delovanje hierarhične organizacije, kot je Policija, temeljnega pomena, da pridobiva in zaposluje najboljše kadre ter jih z ustreznimi politikami (razvoj talentov, karierni načrti, mentorstva, kompetenčni modeli, sistemi merjenja učinkovitosti in nagrajevanja itd.) tudi zadrži.

Zaradi značilnosti delovnih nalog policije so še posebno pomembni programi osebnostnega razvoja. Vsi poklici v Policiji se nenehno srečujejo z novimi izzivi in novimi tehnologijami, povezanimi z novimi vrstami kriminala, zato je pomembno, da vodstvo, kljub nenehnemu delovnemu pritisku, poskrbi za stalno izobraževanje.

Ker delo policije budno spremljajo razni deležniki, morajo vsi zaposleni, predvsem pa vodilni, znati s temi deležniki ustrezno komunicirati. Čedalje pomembnejša je tudi mednarodna komunikacija.

Tudi vodenje hierarhične organizacije je poseben izziv, saj je treba upoštevati stroge hierarhične strukture in hkrati spodbujati timsko delo in sodelovanje. Izjemno pomembno je, da Policija na vodilne položaje postavi ljudi iz lastnih vrst, ki dobro poznajo njeno delovanje in imajo izkušnje z delom v tej ustanovi.«

Dr. Danica Purg poudarja, da mora organizacija, kot je Policija, znati pridobivati in zaposlovati najboljše kadre ter jih tudi zadržati, zato nujno mora imeti urejen karierni sistem.

Pogled Policijskega sindikata Slovenije na karierni razvoj policistov

»V Policiji bi morali znati obdržati ljudi z izkušnjami, kompetencami, talentom in ambicijami«

Policijski sindikat Slovenije (PSS) si že več let prizadeva, da bi se v Policiji uvedel ustrezen karierni sistem, ki bi temeljil na razvoju strokovnosti policistov. Prepričani smo, da bi bila Policija z ustreznim kariernim sistemom kot organizacija uspešnejša in učinkovitejša. Temeljni namen kariere v Policiji bi moral biti, da pritegne in obdrži ljudi z izkušnjami, kompetencami, talentom in ambicijami. Zato menimo, da je to področje izjemnega pomena in ga je treba ustrezno sistemsko urediti.

Kaj pomeni beseda *kariera*? V angleškem jeziku beseda *career* opisuje osebo (ne v negativnem smislu), ki ji je najpomembnejše osebno napredovanje v poklicu, v literaturi pa najdemo še več razlag, npr. razvoj skozi življenje, način življenja, tudi poklicnega dela in drugo. Če torej povzamemo, je kariera skrbno načrtovan proces pridobivanja znanja, izkušenj, sposobnosti in veščin, ki usmerjajo človekovo življenje.

Pomen načrtovanja in usmerjanja karierne poti

Kariero lahko načrtujemo in usmerjamo oziroma vodimo z različnimi aktivnostmi, ki posameznikom katere koli starosti in v katerem koli življenjskem obdobju (vseživljenjska dimenzija) omogočajo, da ugotovi svoje zmožnosti, sposobnosti in zanimanja. Z načrtovanjem in vodenjem kariere se posamezniku večajo kompetence, znanje ter zmožnosti za delo in življenje. Razvoj kariere je zato odvisen zlasti od vsakega posameznika posebej in poteka vse življenje. Včasih je veljalo, da so se ljudje zaposlili in na istem delovnem mestu delali do upokojitve, danes pa je drugače. Ljudje si želijo boljših delovnih mest in s tem tudi višjih prihodkov, s katerimi si lahko zagotovijo boljše življenje. Obenem se je obseg nalog in zakonskih obveznosti tako povečal, da je treba specializirati posamezna področja dela.

Letni razgovori v Policiji trenutno ne morejo dosegati želenih ciljev

Kariera posameznika v delovni organizaciji je močno povezana s kariernim sistemom, ki mu ga omogoča delodajalec. Na trgu dela uspevajo tisti, ki dobro vedo, kaj želijo delati, in zelo dobro poznajo svoje lastnosti in veščine, saj jih znajo tudi ustrezno predstaviti in uveljaviti. Prav takšne predstavitve so izjemno pomembne pri opravljanju letnih razgovorov z delodajalcem.

Tako kot v večini uspešnih podjetij tudi v Policiji nadrejeni s svojimi sodelavci opravljajo letne razgovore, vendar po našem mnenju letni razgovori v Policiji ne dosegajo želenih ciljev (izboljšanje delovne učinkovitosti, spoznavanje sodelavcev, lažje vodenje, usmerjanje, spodbujanje, uresničevanje napredovanj in ambicij zaposlenega ter izboljšanje kakovosti dela, ravni komuniciranja, pripadnosti in medsebojnih odnosov), saj karierni sistem v Policiji ni izdelan, dodatne ovire pa so tog javnouslužbenski sistem, javnofinančne (ne)zmožnosti in omejitve.

Zaprt in odprt karierni model soobstajata

V Policiji imamo trenutno dva karierna modela, in sicer: zaprtega in pozicijskega (odprtega). Zaprti karierni model je primeren za kariero policistov, ki svoje delo začnejo opravljati na policijski postaji, pozicijski pa je primeren za opravljanje tistih del v Policiji, za katera sta potrebna specifično znanje in pridobljena izobrazba ustrezne smeri (ne nujno policijske).

Tako kot mora za doseganje svoje kariere posameznik poznati sebe, svoje lastnosti, zmožnosti in sposobnosti, mora tudi delodajalec poznati svoje cilje in programe ter imeti jasno začrtane načine, kako jih bo dosegel. Ravno zaradi tega je treba za vsakega posameznika načrtovati karierno pot in pripraviti razvojni načrt, pri čemer je treba cilje in programe delodajalca uskladiti z interesi zaposlenega. Če je ta trenutek na teoretični ravni vse to mogoče, pa na praktični, izvedbeni ravni ni tako, saj je razvoj posameznikove kariere preveč odvisen od subjektivnih mnenj in ocen, dodatno pa je oviran tudi z omejitvami, zaradi katerih številni posamezniki z zasedbo zahtevnejšega delovnega mesta celo finančno nazadujejo.

»V teoriji se za vsakega posameznika pripravi razvojni načrt, pri čemer je treba uskladiti cilje in programe delodajalca ter interese zaposlenega. V praksi je žal drugače,« pravijo v Policijskem sindikatu Slovenije. Razvoj posameznikove kariere v Policiji je po njihovem prepričanju ta trenutek preveč odvisen od subjektivnih mnenj in ocen, dodatno pa je oviran tudi z omejitvami, zaradi katerih ob napredovanju na zahtevnejše delovno mesto marsikdo celo finančno nazaduje.

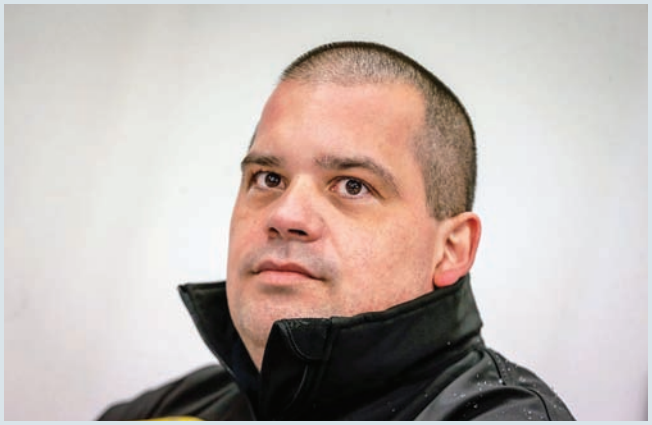
Nujna vzpostavitev preglednejših kadrovskih evidenc

Poleg oblikovanja ustrezne pravne podlage, s katero bi današnje težave zaradi togosti sistema javnih uslužbencev obšli in sistem prilagodili specifičnim potrebam policije, bi bilo po našem mnenju za lažje doseganje ciljev in programov treba vzpostaviti tudi preglednejše kadrovske evidence, ki bi vključevale podatke o kompetencah zaposlenih. Takšna kadrovska evidenca bi olajšala delo pri načrtovanju potreb po kadrih, delodajalec pa bi lahko v ključnih trenutkih, ko išče ustrezne oziroma kompetentne zaposlene, slednje sam povabil k sodelovanju.

Besedilo: Radivoj Uroševič, predsednik Policijskega sindikata Slovenije

Sindikat policistov Slovenije o kariernem sistemu

»Karierni sistem naj bo celovit, konsistenten in transparenten«

»Pravila za napredovanje na zahtevnejša delovna mesta naj bodo jasna in transparentna,« med drugim poudarjajo v Sindikatu policistov Slovenije. Opozarjajo tudi na nezadovoljstvo zaposlenih v Policiji zaradi stihijskega stanja v kariernem razvoju.

V Sindikatu policistov Slovenije (SPS) si že dlje časa prizadevamo za uveljavitev ustreznega kariernega sistema v Policiji. Kot ugotavljamo v praksi, se sistem graditve kariere in njegovi podsistemi trenutno izvajajo stihijsko, brez jasnih pravil in meril, kar med zaposlenimi povzroča nezadovoljstvo. Zato si prizadevamo za vzpostavitev takšnega kariernega sistema, ki bo celovit, konsistenten in transparenten.

Karierni sistem lahko po našem prepričanju zelo vpliva na zadovoljstvo zaposlenih in posledično na visoko stopnjo organizacijske klime in s tem na izboljšanje kakovosti opravljanja nalog in poslanstva policije v družbi. Ta sistem ne pomeni samo uvajanja pravil, temveč predvsem usklajevanje med kariernimi željami zaposlenih in potrebami organizacije oziroma delodajalca.

Ključni elementi kariernega sistema v Policiji

V Sindikatu policistov Slovenije kot ključne elemente kariernega sistema prepoznavamo zlasti:

- uvedbo jasnih in transparentnih pravil napredovanja na zahtevnejša delovna mesta,
- motivacijo zaposlenih za načrtovanje in graditev kariere,
- upoštevanje hierarhične strukture Policije pri vrednotenju delovnih mest,
- uvedbo kompetenčnega modela, po katerem mora zaposleni pred kandidiranjem na zahtevnejše delovno mesto pridobiti ustrezne in vnaprej določene kompetence,
- uvedbo mehkih oziroma osebnostnih kompetenc, predvsem za vodstvena delovna mesta,
- možnost razvijanja mrežnih kariernih poti in posledično pridobivanja delovnih izkušenj ter kompetenc,
- uvedbo mandatov za položajna delovna mesta, kar prinaša večjo odgovornost za uspešno vodenje,
- vodenje policijskih enot, ki temelji na usmerjenosti v kadre,
- prepoznavanje kadrovskih potencialov v najzgodnejših fazah zaposlitve,
- ureditev izobraževanja, usposabljanja in pridobivanja kompetenc kot pravice zaposlenih,
- ureditev pravic zaposlenih v okviru kariernega sistema in obveznosti delodajalca.

Če investiramo v kadre, investiramo v prihodnost

Karierni sistem je treba graditi dolgoročno in tako zaposlenim kot kandidatom za zaposlitev postaviti jasne in transparentne poti za dosego kariernih ciljev. V mnogo uspešnih poslovnih okoljih karierne sisteme poznajo že dolgo, saj se vodstva gospodarskih družb čedalje bolj zavedajo pomena t. i. človeškega kapitala, na katerem gradijo svoj razvoj in uspešnost. Vlaganje v kader je namreč vlaganje v prihodnost, zato si v Sindikatu policistov Slovenije resnično želimo, da bi ta potencial končno prepoznala tudi politika, ki ima žal v rokah ključ do vrat, ki Policijo vodijo v prihodnost moderne organizacije, ki temelji na človeškem kapitalu.

Besedilo: mag. Kristjan Mlekuš, predsednik Sindikata policistov Slovenije

45 let delovanja Postaje konjeniške policije Ljubljana

Sodobne policije si brez policistov konjenikov ne moremo več predstavljati

Letošnje leto na Postaji konjeniške policije Ljubljana praznujemo 45 let delovanja. Od skromnih začetkov leta 1974 v najetih hlevih kmetije v Mali vasi v Ljubljani, ko je začela delovati konjeniška enota s tremi uniformiranimi delavci in šestimi konji, kupljenimi v Beogradu, pa do danes, ko je v naših hlevih v ljubljanskih Stožicah dvakrat več konj in 17 sistemiziranih delovnih mest za policiste, smo prehodili že dolgo pot.

Že na začetku so bili konji v policiji namenjeni predvsem za učinkovito varovanje prireditev

Postaja konjeniške policije Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: PKP Ljubljana) je bila ustanovljena leta 1974. Njen namen je bil predvsem zavarovanje vseh vrst prireditev, posebno tistih, pri katerih se pričakuje, da bosta javni red in mir huje in množično kršena. Z istim namenom je uporaba konjenice tudi pravno urejena v 92. členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije, saj se za uporabo konjenice šteje že postopek enega policista konjenika.

Pokazalo se je, da je v nekaterih situacijah že en sam policist konjenik na kraju bistveno učinkovitejši in lahko nadomesti večdesetglavo množico policistov. Razlog za to je strahospoštovanje do policista na konju, ki ga občuti razgreta množica. Velikokrat je prav to ključno, da kršitelji ne začnejo razgrajati oziroma tega početja ne nadaljujejo.

Službeni konj policije je izvrsten pomočnik. Skupaj s konjenikom na preventivnih aktivnostih vedno očara tamkajšnje navzoče, še zlasti najmlajše. Po drugi strani te živali na ukaz postanejo izredno učinkovito prisilno sredstvo.

V zadnjih letih opazno izboljšanje delovnih razmer in kar devet novih konj

Veseli smo, da so se v zadnjih letih močno izboljšale naše delovne razmere, nabavili pa smo tudi številna nova delovna sredstva. Potem ko smo se leta 2014 znašli v situaciji, ko je bilo kar enajst konj v zgornjem starostnem obdobju in jih je bilo treba nadomestiti z novimi, smo se policisti konjeniki vključili v pripravo sprememb pravnega akta, ki ureja postopke za nakup konj. Zaradi nekaterih naših predlogov je bil nato potrjen Pravilnik o nakupu konj, ki omogoča prijaznejše postopke, tako da je lahko policija v zadnjih petih letih uspešno nabavila kar devet konj.

Trenutno je v hlevih PKP Ljubljana 13 konj, od tega pet lipicancev. V zadnjih petih letih smo prenovili tudi vozni park, saj smo dobili sodobna in varna terenska vozila ter nove prikolice za prevoz konj. Na novo smo uredili tlake v hlevih in prekrili streho upravne zgradbe. Zamenjali smo vsa sedla in drugo opremo za konje.

Nekoliko se je spremenila tudi zunanja podoba konjenika, saj je odsevna rumena barva podsedelnice

zamenjala prejšnjo modro barvo, jahači so dobili kakovostnejše in lažje jahalne čelade, po novem pa imajo policisti na konjih tudi odsevne rumene jakne, ki jim omogočajo boljšo vidnost.

Največja težava ostaja kadrovska zasedenost enote

Na PKP Ljubljana je sistemiziranih 15 delovnih mest za policiste in dve delovni mesti za dežurnega policista, pri čemer sta obe delovni mesti dežurnega nezasedeni, prav tako manjkajo trije policisti konjeniki. Trenutno nam torej v konjenici manjka skupaj pet policistov oziroma policistk. V enoti si želimo, da bi ta kadrovski primanjkljaj popolnili še letos, saj se potreba po prisotnosti konjenikov povečuje.

Policisti konjeniki morajo obvladati veliko posebnih veščin

Policist konjenik mora obvladati dresurno jahanje ravni A. Isto raven znanja mora pokazati pri preskakovanju ovir, prav tako pa se na usposabljanjih z motečimi elementi nauči obvladovati konja v različnih nepredvidljivih situacijah, ki ga pozneje čakajo na terenu. Obvladati mora terensko jahanje, pri katerem se srečuje z različnimi situacijami, ki jih mora v danem trenutku oceniti in se pravilno odzvati.

Zahtevno šestmesečno usposabljanje kandidatov za policiste konjenike poleg teh učnih sklopov zajema še oskrbo in nego konj, poznavanje konjevih čutil in psihologije, prevoz, zdravstveno varstvo kopitarjev, prvo pomoč, izvajanje pooblastil s konja in teoretične osnove podkovstva.

Skrb za živali se začne že zgodaj zjutraj

Policisti konjeniki ves čas sami skrbimo za konje in hleve ter vsa druga s tem povezana opravila. Naš delovni dan se zjutraj začne s tem, da poprimemo za vile, metle, lopate in samokolnice in najprej očistimo konjske bokse. Nato pride na vrsto čiščenje konj. Pripraviti moramo tudi opremo za ježo. Nato se z vozili odpeljemo na začetno lokacijo patruljiranja, veliko nalog pa izvajamo tudi na območjih, ki so blizu enote. Takrat odjezdimo kar iz enote.

Kateri konji so najprimernejši za policijsko delo in kako jih urimo

V policijsko konjenico pridobivamo konje, ki so že osnovno dresurno ujahani, tako da s konjem praviloma urimo predvsem stvari, na katere ni navajen. Pasma pri tem ni ključnega pomena – največji poudarek je na značaju konja ter njegovih značilnostih in odzivih na različne moteče situacije. Pomembno je tudi, da je konj učljiv. Pri tem ugotavljamo njegov odziv na moteče elemente, kot so razne podlage, po katerih se mora gibati, ter zvoki, dim, ogenj in pok.

S konji pasme lipicanec, ki jih pridobivamo iz Kobilarne Lipica, je po dosedanjih izkušnjah potrebnega malo več časa in dela, da dosežejo polno delovno zmožnost. Uvajanje konja do polne delovne zmožnosti traja od enega meseca do enega leta; to je seveda odvisno od značaja in stanja konja.

Vedno še pred nakupom preverimo, ali ponujeni konj izpolnjuje osnovna merila in pogoje, navedene v pravnem aktu, ki ureja postopek pridobivanja živali v policiji. Tako pridobivamo toplokrvne ali polkrvne jahalne konje, ki so kastrirani, visoki vsaj 168 centimetrov ali več (merjeno s palico na vihru), stari od štiri do devet let in vsaj osnovno ujahani. Ponujenega konja pred nakupom pregleda še veterinar.

Konja tudi preizkusimo, pri čemer ugotavljamo njegovo obnašanje v boksu, pri čiščenju, sedlanju, uzdanju, kovanju in prevozu. Ugotavljamo, kako se odziva na razne moteče dejavnike, kot so pok, raglje, policijska sirena ter prehodi skozi dimno zavezo in ponjavo. Zelo pomembna je tudi dovzetnost konja za priučenje. Konj je sicer plašna žival, vendar se da z vajo marsikaj storiti, da bo ostal miren tudi v kritičnih situacijah. Zaradi tega je tako pomembna dovzetnost za učenje.

Inštruktor PKP Ljubljana Ivan Globokar

Policijski konj mora ostati miren tudi v kritičnih situacijah, ko vsenaokrog njega poka, ko tulijo policijske sirene in ko skandira množica (npr. množica navijačev). Zmotiti ga ne sme niti dim niti druge ovire.

Prve konje v policiji začeli uporabljati že pred skoraj sto leti

Policija sicer službene konje v Ljubljani uporablja že od leta 1920, ko je bila v Trnovem organizirana prva konjeniška enota. Po drugi svetovni vojni se je razvila iz partizanskega gibanja in je največ delovala v Ljubljani, kjer je tudi domovala močna enota konjenice (eskadron konjenice s sedežem na Rimski cesti 11), ki je bila pomemben in učinkovit člen v delu organov za notranje zadeve vse do leta 1958.

Ob naglem razvoju tehnike so organi za notranje zadeve pospešili uvajanje najrazličnejših motornih vozil, kar je konje popolnoma izrinilo iz milice. Za takratne razmere je bila to razumljiva odločitev, saj so potrebe zahtevale hitrejšo mobilnost, konji pa so tako obveljali za zastarele in nepotrebne.

Leta 1974 ustanovljena PKP Ljubljana

Zaradi nagle urbanizacije in naraščajoče dnevne migracije prebivalstva se je leta 1974 ponovno pojavila potreba po učinkovitem nadzoru, še posebno v hitro rastočih primestnih in obrobnih območjih Ljubljane. Tam so se začela pojavljati kazniva dejanja in kršitve, ki so zahtevale učinkovitejši nadzor. Izkazalo se je, da ga bodo lahko najbolje izvajale prav konjeniške patrulje.

Začetek je bil skromen. V najetih hlevih na kmetiji v Mali vasi v Ljubljani je pred 45 leti začela delovati konjeniška enota s šestimi konji, kupljenimi v Beogradu, in tremi uniformiranimi delavci.

Zaradi pomanjkanja denarja in drugih objektivnih okoliščin je bila konjenica pozneje del različnih notranjeorganizacijskih enot. Konjeniška enota je leta 1976 spadala v sestav šolskega centra in bila nato istega leta premeščena v Zaščitno enoto milice. Leta 1981 so bili zgrajeni novi sodobni hlevi, deset let pozneje pa še novi postajni prostori. Od leta 1991, ko je bila enota izločena iz Zaščitne enote milice, PKP deluje v prostorih v Stožicah in je organizacijsko del PU Ljubljana.

Pester nabor nalog policistov konjenikov: od patruljiranja po mestu in preprečevanja kršitev na shodih do nadzora državne meje

Policisti konjeniki opravljamo patruljno delo večinoma v mestnih središčih, parkih, na težje dostopnih terenih in na varnostno obremenjenih področjih. Ker smo na konju bolje vidni, ima naša prisotnost tudi pomemben preventivni učinek. Pri svojem operativnem delu izvajamo identifikacijske postopke, prijemamo iskane osebe, zbiramo obvestila in obravnavamo prekrške. Zaradi značilnosti svojega dela smo uspešni pri odkrivanju prekrškov, povezanih z zlorabo prepovedanih drog in ohranjanjem naravnega okolja, ter cestnih prekrškov, predvsem na področju mirujočega prometa. Zaznanih kaznivih dejanj in njihovih storilcev ter prometnih nezgod ne obravnavamo povsem sami, temveč jih predamo v nadaljnje postopke krajevno pristojnim policijskim enotam.

V preteklih petih letih smo prav policisti konjeniki odkrili storilca, ki sta

Kljub temu da je PKP Ljubljana ena izmed 22 enot na PU Ljubljana in ena izmed štirih policijskih postaj na PU Ljubljana s posebnim delovnim področjem, veliko nalog policije opravljamo tudi na območju drugih policijskih uprav (na fotografiji ljubljanska policista konjenika na Obali). Poudariti je treba, da policisti konjeniki opravljamo povsem enake naloge kot drugi policisti.

Sodobne policije si brez policistov konjenikov sploh ne moremo več predstavljati. Že zdavnaj so postali nepogrešljiv operativni člen, še posebno v najzahtevnejših nalogah – pri iskalnih akcijah, pregledovanju težko dostopnih terenov, nadzorovanju državne meje, preprečevanju in odkrivanju kršitev v naravnem okolju, ob večjih naravnih in drugih nesrečah ter v množičnih demonstracijah.

Janez Podobnik, po izobrazbi magister prava, je vodenje PKP Ljubljana prevzel 1. avgusta 2014; predtem je vrsto let opravljal naloge pomočnika komandirja. Postajo vodi še danes in je tako šele četrti komandir v obdobju 45 let. Pred njim je postajo kar 20 let vodil Cvetko Možina. Zanimivo je, da so bili mandati dosedanjih komandirjev na tej postaji precej daljši kot na drugih policijskih postajah. Razlog je v tem, da je bilo vedno le malo kandidatov za vodje, ki bi imeli to željo in bi obenem izpolnjevali vse pogoje. Poleg splošnih pogojev se namreč od vodje te enote pričakuje tudi posebno poznavanje področja konjeništva, vključno z jezdenjem.

imela pri sebi večjo količino prepovedane droge. Prijeli smo tudi več iskanih ali pogrešanih oseb, odkrili kazniva dejanja, povezana z obremenjevanjem okolja, izvedli vrsto ukrepov v zvezi z nasilnim beračenjem, odkrili več ukradenih vozil ter prestregli storilce, ki so vlamljali v vozila z uporabo motilcev. Uspešni smo bili tudi ob večjih kršitvah javnega reda in miru na javnih shodih. Predvsem v zadnjem obdobju smo vpeti v nadzor državne meje.

Po nekaterih naših rešitvah se zgledujejo tudi tuje policije, nazadnje avstrijska

Policisti in policistke na konjih smo se že večkrat predstavili tako sodelavcem kot ožji in širši javnosti. 29. maja 2014, ob 40-letnici svojega delovanja, smo v Stožicah organizirali večjo prireditev, na kateri smo obiskovalcem z zanimivimi jahalnimi točkami prikazali vzgojo in delo službenih konj. V vseh teh letih so postajo konjeniške policije obiskale številne tuje delegacije, ki so nato prevzele nekatere naše prakse in organizacijske rešitve.

Prav pred kratkim, 13. februarja letos, je enoto obiskala delegacija avstrijske policije, saj tudi avstrijska policija z letošnjim letom na Dunaju ustanavlja konjenico, ki je do zdaj ni imela. Ob tej priložnosti smo avstrijski veleposlanici v Sloveniji Sigrid Berka predstavili delo slovenske policijske konjenice. Odziv avstrijskih kolegov je bil zelo pozitiven – pohvalili so profesionalnost policistov PKP Ljubljana ter izkazali zanimanje za nadaljnje sodelovanje in pomoč pri usposabljanju svojih novih policistov konjenikov.

Besedilo: Janez Podobnik, Postaja konjeniške policije Ljubljana, PU Ljubljana
Foto: PU Ljubljana, Anita Leskovec (PU Koper), Nuša Osredkar (Unihorse), Manca Mirnik (revija Konji) in arhiv Policije

Kakšno je bilo naše delo v letu 2018?

Leto, ki je pomladilo vizijo razvoja policije

Za nami je zanimivo leto, ki je policiji prineslo kar nekaj sprememb, tudi na samem vrhu. V nadaljevanju zato predstavljamo izvleček iz letnega poročila o delu policije za leto 2018, pri katerem so sodelovale vse organizacijske enote Generalne policije uprave in organizacijske enote Ministrstva za notranje zadeve, ki del svojih nalog opravljajo tudi za policijo, in sicer: Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje ter Sekretariat (Urad za organizacijo in kadre, Urad za finančne zadeve in nabavo ter Urad za logistiko).

Končana dolgotrajna stavka zaposlenih

V času ključnih pogajanj s policijskima sindikatoma je policija decembra 2018 dobila svojo prvo generalno direktorico. Stavka zaposlenih v policiji se je začela že februarja, končala pa s sklenjenim stavkovnim sporazumom konec decembra. Ta je prinesel nekaj dobrih rešitev, s katerimi bo policistom in drugim zaposlenim v policiji dana možnost ureditve delovnega položaja. Pripravljena je bila podlaga, da policijsko vodstvo skupaj s policijskima sindikatoma enotno uredi in izpelje posamezne rešitve, med drugim karierni sistem v policiji.

Zavihali rokave pri promociji zaposlovanja

Ker zanimanje za delo v policiji plahni, se je ta odločila za aktivnejši pristop v promociji zaposlovanja – potrebuje namreč nov, svež kader. Povprečna starost zaposlenih v policiji se je v desetih letih močno povečala; po letu 2014, ko je ponovno začela zaposlovati, se je ta proces *staranja* nekoliko upočasnil, ne pa tudi ustavil.

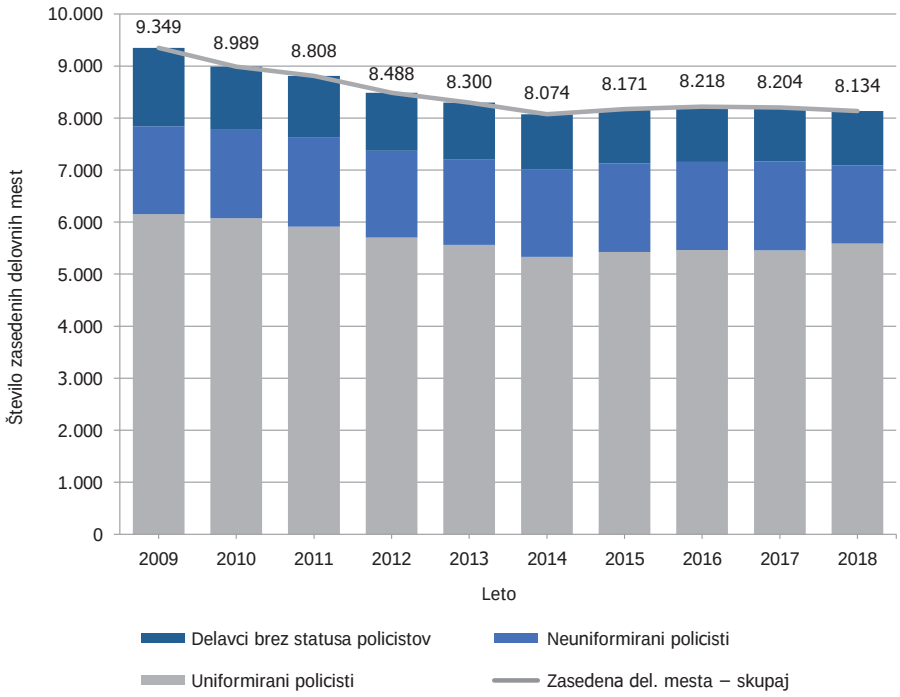
Naloge policije so zakonsko določene, pri tem pa stremimo tudi k uresničitvi svojega poslanstva in postavljenih ciljev. Doseženi rezultati so odvisni ne samo od zaposlenih, temveč tudi od vodij in njihovih kompetenc. Na začetku leta 2018 je bila ustanovljena projektna skupina za razvoj modela upravljanja potencialov za vodenje in izbirnih postopkov policijskih vodij.

Novo srednjeročno obdobje prineslo nove poudarke

Z letom 2018 se je začelo novo petletno (srednjeročno) obdobje razvoja in dela policije. Jedro delovanja se je usmerilo predvsem v:

- vse oblike kriminalitete, zlasti v hudo, organizirano in gospodarsko kriminaliteto z veliko premoženjsko škodo ter v računalniško kriminaliteto in forenziko – tudi prek projektov Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT) in mednarodnega policijskega sodelovanja;
- pojave, ki vodijo v radikalizem in terorizem;
- migracije, ki so postale realnost Slovenije in Evrope, saj je migracijski potencial v tretjih državah velik. Ljudje si bodo vedno prizadevali za boljše in perspektivnejše, zaradi nestabilnih razmer na bližnjem in srednjem vzhodu pa tudi za varnejše življenje;
- sodelovanje pri dejavnostih agencije Frontex, v krepitev sodelovanja s policijami sosednjih držav in držav jugovzhodne Evrope ter v sprotno načrtovanje in prilagajanje aktivnosti varovanju državne meje;
- zagotavljanje varnosti v cestnem prometu z izvajanjem nalog iz obdobnega načrta za zagotavljanje varnosti cestnega prometa ter s posodabljanjem nadzora in avtomatizirane obdelave podatkov.

Gibanje števila zaposlenih v policiji

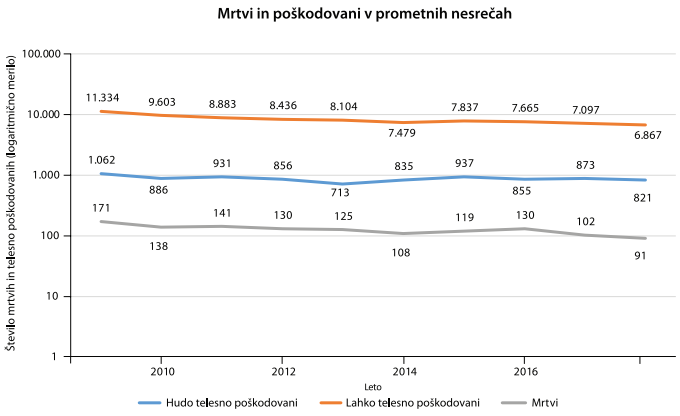

Vir: MNZ Sekretariat UOK, MFERAC, 12. 2. 2019 in Letno poročilo o delu policije za leto 2013.

Javnost čedalje pozornejša na odklonska ravnanja policistov

Policija je imela do vseh oblik nasilja ničelno toleranco, v postopkih pa si je prizadevala za spoštovanje človekovega dostojanstva. Zato so policisti prisilna sredstva uporabljali preudarno, le ko je bilo to neogibno. Vendar tudi policija ni imuna proti odklonskim ravnanjem. Pomembno je, da jih prepozna in se ustrezno odzove. Tudi v letu 2018 je bila nekaterim posameznikom zaradi tega odpovedana pogodba o zaposlitvi ali jim je bil izrečen disciplinski ukrep. Število odklonskih ravnanj ne odstopa od preteklih let, res pa je, da je javnost do tovrstnih ravnanj, predvsem do odklonskih ravnanj policistov (npr. vožnje pod vplivom alkohola) in zlorabe pooblastil, manj strpna.

Policija je kupila kamere za snemanje policijskih postopkov, ki bodo prispevale

k izboljšanju varnosti tako policistov kot oseb v policijskih postopkih.

Medtem ko številne organizacije šele uvajajo ankete o zadovoljstvu z njihovimi storitvami, je za policijo merjenje zadovoljstva prebivalcev Slovenije z njenim delom že stalnica. Rezultati merjenja, ki je bilo izvedeno konec leta 2018, so pokazali večjo ali enako stopnjo zaupanja v delo policije in zadovoljstva z njim v primerjavi z meritvami iz let 2016 in 2014.

Tudi v letu 2018 opozarjali, da je z obstoječimi pooblastili in opremo težko slediti novim trendom kriminalitete

Delo na področju odkrivanja in preiskovanja kriminalitete je precej drugačno kot v preteklosti. Živimo v digitalni družbi, kar lahko vidimo na vsakem koraku. Izreden tehnološki razvoj je v marsičem olajšal življenje slehernika, hkrati pa so sodobne tehnologije in digitalizacija prinesle tudi spremembe pri delovanju storilcev, ki kibernetski prostor in digitalna orodja izrabljajo za izvajanje kaznivih dejanj. Sodobne tehnološke rešitve omogočajo precejšnjo anonimnost uporabnikom, pa tudi kriminalcem (npr. kriptiranje sporočil in govora). Pojavljajo se nove in nove aplikacije, ki tudi storilcem kaznivih dejanj močno olajšujejo delovanje. V zadnjih letih policija ugotavlja, da se velik del kriminalitete – tudi gospodarske in organizirane – seli v kibernetski prostor, v različna zaprta družbena omrežja, klepetalnice in na temni splet, uporaba kriptirane komunikacije pa je samoumevna. Vse to vpliva na učinkovitost kriminalistične policije, ki svoje delo izredno težko opravlja, če nima ustreznih orodij in pooblastil. Kibernetski prostor ne pozna državnih meja, zato so nujni mednarodno sodelovanje in usklajeno delovanje policij različnih držav ter usposabljanje in posodabljanje opreme.

Pozitivni učinki nove zakonodaje na področju javnega reda in miru

V letu 2018 ni bilo izstopajočih varnostnih dogodkov, ki bi huje ogrožali javni red in mir. To je po oceni policije posledica različnih dejavnikov, med drugim:

- pozitivnih učinkov zakonskih sprememb, opredeljenih v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol-A);
- tesnega sodelovanja z nevladnimi organizacijami na najbolj izpostavljenih področjih oziroma temah, kot so: zavarovanje žrtev nasilja v družini, sovražni govor, radikalizacija in polarizacija v subkulturnih skupnostih in medvrstniško nasilje;
- intenzivnega sodelovanja s panožnimi zvezami na področju preprečevanja nasilja na športnih prireditvah.

Popolnjevali sta se posebna policijska enota in pomožna policija. Policija je uporabljala čoln za delo na celinskih vodah in izvajala usposabljanja za delo ob nesrečah večjih razsežnosti. Skupaj s pristojnimi inšpekcijskimi organi je poostreno nadzirala prevoze nevarnega blaga, uporabljala sodobna tehnična sredstva in poenotila sistem vodenja intervencij za čim boljšo optimizacijo in ukrepanje ob tovrstnih nesrečah oziroma dogodkih.

S številnimi ukrepi in aktivnostmi prispevali k izboljšanju prometne varnosti

Pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa je bil poudarek na področjih, ki so opredeljena v Resoluciji o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013–2022 in na katerih je mogoče najbolj vplivati na izboljšanje varnosti cestnega prometa ali zmanjšati posledice prometnih nesreč (hitrost, alkohol, varnost šibkejših udeležencev, uporaba varnostnega pasu in uporaba mobilnega telefona med vožnjo).
V letu 2018 se je prometna varnost izboljšala, manj je bilo mrtvih in telesno poškodovanih. Boljša prometna varnost in boljša pretočnost prometnih tokov na slovenskem cestnem omrežju sta tudi rezultat aktivnosti in ukrepov policije, ki so jih dopuščali kadrovski in materialno-tehnični viri. Slovenska policija si želi, da na cestah ne bi bilo več smrtnih žrtev, zato se je že drugo leto zapored pridružila evropskemu projektu EDWARD.

Nadaljevanje nabave tehnične opreme za mejno kontrolo

Pri varovanju zunanje schengenske meje se je policija od spomladanskih mesecev do poslabšanja vremenskih razmer pozimi spopadala s povečanim številom nezakonitih prestopov meje s Hrvaško. Sorazmerno s tem je bilo sosednjim varnostnim organom izročenih več tujcev. Več jih je tudi izrazilo namero za podajo prošnje za mednarodno zaščito in so bili predani v obravnavo organu, pristojnemu za obravnavo teh prošenj, tj. Sektorju za postopke mednarodne zaščite MNZ. Policiji so pri varovanju državne meje

ter vzdrževanju in pregledovanju začasnih tehničnih ovir na posameznih odsekih južne meje še naprej pomagali pripadniki Slovenske vojske. Za zagotavljanje čim hitrejšega pretoka potnikov čez mejo in tudi v povezavi z izvajanjem novih funkcionalnosti mejne kontrole (vstopno-izstopni sistem in sistem za potovalne informacije in odobritve) je policija nadaljevala nabavo in nameščanje tehnične opreme za mejno kontrolo. Pripravila je tudi projekt za dodaten videonadzor na določenih odsekih meje. Sodelovanje v operativnih aktivnostih agencije Frontex za obvladovanje razmer na najbolj ogroženih delih zunanjih meja EU ostaja pomembna naloga slovenske policije. Mednarodno sodelovanje je bilo osredotočeno predvsem na območje držav Zahodnega Balkana in obvladovanje nedovoljenih migracij na poteh, ki potekajo čez to območje.

Obsežne spremembe zakonodaje zaznamovale tudi delovno področje varovanja meje

Opozoriti je treba tudi na spremembo zakonodaje. S 1. januarjem 2018 se je začel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2E), ki je prinesel obsežne dopolnitve, vezane na prenos evropske zakonodaje v slovenski pravni red, pa tudi bistvene spremembe v zvezi z določbami, ki se nanašajo na prebivanje državljanov Evropske unije in njihovih družinskih članov. Pri nadzoru državne meje in izvajanju predpisov o tujcih je pomembna tudi EU-zakonodaja. Septembra 2018 je bila sprejeta Uredba o vzpostavitvi evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS), novembra pa še Uredba o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema na področju mejnih kontrol, o spremembi Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma ter o spremembi in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1987/2006.

Policijska akademija in specializirane enote so bile učinkovita podpora policijskemu delu

Podpora operativnemu policijskemu delu je čedalje pomembnejša, saj so varnostni dogodki čedalje kompleksnejši. Čedalje več je primerov, ko je treba zagotoviti specifično znanje, posebno opremo in prilagojeno taktiko delovanja policijskih enot. Takrat je nujna učinkovita pomoč enot Uprave za policijske specialnosti (Specialna enota, Letalska enota policije, Operativno-komunikacijski center, Center za varovanje in zaščito). Pomembno je tudi, da ljudje čim prej prikličejo policijo.

Učinkovitost dela je odvisna od usposobljenosti vsakega posameznika in enot ter sposobnosti usklajenega delovanja, pa tudi od opreme. Večji del usposabljanj je potekal na Policijski akademiji. Nekatera usposabljanja, predvsem na področju preiskovanja kaznivih dejanj (zlasti gospodarske kriminalitete, korupcije in kibernetske kriminalitete), so bila financirana z evropskimi sredstvi. Ta so omogočila tudi posodabljanje opreme kriminalistov in forenzikov.

Na informacijsko-telekomunikacijskem področju ponosni na uspešen razvoj več lastnih projektov

Informacijsko-telekomunikacijski sistem policije je ključen za uspešno odzivanje policije na varnostne težave in z njimi povezane izzive, ki se vse bolj selijo v spletno okolje. Policija zato poskuša čim samostojneje razvijati vse najpomembnejše operativne rešitve in IKT-projekte. Glavne prednosti takšnega pristopa so: zmožnost hitrega odzivanja na lastne potrebe, lažje prilagajanje potrebam in pričakovanjem uporabnikov ter izgradnja celovitega, integriranega informacijsko-telekomunikacijskega sistema policije (ITSP). Večji lastni projekti, na katere je policija lahko upravičeno ponosna, so bili: nadgradnja Beležke policista in ePolicista, prenova spletnih strani policije, zamenjava videonadzornih sistemov na policijskih objektih, poenotenje sistema pristopne kontrole itd. Začeli so se delo na vstopno-izstopnem sistemu, priprave na vzpostavitev sistema ETIAS in prenova schengenskega informacijskega sistema.

Besedilo: Oddelek za načrtovanje in analitiko, SRSN SGDP GPU
Foto: Alenka Drenik, PU Novo mesto, Brigita Petric, SOJ SGDP GPU,

Policijsko delo leta 2018 v številkah

56.507
kaznivih dejanj

48,1 %
preiskanih kaznivih dejanj

29,4 %
preiskanih premoženjskih kaznivih dejanj

87,5-odstotni
delež škode gospodarske kriminalitete v celotni kriminaliteti

373
finančnih preiskav po Zakonu o kazenskem postopku

15.149
ogledov kraja kaznivega dejanja

33.570
kršitev predpisov o javnem redu

252
prekrškov zaradi beračenja

1.852
prekrškov zaradi povzročanja hrupa

6.870
prekrškov, povezanih s pretepanjem

3.587
prekrškov, povezanih z nedostojnim vedenjem

284.776
kršitev cestnoprometnih predpisov

91
umrlih v prometnih nesrečah

37
umrlih v prometnih nesrečah zaradi vožnje z neprilagojeno hitrostjo in

26
zaradi nepravilne strani in smeri vožnje

25,0 %
alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom

9.223
nedovoljenih prehodov čez državno mejo

3.788
zavrnjenih tujcev na mejnih prehodih

4.516
nedovoljenih prebivanj

818
nedovoljenih vstopov v Slovenijo na notranji meji

519
izmikanj mejni kontroli

4.793
oseb, ki so jih slovenski policisti vrnili tujim varnostnim organom

62.720
izrečenih opozoril zaradi prekrškov

207.525
izdanih plačilnih nalogov

10.598
odločb v hitrem postopku (z obrazložitvijo ali brez nje)

10.713
obdolžilnih predlogov

2.198
predlogov drugemu prekrškovnemu organu

7.577
obvestil o prekrških

137
varovanj domačih oseb v tujini

38
varovanj tujih oseb med obiski v Sloveniji

142
izdelanih ali dopolnjenih ocen ogroženosti

53
varovanj sprejemov na diplomatskih in konzularnih predstavništvih

9.870
preventivnih dejavnosti

429
opravljenih splošnih, strokovnih in ponovnih nadzorov ter nadzorov nad delom delavcev

362
vloženih pritožb zoper delo policistov

340
rešenih pritožb

10
utemeljenih pritožb, obravnavanih pred senatom

501.270
klicev na interventno številko 113

86,3 %
klicev, sprejetih v prvih 12 sekundah

7,4 sekunde
povprečni čas zvonjenja

7.833
zadetkov oseb po SIS na mejnih prehodih

1.435
odkritih oseb na podlagi prijavnic hotelskih gostov

41.459
analiziranih vzorcev in

52.238
instrumentalnih analiz v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju

2.952
ogledov, pri katerih so strokovno pomagali oddelki za kriminalistično tehniko

10.082
pridržanih, zadržanih in privedenih oseb

6.820
uporab prisilnih sredstev in opozorilnega strela

65
poškodovanih policistov

52
poškodovanih kršiteljev, zoper katere so bila uporabljena prisilna sredstva

229
napadenih policistov

8.134
zaposlenih

42,3 leta
povprečna starost zaposlenih

334
milijonov porabljenih proračunskih sredstev

2.563
prevoznih sredstev

7,0 let
povprečna starost vozil

1.418 ur
letenja helikopterjev

164
prepeljanih oseb v okviru helikopterske nujne medicinske pomoči

35
prepeljanih oseb v gorskih reševalnih akcijah s helikopterji

321
sklicev Posebne policijske enote

93
nujnih posredovanj Specialne enote

Ocene in stališča prebivalcev Slovenije o delu policije 2018

Odziv na tokratno anketo presegel vsa pričakovanja

Različne organizacije se pogosto trudijo, da bi iz okolja, v katerem delujejo in sledijo svojemu poslanstvu, dobile koristno povratno informacijo o svojem delu. Zanima jih, ali so na pravi poti in ali (ter kje) so možne morebitne izboljšave, predvsem tiste, ki posledično privedejo do boljšega produkta, denimo prodajne uspešnice ali boljše in kakovostnejše storitve. Za ta namen se pogosto uporabljajo različni vprašalniki ali ankete.

Tudi slovenska policija kot proaktivna in nenehno razvijajoča se organizacija za svoj razvoj potrebuje povratno informacijo tistih, ki so jim njene storitve namenjene. To so prebivalci Slovenije. Policija je zato med njimi konec lanskega leta (podobno kot v letu 2014 in v 2016) izvedla javnomnenjsko anketo.

V anketi nas je zanimalo veliko vsebin. Najprej, kolikšno je zaupanje v policijo, nadalje, kako zadovoljni so državljani in državljanke z našim delom, pa tudi, kakšen je občutek varnosti in zakaj je tak. Poleg navedenega nas je zanimalo mnenje o tem, ali policisti znajo komunicirati ter ali so dovolj vljudni in profesionalni. Kako dobro ljudje v lokalnem okolju poznajo svojega vodjo policijskega okoliša, je prav tako dobrodošla povratna informacija. Anketa je vsebovala tudi vprašanja o tem, kaj ljudje mislijo o področjih dela policije, kot so področje zagotavljanja javnega reda in miru ter zagotavljanja prometne varnosti, področje obravnavanja kaznivih dejanj ipd. Zanimalo nas je tudi, kaj ljudje mislijo o lastnostih policije, kot so npr. dostopnost, strokovnost in zakonitost izvajanja policijskih nalog, in še marsikaj drugega.

Sodelovalo več anketirancev kot v preteklih dveh anketah skupaj

Tokratna anketa je, vsaj glede števila sodelujočih, presegla vsa pričakovanja. Kljub temu da smo podatke zbirali in obdelovali podobno kot že dvakrat prej, smo po koncu zbiranja z veseljem ugotovili, da je bilo sodelujočih veliko več kot v preteklih anketah. V analizo smo zajeli kar 4.230 uporabnih anket, kar je veliko več kot leta 2016, ko je bilo izpolnjenih 1.168 anket, in več kot leta 2014, ko jih je bilo izpolnjenih 2.258.

Razloga za tako veliko število sodelujočih sta tudi podpora vodstva policije in trud, ki so ga v promocijo raziskave vložili v Sektorju za odnose z javnostmi in na vseh policijskih upravah. To število je tudi posledica vsakodnevnega dela slehernega policista in policistke, ki se s svojim zgledom in kakovostnim ter profesionalnim delom trudi ustvarjati in vzdrževati sistem, ki zagotavlja visoko stopnjo varnosti.

Kot kažejo rezultati, se visoka stopnja varnosti, zaupanje v policijo ter zadovoljstvo z njenim delom izražajo tudi v odgovorih sodelujočih v raziskavi. Gre za ocene in stališča, ki so po glavnih postavkah predstavljeni v tem prispevku.

Metoda

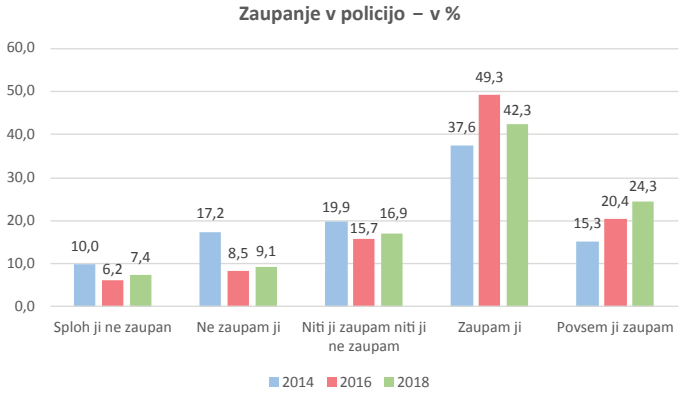
V raziskavi je sodelovalo več moških kot žensk. Anketiranci so bili različno stari, iz različnih regij in različno izobraženi. V anketi smo jih spraševali tudi o statusu zaposlitve in o tem, ali živijo v velikem mestu, manjšem naselju ali morda na vasi.

Podroben opis demografskih podatkov presega okvire prispevka, saj so bili podatki razdeljeni tako, da smo morali izvesti postopek postratifikacije po spolu in po statistični regiji – enako kot leta 2016. Natančni demografski podatki so na voljo v poročilu Centra za raziskovanje in socialne veščine Policijske akademije.

Rezultati

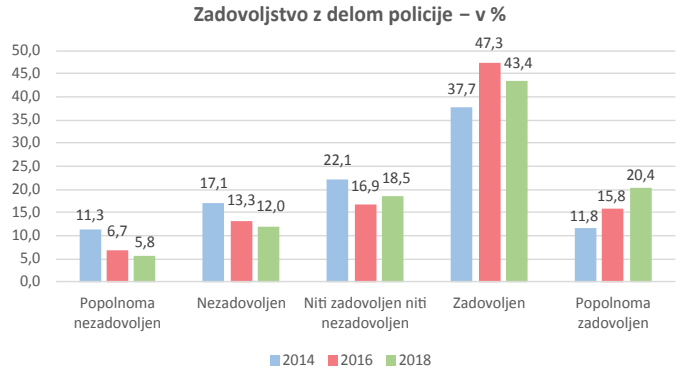
Policiji na prvi pogled zaupa nekoliko manjši delež oseb kot leta 2016, in sicer 66,6 odstotka sodelujočih (združena odgovora *zaupam ji* in *povsem ji zaupam*), vendar to obenem pomeni, da je ljudi, ki so se odločili, da označijo odgovora *zaupam ji* in *povsem ji zaupam*, veliko več – sodelovalo je namreč več ljudi. Da je zaupanje v policijo dobro, potrjujejo tudi rezultati drugih, neodvisnih raziskav. Valicon (2018) tako navaja, da je policija na tretjem mestu po zaupanju v institucije. Pred njo so po podatkih Valicona (2018) mala podjetja in podjetja, v katerih so sodelujoči zaposleni.

Dve tretjini anketirancev sta označili, da zaupata policiji.

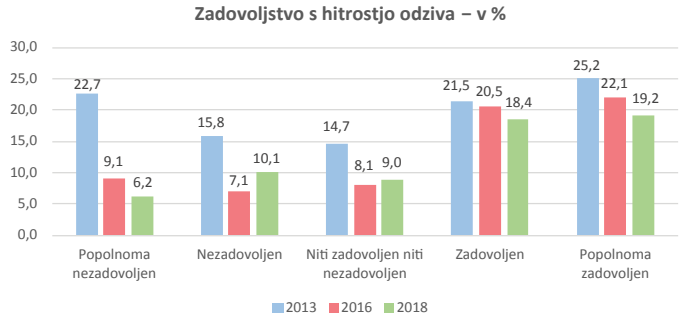
Iz grafikona je razvidno, da se je največ sodelujočih (42,3 odstotka) odločilo za odgovor *zaupam ji*. Tudi tistih, ki so se odločili za najbolj pozitiven odgovor, je relativno veliko, in sicer 24,3 odstotka. Najmanjši delež obsegajo tisti, ki policiji sploh ne zaupajo (7,4 odstotka), sledijo pa tisti, ki so označili *ne zaupam ji*. Takih je 9,1 odstotka.

Spodbudno je, da se zmanjšuje delež nezadovoljnih z delom policije.

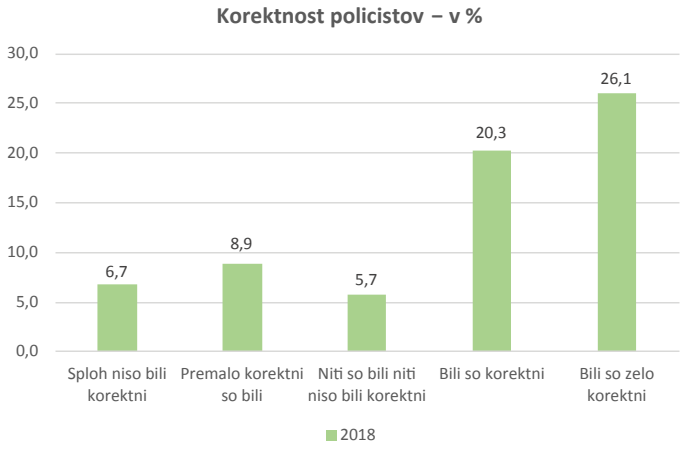
Podobno lahko opazimo tudi pri zadovoljstvu z delom policije, spremenljivki, ki je pozitivno povezana z zaupanjem v policijo. Korelacija znaša $r = 0{,}846$, $p = 0{,}000$. S policijo je zadovoljnih 63,8 odstotka sodelujočih. To so skupaj tisti, ki so označili, da so s policijo zadovoljni oziroma popolnoma zadovoljni. Primerjalno z letom 2016 je splošnega zadovoljstva s policijo nekoliko več, čeprav se je razmerje med popolnoma zadovoljnimi in tistimi, ki so le zadovoljni, spremenilo. Primerjalno s prejšnjimi merjenji lahko na nasprotni strani lestvice ugotovimo konstanten trend upadanja tako tistih, ki so s policijo popolnoma nezadovoljni, kot tudi tistih, ki so označili, da so nezadovoljni.

Nekoliko slabša je ocena zadovoljstva s hitrostjo odziva policije.

Nekoliko slabša kot v preteklih letih je ocena zadovoljstva s hitrostjo odziva. Manj sodelujočih kot v letu 2016 je označilo, da so popolnoma zadovoljni s hitrostjo odziva, in manj je bilo tistih, ki so označili, da so zadovoljni. Manj je bilo tudi tistih, ki so popolnoma nezadovoljni, medtem ko je bilo tistih, ki so označili, da so nezadovoljni, in tistih, ki se glede zadovoljstva s hitrostjo odziva policistov niso opredelili, več.

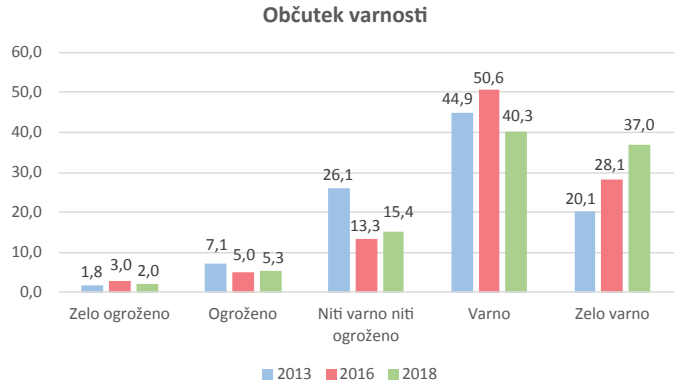
Skoraj polovica sodelujočih je navedla, da so bili policisti pri postopku korektni.

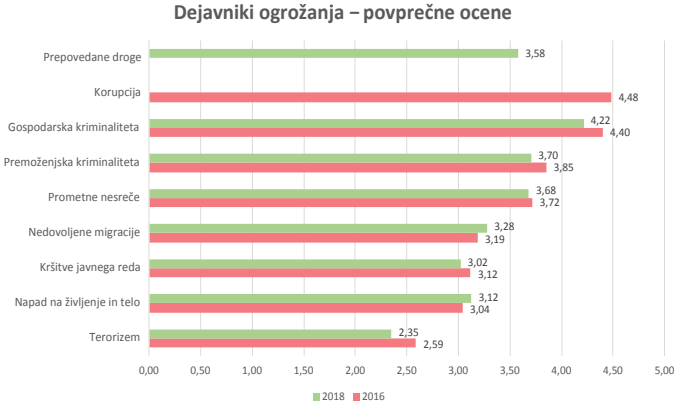
Letos smo prvič sodelujoče vprašali tudi, kako korektni so bili policisti pri izvajanju postopka. Pri analizi smo upoštevali le podatke tistih sodelujočih, ki so hkrati označili, da so policisti imeli z njimi postopek. Takih je bilo 2.708. Od teh jih je 46,4 odstotka odgovorilo, da so bili policisti pri postopku korektni oziroma da so bili zelo korektni, medtem ko je 15,6 odstotka sodelujočih navedlo, da policisti niso bili korektni oziroma sploh niso bili korektni (združena odgovora *premalo korektni so bili* in *sploh niso bili korektni*).

Pri ugotavljanju zadovoljstva in korektnosti policijskih postopkov se pojavi tudi vprašanje, ali policisti dejansko opravljajo svoje poslanstvo in zagotavljajo ustrezno raven varnosti, zato je pomembno odgovoriti tudi na vprašanja o tem, kako varno se ljudje počutijo in kateri so tisti dejavniki, ki jim sodelujoči pripisujejo večji vpliv na občutek varnosti.

Večina sodelujočih (kar 77,3 odstotka) se počuti varno. Morebitni občutki ogrožanja so povezani predvsem z gospodarsko kriminaliteto, sledijo premoženjska kriminaliteta in prometne nesreče.

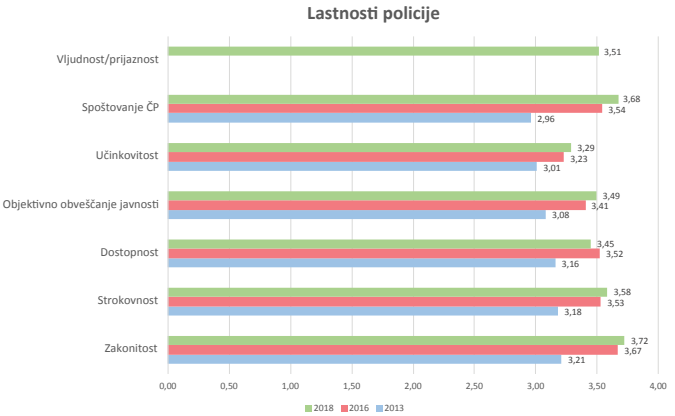

Občutek varnosti je sicer eden temeljnih pogojev za ustrezno delovanje posameznika, znotraj policijske dejavnosti pa je pomemben dejavnik uspešnosti. Če se namreč državljani in državljanke počutijo relativno varno, sta tudi delo, ki ga opravlja policija, in njeno temeljno poslanstvo – zagotavljanje varnosti v najširšem pomenu – izvedena ustrezno.

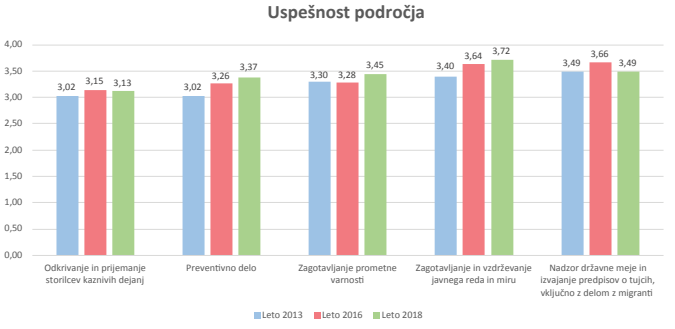
Podatki kažejo, da se večina sodelujočih (77,3 odstotka) počuti varno. Zelo ogroženo se počutita dva odstotka sodelujočih, ogroženo pa še nadaljnjih 5,3 odstotka ljudi. Glede na odgovore o dejavnikih ogrožanja so bili, podobno kot leta 2016, tudi pri odgovorih v tej anketi dejavniki ogrožanja povezani predvsem z gospodarsko kriminaliteto. Primerjalno z letom 2016 so tudi letos, po ocenah sodelujočih, večja grožnja občutku varnosti nedovoljene migracije in napadi na življenje in telo.

Kako so anketiranci ocenili učinkovitost, strokovnost, zakonitost policistov, spoštovanje človekovih pravic in obveščanje javnosti? Pri večini postavk so se povprečne ocene izboljšale.

Tudi letos nas je zanimalo, kakšne so ocene lastnosti policije – kako sodelujoči ocenjujejo, da policija spoštuje človekove pravice, ali je policija učinkovita, dostopna, strokovna in zakonita in ali objektivno obvešča javnost. Dodali smo tudi vprašanje, ali so policisti prijazni oziroma vljudni. Povprečna ocena 3,51 kaže, da so pri odgovoru *biti vljuden/prijazen* še priložnosti za izboljšave, čeprav tudi ta ocena ni slaba. Pri preostalih postavkah, pri katerih so možne primerjave s preteklimi obdobji, lahko ugotovimo, da so pri večini povprečne ocene boljše kot v preteklosti. Tako so sodelujoči v povprečju bolje ocenili spoštovanje človekovih pravic, učinkovitost, objektivno obveščanje javnosti ter strokovnost in zakonitost. Slabša povprečna ocena je le pri dostopnosti. Ta je sicer boljša kot leta 2014, a slabša kot leta 2016, kljub temu pa je relativno visoka, saj je M = 3,45.

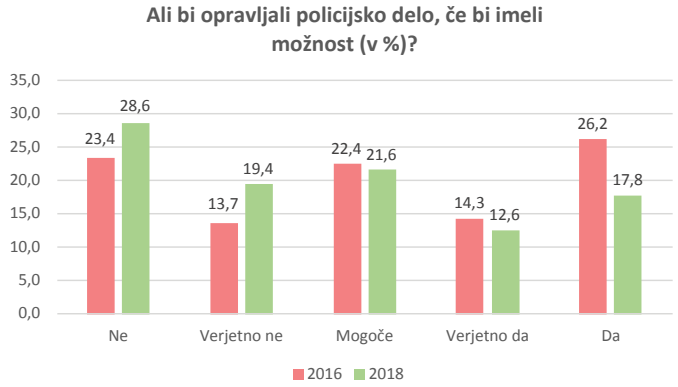
Izboljšala se je tudi javnomnenjska ocena preventivnega dela policistov, zagotavljanja prometne varnosti in vzdrževanja javnega reda in miru.

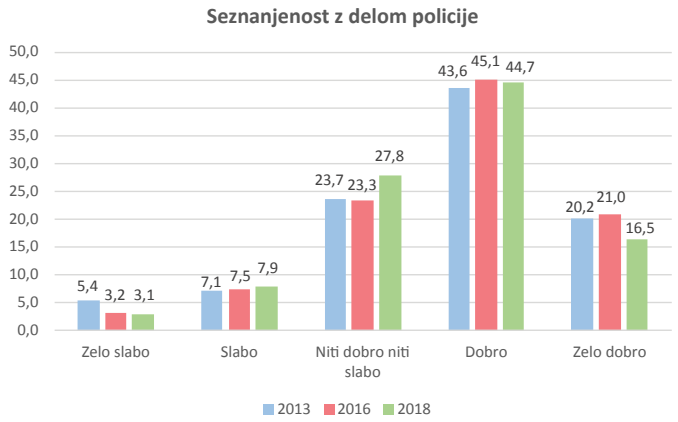
Po področjih dela so povprečne ocene, v primerjavi s preteklim obdobjem, boljše pri preventivnem delu, pri zagotavljanju prometne varnosti in pri vzdrževanju javnega reda in miru. Slabši sta povprečni oceni pri odkrivanju in prijemanju storilcev kaznivih dejanj ter pri nadzoru državne meje in izvajanju predpisov o tujcih, kamor spada tudi delo z migranti. V letu 2016 je bilo podobno (nižje povprečje v primerjavi z 2014) izpostavljeno področje zagotavljanja prometne varnosti, kar pa se je, kot kaže, obrestovalo, saj se je povprečje od takrat izboljšalo.

Sodelujoče smo podobno kot leta 2016 vprašali, ali bi opravljali policijsko delo, če bi imeli možnost. Prosili smo jih tudi, naj ocenijo, kako dobro so seznanjeni z delom policije. Na novo smo jim postavili dve vprašanji o sodelovanju. Vprašali smo jih, ali so pripravljeni sodelovati s policijo pri opravljanju preventivnega dela in ali so pripravljeni policiji nuditi informacije o varnosti v lokalni skupnosti. Spremenjena oziroma dodana so bila še vprašanja o tem, ali poznajo vodjo policijskega okoliša v okolju, v katerem živijo, ali se policisti trudijo pri delu v lokalnem okolju in ali znajo oziroma kako dobro znajo policisti komunicirati.

Zanimanje za delo v policiji se žal zmanjšuje. Policijsko delo bi opravljalo manj anketirancev kot pred dvema letoma.

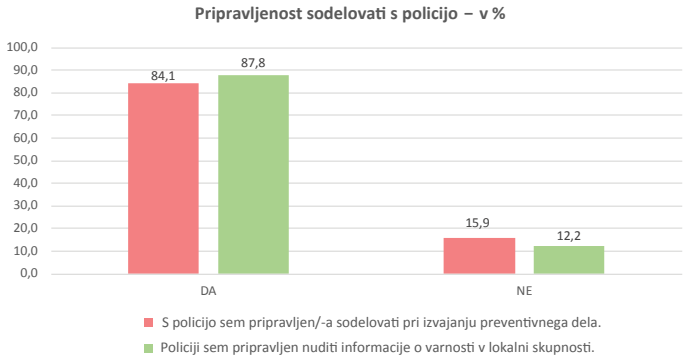
Rezultati so pokazali, da je primerjalno z letom 2016 manj tistih, ki so popolnoma prepričani (odgovor *da*), da bi opravljali delo policista oziroma policistke, če bi imeli možnost. Manjši je tudi delež tistih, ki so odgovorili *verjetno da* in *mogoče*. Povečala pa sta se deleža odgovorov *ne* in *verjetno ne*. To nekoliko kaže, da bodo imeli naši sodelavci, ki se v delovni skupini ukvarjajo z aktivnostmi, ki bodo pritegnile več kandidatov za policiste, težje delo kot v preteklosti, ko je bil pogled sodelujočih drugačen in je bilo več pripravljenosti za delo v policiji.

Glede na rezultate, ki se nanašajo na oceno seznanjenosti z delom policije, so sodelujoči v zadnji raziskavi (iz leta 2018) bolj kritični do svojega poznavanja dela policije kot sodelujoči v raziskavi iz leta 2016. Rezultati namreč kažejo, da se je zmanjšal delež tistih, ki menijo, da dobro poznajo policijo (odgovora *dobro* in *zelo dobro*). Kljub temu da se je malenkost zmanjšal tudi delež tistih, ki ocenjujejo, da policijo poznajo *zelo slabo* (s 3,2 na 3,1), se je močno povečal delež tistih, ki menijo, da policije ne poznajo

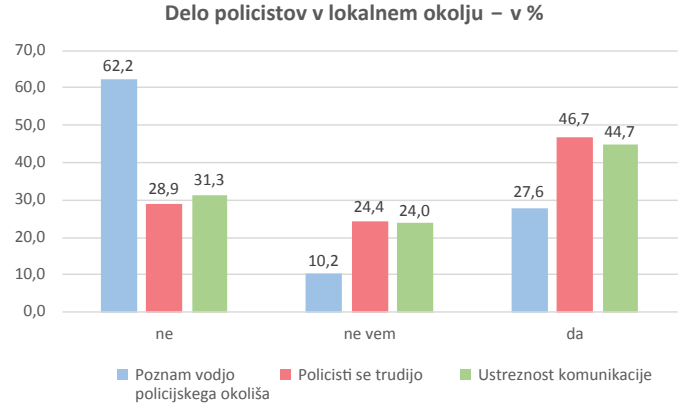
niti dobro niti slabo. Nekoliko se je povečal tudi delež tistih, ki so ocenili, da *slabo* poznajo policijo.

Večina anketirancev je pripravljena sodelovati s policisti in jim nuditi informacije o varnosti v lokalni skupnosti.

Kot kaže, je večina sodelujočih s policijo pripravljena sodelovati. Tako je 84,1 odstotka sodelujočih navedlo, da so pripravljeni sodelovati s policijo pri opravljanju preventivnega dela. Še več je bilo tistih, ki so navedli, da so policiji pripravljeni nuditi informacije o varnosti v lokalni skupnosti. Teh je bilo nekaj manj kot 88 odstotkov. Ti podatki so razveseljivi in uporabni predvsem za vodje policijskih okolišev in tiste aktivnosti policije, ki potrebujejo neposredno sodelovanje ljudi v lokalnih okoljih.

Na terenu je premalo policistov, zato ni presenetljivo, da veliko sodelujočih, kar 62,2 odstotka, ne pozna vodje policijskega okoliša.

V zadnji anketi so bila spremenjena ali dodana vprašanja o tem, ali sodelujoči poznajo vodjo policijskega okoliša, ali se policisti pri delu v lokalnem okolju trudijo in ali znajo komunicirati. Rezultati so pokazali, da kar 62,2 odstotka sodelujočih ne pozna vodje policijskega okoliša. Mnenja glede tega so deljena. Medtem ko se zdi, da je to skrb vzbujajoč podatek, pa nekateri menijo, da je spodbuden podatek ta, da vodjo policijskega okoliša v svojem okolju pozna kar 27,6 odstotka sodelujočih. Rezultati po našem mnenju niso presenetljivi, še posebno če upoštevamo dejstvo, da je policistov premalo.

K temu področju spada tudi način opravljanja dela. Je to delo profesionalno in je vanj vložene precej individualnosti, truda in ustrezne komunikacije? Nekoliko je morda spodbudno, da 46,7 odstotka sodelujočih meni, da se policisti pri svojem delu trudijo, in da 44,7 odstotka sodelujočih meni, da policisti znajo dovolj dobro komunicirati. Po drugi strani tudi 28,9 odstotka sodelujočih meni, da se policisti ne trudijo dovolj, 31,3 odstotka pa, da njihova komunikacija ni ustrezna. Pri teh podatkih bi težko rekli, da je s trudom in komunikacijo vse v najlepšem redu, še posebno če upoštevamo, da je v anketi sodelovalo veliko Slovenk in Slovencev.

Sklep: rezultati so na splošno dobri, a je še kar precej možnosti za izboljšave

V prispevku smo predstavili glavne rezultate javnomnenjske raziskave, ki smo jo načrtovali in izvedli v Centru za raziskovanje in socialne veščine znotraj Policijske akademije. Brez podpore vodstva policije in brez sodelovanja policijskih uprav, Sektorja za odnose z javnostmi in slehernega policista in policistke na terenu o teh rezultatih ne bi mogli govoriti s tako visoko stopnjo gotovosti.

Rezultati na splošno bolj ali manj kažejo podobno kot leta 2016, in sicer da so ljudje relativno zadovoljni z delom policije, nam zaupajo in se počutijo relativno varno. Policija in sleherni policist tako sledita svojemu poslanstvu, čeprav v različnih delih Slovenije različno.

Kljub relativno dobrim rezultatom so tudi področja oziroma vsebine, v katere bi se bilo smiselno usmeriti v prihodnjem obdobju. V lokalnem okolju je to zagotovo večja prepoznavnost vodij policijskih okolišev, ki jo je možno vsebinsko povezati tudi z dostopnostjo policije. Oba elementa, tako prepoznavnost vodij policijskih okolišev kot tudi dostopnost policije, sta zagotovo nekoliko povezana z načinom organizacije delovnih procesov v posameznih policijskih enotah, prav tako pa tudi s številom zaposlenih aktivnih policistov.

Rezultati zadnje javnomnenjske raziskave so torej na splošno dobri. Ljudje so relativno zadovoljni z delom policije, nam zaupajo in se počutijo varne. Kljub temu je anketa pokazala, da imamo na nekaterih področjih še nekaj priložnosti za izboljšave.

Priložnosti za izboljšave so tudi v ustrezni in predvsem profesionalni komunikaciji in trudu, ki ga, glede na odgovore sodelujočih v raziskavi, v obravnavanje nekega policijskega primera (npr. prometne nesreče, kaznivega dejanja ipd.) vložijo policisti in policistke.

V prihodnje bi lahko izboljšali tudi promocijo policijskega poklica v smislu spodbujanja želje za opravljanje poklica. Rezultati namreč kažejo, da se ta želja zmanjšuje.

Strokovni področji policije, na kateri bi veljalo usmeriti pozornost vodij, sta letos obravnavanje kaznivih dejanj in mejne zadeve, konkretneje, napadi na življenje in telo ter nedovoljene migracije – v letu 2016 so rezultati pokazali, da bi se lahko izboljšali na področju prometne varnosti, in danes je to področje relativno dobro ocenjeno.

Ob upoštevanju teh ugotovitev in morda posvečanju dodatne pozornosti področjem, na katerih so se pokazale priložnosti za izboljšave, lahko s precejšnjo gotovostjo trdimo, da bodo izboljšave vidne pri rezultatih naslednjega merjenja javnega mnenja, ki je načrtovano za leto 2020.

Besedilo: dr. Aleksander Koporec Oberčkal, Center za raziskovanje in socialne veščine PA GPU

Dobre prakse za leto 2018

Vse se da, če se hoče!

Za nami je podelitev priznanj v okviru nacionalnega natečaja za dobre prakse v policiji. Februarja, prav na valentinovo, smo že petnajsto leto zapored razglasili najboljše rešitve. V tokratni številki Varnosti ne predstavljamo samo prvih, zmagovalnih treh, ampak se bomo na kratko posvetili prav vsaki od osmih, ki je prispela na razpis.

Če sledimo motu, da je najpomembnejše sodelovati, so prav vsi sodelujoči avtorji, ki so zbrali pogum, da se izpostavijo, moralni zmagovalci. V nasprotju z običajno resignirano miselnostjo, ki je tako značilna za našo družbo, in sicer da se zaradi najrazličnejših ovir nič ne da storiti, ti policisti niso podlegli malodušju. Zagotovo tudi njih pesti naglica vsakodnevnega življenja in zagotovo tudi sami komaj zmorejo količino svojih zadolžitev. Pa vendar so našli še nekaj dodatnih drobcev energije, med sodelavci pritegnili somišljenike in dobili podporo nadrejenih. Skupaj so zavihali rokave, vzeli škarje in platno v svoje roke in namesto izgovorov poiskali – odgovore!

Kako je to mogoče, kaj te zaposlene sploh žene naprej? Odgovor se verjetno skriva v njihovi temeljni osebnostni usmerjenosti, čeprav, priznajmo, bi bilo še kako prav, da bi bili za svojo ustvarjalnost tudi finančno nagrajeni. Zaznamujejo jih namreč strast do dela, notranja motivacija, prožnost mišljenja in iskrena želja, da bi na področju varnosti nekaj naredili bolje. To je tisto, kar jih ločuje od povprečja in dokazuje, da svoje delo radi opravljajo in ga ne dojemajo samo kot službo, ampak jim je dejansko mar.

S takšnim angažiranim in optimističnim pristopom, ki presega pričakovane poklicne standarde, so samoiniciativno našli kar nekaj odličnih idej. Pa ne le to, svoje zamisli so – seveda ob podpori svojih nadrejenih – tudi nadvse uspešno razvili, uresničili in prenesli v svoje delovno okolje.

In rezultat? Končni rezultat so povsem praktični, konkretni policijski postopki in načini dela, katerih cilj je izboljšati varnost ljudi, poenostaviti delovne procese, izboljšati kakovost policijskega dela in ga posodobiti oziroma prilagoditi spremembam v sodobni družbi, okrepiti skrb za zdravje zaposlenih na delovnem mestu ter povečati ugled policije v skupnosti.

Na razpis je prispelo osem prijav. Komisija je pregledala in ocenila vso prijavljeno dokumentacijo. Letos je prvo mesto pripadlo policistom PU Ljubljana, srebrni so bili policisti PU Novo mesto, tretje mesto pa je zasedla PU Maribor. Vse pohvale vredne so tudi druge prijavljene rešitve s PU Murska Sobota, Celje, Ljubljana in Novo mesto.

Zavedamo se, da je v policiji ogromno zaposlenih, ki pri svojem delu vsakodnevno uvajajo nove, ustvarjalne rešitve in izboljšujejo delovne postopke, pa morda s tem širša notranja javnost ni seznanjena. Naj jim bo zato natečaj spodbuda, da se nanj tudi sami prijavijo. Posledično bodo z inovativnostjo in vztrajnostjo *okužili* še vse tiste, ki imajo ideje, pa jih morda še niso uresničili.

Ob slovesni razglasitvi prvouvrščenih treh projektov smo pohvalili motivacijo in zanos vseh sodelujočih, še posebno avtorjev nagrajenih projektov, ter jim čestitali za uspešne uvrstitve. Poudarili smo, da so vsi sodelujoči s svojimi idejami vir navdiha in dober zgled za celotno policijo. Želimo si, da bi se projekt dobrih praks v policiji v prihodnje še okrepil – ne le v obliki natečaja, temveč tudi sicer kot vir dobrih idej za izboljšanje dela policije in varnostne kulture v državi

Dobra praksa: Preprečevanje in odkrivanje storilcev žeparskih tatvin

Policisti PP Ljubljana Center (Irfan Beganović, Leon Heine, Janja Polanc in Uroš Türk) so v medsebojnem sodelovanju s turističnimi vodniki vzpostavili odličen sistem za preprečevanje in odkrivanje žeparjev v Ljubljani, s čimer so prispevali k izboljšanju varnosti njenih prebivalcev – mesto Ljubljana je bilo tako lani že tretjič razglašeno za najbolj varno v Sloveniji. Prislužili so si priznanje za najboljšo dobro prakso policije v letu 2018.

Ne le da je problematika uličnih tatvin v prestolnici še posebno težavna, začela je tudi negativno vplivati na ugled naše države kot turistične destinacije. K sreči so se ljubljanski policisti hitro odzvali in ta trend zaustavili. Na pobudo turističnih vodnikov so izrabili možnost, ki jo ponuja sodobna tehnologija, in tudi sami začeli uporabljati mobilno aplikacijo Viber.

Za ta namen so na policijski postaji nabavili službeni mobilni telefon, ki je v uporabi ves čas in si ga policisti v enoti izmenjujejo. Turistični vodniki iz glavnega mesta in njihovi sodelavci iz celotne Slovenije (npr. z Bleda in iz drugih množično obiskanih turističnih krajev, ki so prav tako privlačni za tatove) so prek aplikacije začeli policistom pošiljati informacije glede morebitnih storilcev kaznivih dejanj, ki so jih zaznali na terenu pri organiziranih turističnih ogledih.

Zaradi uporabe mobilne aplikacije je PP Ljubljana Center porabila manj policistov na terenu, poleg tega so ti lahko storilce izsledili v precej krajšem času, včasih celo v manj kot 15 minutah. Preiskali so lahko tudi več teh kaznivih dejanj, v nadaljevanju pa še z njimi povezane dvige denarja na bankomatih in plačevanje z odtujenimi bančnimi karticami. Bili so namreč neposredno obveščeni tako o točnem času kot o mikrolokaciji kaznivega dejanja, pa tudi o smeri gibanja žeparjev. Po nekajmesečnem delu z uporabo mobilne aplikacije so policisti ugotovili, da se storilci redno zamenjujejo po lokacijah in da kazniva dejanja praviloma izvajajo vsakodnevno, ugotovili so njihovo identiteto itd.

Irfan Beganović: »Turistični vodniki so nas prek mobilne aplikacije sproti obveščali o pojavu žepark in nam pošiljali njihove fotografije. Policisti smo bili tako obveščeni o točnem času in mikrolokaciji kaznivega dejanja, pa tudi o smeri gibanja žepark, zaradi česar smo bili lahko pri njihovi izsledit vi uspešnejši. Pomemben je bil tudi preventivni učinek.«

Ljubljano letno obišče več kot milijon turistov, na vrhuncu sezone vsak dan celo 50 in več skupin po 15 ali 20 turistov. Gneča pa je seveda idealna priložnost za žeparje, pravzaprav žeparke. Policisti so namreč z opisanim proaktivnim pristopom ugotovili, da gre skoraj izključno za ženske, tuje državljanke, ki vedno delujejo v paru ali manjši skupini (ena opravlja kaznivo dejanje in druga odvrača pozornost), večinoma pa so tudi same žrtve trgovine z ljudmi in so v ta dejanja prisiljene. Pogosto spreminjajo svoje osebne podatke in menjujejo potne listine.

V prihodnje želijo opisano rešitev, ki bi lahko postala celo vzorčni model za druge policijske postaje po Sloveniji, še nadgraditi. Zdaj se namreč dogaja, da storilci že dobro poznajo vse policiste, tudi tiste v civilnih oblačilih, in se pravočasno umaknejo. Zato bi bila po mnenju teh policistov smiselna ustanovitev delovne skupine, v kateri bi delovalo vsaj deset policistov iz drugih enot policijske uprave in ki bi jo zaradi svojih izkušenj in poznavanja terena vodili trije policisti PP Ljubljana Center. Tako bi se pri preiskovanju teh dejanj menjavalo več *obrazov*.

Dobra praksa: Varnost v cestnem prometu za starejše

Policista PP Novo mesto (Stojan Pevec in Aleš Piberčnik) sta v skrbi za varnost starejše generacije prometnih udeležencev razvila posebne preventivne delavnice. Čeprav sama ideja ni nova, je bilo treba najti nov pristop in izoblikovati idejo, kako zastaviti in seveda najbolje izpeljati projekt v tamkajšnjem lokalnem okolju.

Z izvajanjem preventivnih delavnic za starejše voznike sta novomeška policista zagotovo preprečila marsikatero nesrečo in morda tudi rešila kakšno življenje.

Pri njegovi zasnovi sta izhajala iz dejstva, da se življenjska doba ljudi podaljšuje, s čimer se povečuje tudi število starejših udeležencev v cestnem prometu. Statistični podatki kažejo, da je njihova varnost v cestnem prometu težava in da so starejši občani ena najranljivejših skupin prometnih udeležencev. Njihovo znanje, pridobljeno v avtošoli, je namreč že relativno okrnjeno, pogosto ne zmorejo več slediti hitremu razvoju avtomobilske industrije in prometne infrastrukture, prav tako pa so velikokrat motorično in senzorno okorni. Zaradi skupka naštetih dejavnikov pogosteje prihaja do napačnega ravnanja voznikov motornih vozil.

Ker oba policista novomeške policijske postaje opravljata delo vodij policijskih okolišev in si že sicer zagnano prizadevata za intenzivnejše ozaveščanje občanov o samozaščitnem ravnanju v različnih življenjskih situacijah, sta se torej odločila, da organizirata preventivne delavnice tudi za to ciljno skupino.

Avtorja sta ob prijavi na natečaj takole povzela namen teh aktivnosti: »S preventivnimi delavnicami sva želela starejšim občanom približati novosti iz prometne zakonodaje, obenem pa jih opozoriti tudi na nevarnosti v prometu, ki se jih sami pogosto niti ne zavedajo. Poznavanje cestnoprometnih predpisov je po najinem mnenju ključni dejavnik, ki vozniku omogoča razumevanje dogajanja na cesti ter usmerja njegova predvidevanja in ravnanja.«

Projekt je na novomeškem območju že postal prepoznaven. Tudi odgovori dosedanjih udeležencev iz evalvacijskih vprašalnikov so pokazali, da se jim je delavnica zdela zanimiva, koristna in dobro vodena ter bi jo priporočili tudi znancem. Tudi samo vožnjo so ocenili kot zelo poučno, vsekakor pa bi si želeli še več podobnih aktivnosti.

Zanimanja za tovrstno izobraževanje je torej veliko, zato se že oblikujejo nove skupine udeležencev, saj želita policista doseči kar največ starejših in jim podati čim več tistih najbolj praktičnih informacij o varni vožnji. Tovrstno izobraževanje pa nameravata razširiti tudi na mlajše generacije.

Udeleženci so v teoretičnem delu delavnic najprej prisluhnili predavanju o spremembah v zakonodaji, varnem upravljanju vozila in pravilni vožnji ter tako osvežili svoje znanje. Sledil je praktični del, v katerem sta policista udeležence s kombiniranim vozilom popeljala na cesto. Predstavila sta jim nekatera pravila in vidike prometnega režima, ki so za starejše pogosto še posebno zahtevni: npr. uvoz na avtocesto in izvoz z nje, vožnjo v parkirno hišo nakupovalnega centra (pravilo enosmernega prometa) ter vožnjo v krožiščih in križiščih (globina križišča pri zavijanju levo). Naučila sta jih tudi, kako naj si pravilno namestijo sedež in volan.

Dobra praksa: Projekt Droga? Ni razloga!

Tretjenagrajeni projekt avtorice Anite Kovačič Čelofiga (Služba direktorja PU Maribor) se je osredotočil na mlade, na tisto skupino, ki nam pri podajanju preventivnih nasvetov največkrat uide. Mlade je težko pripraviti do tega, da slišijo nasvete odraslih, saj ne poslušajo niti staršev niti učiteljev, kaj šele policiste! Dobiti njihovo pozornost, jim predstaviti nevarnosti prepovedanih drog in jih prepričati, da začnejo odgovorno preživljati prosti čas – to je poseben dosežek.

Projekt je zasnovan kot celostna medijska kampanja, ki vključuje vplivne posameznike (t. i. influencerje) in inovativno rabo različnih digitalnih kanalov ter je prilagojena ciljni skupini. Večina mladih namreč ne spremlja tradicionalnih medijev, zato je bilo treba poiskati zanimiv, sodoben in učinkovit način, kako jih uspešno nagovoriti in v nadaljevanju vplivati nanje.

Preventivna kampanja je bila javnosti sicer prvič predstavljena že junija 2017, a takrat še v precej klasični obliki. V sodelovanju s predstavniki DrogArta so policisti na prireditvi v središču Maribora pripravili interaktivno igro Šofer, ne jezi se!, namenjeno ozaveščanju voznikov o škodljivosti vožnje pod vplivom alkohola. Prizadevanja policistov so takrat podprli še smučarska tekačica Anamarija Lampič, zaposlena v policiji, strokovnjaki Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in mariborski nogometaši, s katerimi je bil posnet kratek videoposnetek, ki je bil nato objavljen na YouTubu. Vzpostavljena je bila tudi posebna stran kampanje na Facebooku.

Leta 2018 so akcijo (z namenom, da bi bila še učinkovitejša) na PU Maribor nadgradili še s številnimi inovativnimi dodatki: kreativnim nagradnim natečajem, pri katerem so sodelovali mladi z objavo svoje fotografije ali videoposnetka in tako podajali predloge za zdravo in varno preživljanje prostega

Anita Kovačič Čelofiga se ob običajnih zadolžitvah na področju odnosov z javnostmi ukvarja predvsem z upravljanjem različnih družbenih omrežij, videoprodukcijo ter razvijanjem preventivnih in promocijskih projektov policije. Ob načrtovanju kampanje se je najprej vprašala, kako je dejansko mogoče vplivati na mlade v času, ko medijski doseg občinstva ni dovolj, in kako to doseči ob različnih omejitvah, kot so kadrovsko pomanjkanje ter primanjkovanje znanja, časa in sredstev za izvedbo celostnih komunikacijskih programov, ki bi bili prilagojeni sodobnim trendom.

časa. Natečaj je tudi lani aktivno podprla ekipa Nogometnega kluba Maribor, saj so bili izžrebani nagrajeni z nogometnimi žogami s podpisi nogometašev. Eden izmed sodelujočih jih je imel celo priložnost spoznati v živo.

Ob tem je avtorica pripravila podroben komunikacijski načrt, v katerem so bile po posameznih korakih predvidene prihodnje aktivnosti. Kampanja ni vezana le na mariborsko upravo, ampak je zasnovana tako, da se lahko uporabi na državni ravni in na drugih policijskih upravah, ki bi se želele udejstvovati na tem področju.

Dobra praksa: Promocija duševnega in telesnega zdravja

Povprečna starost 521 javnih uslužbencev na PU Murska Sobota je 46,2 leta. To dejstvo, torej staranje kadra, je bilo v izhodišču dolgoročnega projekta, ki ga je že leta 2015 ob podpori svojega vodstva začela razvijati ekipa nekaj zagnanih zaposlenih na tej upravi, da bi na področju varnosti in zdravja pri delu naredili korak naprej.

Avtorji Damir Ivančić, mag., Leon Vedenik, mag. Boštjan Vučko, mag. Igor Kavaš, Ilonka Feher, Suzana Rauš, Tomislav Zver, Tomaž Pivec, vsi s PU Murska Sobota, in zunanja sodelavka prim. mag. Branislava Belović, dr. med., so sklenili, da bodo svoje zaposlene ozaveščali o pomenu aktivnega življenja in skrbi za zdravje. To bi dolgoročno prispevalo k boljšemu delovnemu okolju ter zmanjšanju absentizma in tveganja za bolezni in poškodbe.

Za ta namen je direktor PU Murska Sobota že na začetku ustanovil stalno delovno skupino, ki je za svoje uslužbence organizirala najrazličnejše delavnice, predavanja in prireditve, nekatere tudi v sodelovanju z lokalno skupnostjo. V posameznih enotah so vzpostavili neformalne kontaktne osebe za promocijo zdravja na delovnem mestu, katerih naloga je širjenje varnostne in zdravstvene kulture med zaposlenimi, ter vpeljali infotočke z različnim gradivom na to temo. Poleg tega so na intranetni strani policijske uprave za vse starostne skupine vzpostavili posebno podstran z naslovom Promocija zdravja, ki je dosegljiva tudi drugim zaposlenim v policiji.

Z vsemi naštetimi aktivnostmi (večinoma brez finančnih stroškov) ta skupina že nekaj let uspešno širi vsebine, kot so: zdrav življenjski slog, obvladovanje stresa, krepitev medsebojnih odnosov in preprečevanje mobinga, večja telesna dejavnost, zdrava prehrana, ozaveščanje o škodljivosti kajenja in alkohola, preventiva pred nalezljivimi boleznimi, samozaščitni ukrepi zaposlenih in upoštevanje varnostnih ukrepov na delovnem mestu, varno in zdravo delovno okolje itn.

In rezultat? Pogovori z zaposlenimi kažejo, da so dejansko bolj ozaveščeni. Več se jih udeležuje delavnic in predavanj, veliko pa jih tudi bolj zdravo živi. Pogosteje se razgibavajo, pazijo na pravilno držo pri sedenju in zelo se je povečalo povpraševanje po zdravi malici v službi – kar 40 odstotkov zaposlenih želi pri obroku več zelenjave! Čedalje več uslužbencev, ki so se prej vozili z dvigalom, zdaj hodi po stopnicah. Čedalje več se jih vključuje v različne telesne aktivnosti (športni dogodki, uporaba športne dvorane ali fitnes). Povečala se je tudi udeležba zaposlenih na drugih dogodkih, ki jih organizirajo sami oziroma skupaj z svojimi domačimi, prijatelji ali znanci in katerih namen je povečati zadovoljstvo z delom in krepiti povezanost z lokalno skupnostjo.

Lani so za zaposlene organizirali tudi tekmovanje kuharjev amaterjev v pripravi zdravih jedi. Tekmovalci so imeli tako možnost tudi v praksi pokazati svoje znanje, povezano z zdravim načinom prehranjevanja. Spopadli so se s prav posebnim izzivom: kdo bo skuhal najboljšo in najbolj zdravo enolončnico. Takšno, ki bo vsebovala manj mastno meso ali ustrezno zamenjavo zanj, veliko zelenjave, krompir ali žito in kašo, pa seveda manj soli in več svežih zelišč in začimb. Čez nekaj mesecev je delovna skupina objavila tudi brošuro z recepti, uporabljenimi na tekmovanju.

S pilotnim projektom Promocija zdravja na delovnem mestu, o katerem smo v reviji Varnost (v četrti številki leta 2017) sicer že obširneje pisali, so bili na PU Murska Sobota prvi med upravami, ki so tej problematiki namenili posebno pozornost. Za ta projekt so že prejeli vrsto priznanj.

Avtorje projekta vodi geslo zdrav in varen policist = varen državljan.

Dobra praksa: Zdravje na delovnem mestu

Na natečaju za dobre prakse je sodelovala tudi vse pohvale vredna rešitev PU Celje, ki je prav tako namenjena krepitvi zdravja, a se usmerja predvsem na strokovno-tehnična delovna mesta. Njeni avtorji so trije inštruktorji samoobrambe, in sicer mag. David Kranjc, Aleksander Kolar in Dragan Milutinović, ter psihologinja Nina Maček.

Navedeni so ugotovili, da se zaposleni na strokovno-tehničnih delovnih mestih pogosto čutijo prezrte. To se odraža v dejstvu, da imajo zaposleni na teh delovnih mestih (npr. administratorke, poslovne sekretarke in čistilke) manj možnosti za izobraževanje o socialnih veščinah, prav tako pa se – v nasprotju s pooblaščenim kadrom – v sklopu službe ne morejo udeleževati psihofizičnih aktivnosti. Glede na to, da jih večina opravlja osemurno sedeče delo, ki je dejavnik tveganja za številne zdravstvene težave (pogoste kardiovaskularne motnje in bolečine v hrbtenici), se je prijaviteljem zdelo pomembno, da jih začnejo ozaveščati o tem, obenem pa jih poučijo tudi o preventivnem ravnanju.

»Pred očmi smo imeli izboljšanje počutja in posameznih socialnih veščin predvsem pri tistih uslužbencih, ki so pri nas zaposleni na strokovno-tehničnih delovnih mestih. Glede na zelo dobre odzive policistov, ki so pred nekaj leti obiskali delavnice o obvladovanju stresa, smo predvidevali, da bodo tovrstne vsebine koristne tudi za druge zaposlene. V pomoč so nam bile tudi dobre prakse drugih podjetij, ki v svoj delavnik vnašajo vadbo za zaposlene,« so zapisali v obrazložitvi projekta.

Na PU Celje so v projekt zajeli različne aktivnosti, ki spadajo v tri vsebinske sklope, k sodelovanju pa so pritegnili tudi zunanje izvajalce z Ljudske univerze Velenje in Pedagoške fakultete v Ljubljani. Vsebinski sklopi so bili:

- Delavnice o socialnih veščinah, na katerih so se udeleženci lahko seznanili z načini obvladovanja stresa in reševanja sporov, razvijali komunikacijo ter pozitivno mišljenje, z dihalnimi vajami pa učili zmanjševati negativne posledice stresa.
- Delavnice o varnosti in zdravju pri delu, namenjene pridobivanju teoretičnega in praktičnega znanja o varnosti pri delu, o komunikaciji s sodelavci, racionalni porabi energije in materiala, delovnih pripomočkih in čiščenju različnih delovnih površin ter o pravilnem dvigovanju in prenašanju bremen.
- Telesna vadba za zaposlene s poudarkom na razteznih vajah, krepitvi hrbtnih mišic in splošnem izboljšanju motoričnih sposobnosti. V program se je prijavilo 90 zaposlenih, ki so v različnih terminih obiskovali vadbo in tako krepili svojo psihofizično kondicijo. Inštruktorji so jim predstavili tudi poseben sklop kompenzacijskih vaj za sedeče poklice, s katerimi lahko zmanjšajo degenerativne posledice sedečega dela.

Cilj vadbe je bil, da bi zaposleni zmogli prehoditi 12 kilometrov v 1,5 ure, kar jim je na koncu na kondicijskem pohodu tudi uspelo.

Na koncu so z anketo ugotovili, da so bili udeleženci, zaposleni na strokovno-tehničnih delovnih mestih, z naštetimi delavnicami in vodeno vadbo v letih 2017–2018 izjemno zadovoljni. Ocenili so, da pozitivno vplivajo na njihovo splošno počutje, medsebojne odnose, zdravje in delo. Udeleženci so izrazili željo, da bi v prihodnje postale stalnica. Če imamo namreč zdrave in zadovoljne zaposlene ter v kolektivih zdrave in odprte medsebojne odnose, se bodo ti učinki poznali tako v učinkovitosti kot tudi kakovosti dela. Prav zato so pripravili načrt aktivnosti tudi za letošnje leto.

»V projektu smo sodelovali štirje zaposleni, ki smo vsak s svojim specifičnim znanjem pripomogli k širini vsebin. Inštruktorji PPSA smo izvajali fizično vadbo, psihologinja je zaposlene učila tehnik spoprijemanja s stresom, ves čas pa smo imeli močno podporo vodstva policijske uprave. V projekt smo vključili tudi zunanje strokovnjake – sodelovali smo z Ljudsko univerzo Velenje, pri oblikovanju programa telesne vadbe pa tudi s Pedagoško fakulteto v Ljubljani,« so povedali avtorji, ki se zavedajo, da je skrb za zdravje sicer odgovornost vsakega posameznika, a obenem tudi odgovornost organizacije in družbe na splošno.

Dobra praksa: Likovne delavnice za otroke

Delo z otroki je med najzahtevnejšimi, a tudi najhvaležnejšimi policijskimi nalogami. Otroci so iskreni, zelo neposredni in hitro znajo pokazati, da jih nekaj ne zanima. Ob klasičnih metodah podajanja nasvetov, kot so predavanja v šolah in vrtcih, se hitro začnejo dolgočasiti. To je pomočnico komandirja na PP Litija (PU Ljubljana) Klavdijo Mlakar pripeljalo do ideje, da poišče drugačen, izvirnejši pristop, s katerim bi lahko otrokom podajala najpomembnejše preventivne nasvete.

Kot je zapisala ob prijavi svojega projekta, ima vsakodnevno stik z radovednimi otroškimi glavami. Tudi sama je namreč mamica dveh majhnih otrok, ki ju je že večkrat morala poučiti o pravilnem in varnem ravnanju v prometu, doma, v trgovini ipd. Opazno najpozorneje sta ji otroka prisluhnila ob umetniškem ustvarjanju na določeno temo in porodila se ji je zamisel, da bi bilo mogoče preventivna sporočila tako podajati tudi drugim otrokom. Otrok namreč ne moreš prisiliti v poslušanje, če tega nočejo.

Za uresničitev te zamisli ji ni bilo žal ne časa ne energije, rezultat pa so likovne delavnice za otroke, na katerih se otroci predvsem zabavajo. Ko pod njenim mentorstvom upodabljajo različne teme, se ona z njimi nevsiljivo pogovarja o pravilnem prečkanju ceste, pomenu uporabe varnostnega pasu, nevarnostih telefoniranja med vožnjo, pravilih za varno kolesarjenje, ravnanju v primeru ogovarjanja neznancev … Na delavnicah tudi promovira poklic policista in policijo na splošno, saj imajo obiskovalci možnost vzeti gradivo o tem, kako postati policist, marsikateri starš ima kakšno vprašanje o delu policistov itd.

Otroci so vsakič navdušeni in se na dogodek pogosto vrnejo še naslednji dan. Pohvale pošiljajo tudi šole, vrtci, starši, občine in društva ter drugi udeleženci. Poudariti je treba, da so delavnice za otroke dvojno koristne – z njimi lahko dosežemo velik krog ljudi, ki so jim preventivna sporočila namenjena. Tudi starše, stare starše, bratce in sestrice teh otrok.

Delavnice je najprej organizirala le na območju Litije, kmalu pa tudi na območjih drugih postaj na PU Ljubljana in celo širše, na PU Murska Sobota. Zanimanje za tovrstno obliko dela so namreč začele kazati tudi druge uprave. To je dokaz, da so dobre ideje *hitro nalezljive*!

Kot poudarja Klavdija Mlakar, za izvedbo opisanih delavnic ni treba imeti velikanskih sredstev. Na začetku je res potrebna manjša investicija v nakup otroških stolčkov in mizic, materiala za ustvarjanje, kot so barvice, vodene in tempera barve, barvni papir ipd., in simboličnih nagrad: »Z malo denarja je možen velik učinek. Treba je imeti samo veliko veselja in čuta za delo z otroki, razumevanja in ustvarjalnosti.«

Izdelki otrok so po delavnici razstavljeni v avli PP Litija, kamor si jih otroci lahko pridejo ogledat. Z razstavljenimi otroškimi risbicami na steni so prostori policijske postaje prijaznejši, domači in toplejši.

Dobra praksa: Ozaveščanje in seznanjanje občanov – lastnikov psov o kršitvah predpisov o ravnanju z živalmi

Prijavitelj te rešitve je Aleš Gmajnar, policist s Policijske postaje vodnikov službenih psov Celje (PU Celje), ki je pri svojem delu na terenu ugotovil, da veliko občanov nima ustreznih informacij o psih in obveznostih njihovih lastnikov. Tamkajšnji policisti prejemajo tudi čedalje več prijav različnih kršitev, od tega, da so psi spuščeni na javnih krajih, pa do ugrizov. Zato so v enoti samoiniciativno sklenili, da bodo v letu 2018 okrepili nadzor na področju dela z živalmi, ob tem pa več pozornosti namenili tudi ozaveščanju lastnikov psov. Za ta namen so na postaji izdali posebno preventivno zloženko.

Zloženka pregledno in jasno podaja vse osnovne informacije, nasvete in opozorila, kako naj lastniki psov ravnajo in kakšne obveznosti imajo, npr. kako morajo biti psi označeni, kdaj morajo biti cepljeni, kako jih je treba prevažati v vozilih, kdaj mora biti pes na povodcu, katere dokumente mora imeti idr. Vsebuje tudi nasvete o ravnanju ob nabavi ali prodaji psa ter posebej poudarja obveznosti skrbnikov nevarnih psov.

V njej so navedena najpogostejša kazniva dejanja in prekrški predpisov o živalih, predvsem v zvezi s psi, skupaj s podatkom o predvideni globi oziroma kazenski sankciji. Gre za povzetek kazenskih določb iz Kazenskega zakonika, Zakona o zaščiti živali, Zakona o divjadi in lovstvu, Zakona o pravilih cestnega prometa, Zakona o veterinarskih merilih skladnosti in Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje širjenja in zatiranje stekline. Naštete informacije so pomembne tako za obstoječe lastnike kot tudi za vse, ki se o nakupu psa šele odločajo.

Gre torej za zelo koristen pripomoček za delo z občani. Kadar denimo policist v postopku obravnava kršitelja ali osebo, ki želi določene informacije, mu odslej lahko izroči tudi natisnjeno zloženko. Pred tem so policisti porabili kar nekaj časa za vsa pojasnila občanom. Zloženke so na voljo tudi na vseh preventivnih prireditvah in drugih dogodkih, kjer sodelujejo policisti vodniki službenih psov.

Policisti te enote morajo pogosto posredovati v dogodkih, v katerih so udeležene živali, zlasti psi. V preteklosti so ugotavljali, da veliko lastnikov sploh ni seznanjenih z odgovornostjo, da bi morali svoje pse registrirati, cepiti in podobno. Odkar so natisnili zloženko, so občani s to problematiko mnogo bolj ozaveščeni, zato predlagajo, da bi jo v prihodnje uporabljali tudi policisti drugih policijskih postaj, kar bi zagotovo vplivalo na še boljše mnenje občanov o policiji in omogočilo kakovostnejše sodelovanje z državljani.

POLICISTI POLICIJSKE POSTAJE VODNIKOV SLUŽBENIH PSOV CELJE

O P O Z A R J A M O

Na območju Policijske uprave Celje v zadnjem obdobju ugotavljamo večje število kršitev Zakona o zaščiti živali, predvsem nepravilno zavarovanje psov.

Zaradi tega vas seznanjamo z zakoni in predpisi, ki se nanašajo na ureditev področja.

Določila Kazenski zakonik 341/I-II KZ-1

Kdor surovo ravna z živaljo ali ji po nepotrebnem povzroča trpljenje, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev.

Kdor z dejanjem iz prejšnjega odstavka muči več živali, ali mučeno žival trajno pohabi ali na krut način povzroči pogin, se storilec kaznuje z zaporom do enega leta.

Zakon o divjadi in lovstvu

Psov ni dovoljeno brez nadzorstva spuščati v prosto naravo. Lastnik je odgovoren za škodo, ki jo njegova žival prizadene divjadi.

Z globo od 420 do 1.200 evrov se kaznuje za prekršek posameznik.

Določila Zakona o zaščiti živali

Skrbnik psa mora na javnem mestu zagotoviti fizično varstvo psa tako, da je pes na povodcu.

Sankcija:

- globa v nasprotnem znaša od 200 do 400 evrov

Kot skrbnik ali prevoznik živali ne zagotovi fizičnega varstva nevarnih živali (prvi odstavek 12. člena).

Sankcija:

- z globo od 800 do 1.200 evrov se kaznuje posameznik za omenjeni prekršek

Skrbniki nevarnih psov morajo zagotoviti fizično varstvo psov na enega izmed naslednjih načinov:

- da so psi na povodcu in opremljeni z nagobčnikom
- da so zaprti v pesjaku ali objektu
- da so v ograjenem prostoru z ograjo, visoko najmanj 1.8 metra, ki je na vhodu označen z opozorilnim znakom.

Sankcija:

- z globo od 800 do 1.200 evrov se kaznuje posameznik za prekršek iz prvega odstavka tega člena.

Nevarnega psa ni dovoljeno zaupati v vodenje osebam , ki so mlajše od 16 let.

Dovoljeni se le strokovni načini in postopki usmrtitve živali, ki žival usmrtijo v trenutku oziroma z ustrezno predhodno omamo ali v skrajnem primeru na način, ki povzroča le neizogibne bolečine.

Usmrtitev živali, ki je naklepno storjena v nasprotju s tem členom, se šteje za mučenje živali.

Določila Zakona o pravilih cestnega prometa

Domače živali (psi, mačke, drobnica, večje živali idr.), ki lahko ogrozijo varnost cestnega prometa, so lahko na cestah, namenjenih prometu motornih vozil, le v spremstvu osebe, ki jih varno vodi. Živali je prepovedano voditi iz vozila ali z vozilom.

Živali iz prejšnjega odstavka, ki se prevažajo v delu motornega vozila, namenjenega za prevoz potnikov oziroma prtljage, morajo biti ustrezno zavarovane.

Živali je treba voditi ali goniti čim bližje desnemu robu vozišča, če je le mogoče, pa po robu vozišča ali bankini.

Sankcija:

- globa v nasprotnem znaša 40 evrov.

Gonič, vodič živali ali črede in jahač mora poskrbeti, da je žival ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti v cestnem prometu označena s svetilko, čreda pa spredaj in zadaj z najmanj po eno svetilko. Svetilke morajo oddajati belo svetlobo in morajo biti nameščene tako, da jih lahko drugi udeleženci cestnega prometa pravočasno in zlahka opazijo. Jezdna žival je lahko namesto svetilke označena z odsevnimi trakovi na spodnjih delih nog.

Sankcija:

- globa v nasprotnem znaša 80 evrov.

O VELIČINI NARODA IN O NJEGOVI MORALNI RAZVITOSTI LAHKO SODIMO PO TEM KAKŠEN JE NJEGOV ODNOS DO ŽIVALI

(Mahatma Gandhi)

Dobra praksa: Božično-novoletna videovoščilnica PU Novo mesto

Policista, ki sta na božični dan v službi in večera ne moreta preživeti z najbližjimi, se pripeljeta na neko lokacijo, kjer ju presenetijo in se jima pridružijo sodelavci z glasbenimi inštrumenti. Skupaj zapojejo in zaigrajo božično pesem Jingle Bells. To je scenarij izvirnega glasbenega videospota, pravzaprav videovoščilnice, ki jo je ob koncu leta skupaj s svojimi sodelavci ob podpori direktorja uprave idejno zasnovala Alenka Drenik, predstavnica za odnose z javnostmi na PU Novo mesto.

Na PU Novo mesto se zavedajo, da lahko nekoliko drugačni pristopi k policijskemu delu v skupnosti delujejo in pripeljejo do odličnih rezultatov, zato v zadnjih letih vztrajno iščejo nove rešitve, s katerimi bi lahko policijsko delo ljudem še bolj približali. Že leta 2017 so pripravili odmevno novoletno voščilnico, v letu 2018 pa so jo še idejno in vsebinsko nadgradili.

K izvedbi so pritegnili še sodelavke in sodelavce policijske uprave in skupaj poiskali partnerje tudi v zunanji javnosti. Že pri pripravah so se prav vsi izjemno angažirali: eden od njih je na primer priredil besedilo, drugi je pomagal pripraviti scenarij, PU Ljubljana je za snemanje posodila dva policista konjenika s konjema, povezali so se tudi s sosednjo osnovno šolo ... Celotna ekipa pripravljavcev in izvajalcev je tako (brez otrok) štela 15 policistk in policistov PU Novo mesto in Ljubljana ter snemalca in producenta kot zunanjega partnerja.

Sodelovali so: Aleksander Barbo – harmonika (PP Novo mesto, začasno OKC), Andrej Lisec – bariton (SKP), Primož Markelj – kitara (PP Trebnje, začasno OKC), Sašo Križ – vokal, bugari (SKP), Kristina Barbo Rozman – vokal (SKP), Andreja Rubin Imperl – vokal (PP Brežice, začasno PP Novo mesto), Blaž Papež – vokal (PP Črnomelj), Boštjan Colarič – vokal, kraguljčki (PP Trebnje), Robert Perc – vokal 113, vodnika službenih psov Darko Turko s psičko Mini in Stanko Fakin s psom Narasom (oba PU Novo mesto), policista konjenika Luka Pečlin s policijskim konjem Maestosom Slavino – Slavcem in Jure Vrečar s policijskim konjem Plutom Steako – Steakom (oba PU Ljubljana), pri sami pripravi in končni izvedbi pa sta sodelovala še kriminalistični tehnik Dejan Rozman (SKP) in Alenka Drenik, predstavnica za odnose z javnostmi PU Novo mesto, ter kot zunanji sodelavec videoproducent Sašo Barantin. Sodelujoči se zahvaljujejo še Maticu Uhanu, Bojanu Pahljini – Puhiju, ravnateljici OŠ Bršljin Darji Brezovar, učiteljicam Jasmini Blažon, Maji Sivec in Saši Brudar ter otrokom treh četrtih razredov OŠ Bršljin.

Osnovno, klasično skladbo Jingle Bells je vokalistka Kristina Barbo Rozman priredila v bolj *varnostne tone*. Tako je ta božična pesem dobila popolnoma novo, preventivno vsebino:

»Cin, cin, cin!
Cin, cin, cin; cin, cin, cin, mirne praznike,
naj petarde, alkohol … ostanejo čim dlje. Hej!
Cin, cin, cin; cin, cin, cin, pazi na hitrost,
tudi v veselih dneh prevlada naj modrost!
Že pod konjički se beli sneg iskri,
profila naj le dosti bo, da ti ne zdrsi.
Kraguljčki pojejo nam tole pesmico,
božične dni lepo praznujte, naj veselo bo!
Refren: Cin, cin, cin; cin, cin, cin, mirne praznike,
naj petarde, alkohol … ostanejo čim dlje. Hej!
Cin, cin, cin; cin, cin, cin, pazi na hitrost,
tudi v veselih dneh prevlada naj modrost!«

Kako so se lotili snemanja? Po začetnih, okvirnih pogovorih so se zbrali na vaji, za katero se je pozneje izkazalo, da je bila tudi edina. Že ko so prvič skupaj zaigrali in zapeli Jingle Bells, so se izvrstno ujeli, čeprav se nekateri med njimi do takrat sploh niso poznali. Najprej so načrtovali snemanje v prijateljevem amaterskem studiu, a ko so ugotovili, da so z opremo zelo omejeni, jim je na pomoč pri izdelavi in montaži videoposnetka brezplačno priskočil zunanji sodelavec.

Ves konec tedna pred 17. decembrom, dogovorjenim datumom snemanja, so stiskali pesti, da bi držale napovedi vremenoslovcev in bi zapadlo veliko snega, vendar ga je bilo le za vzorec. Del videoposnetka so posneli v garderobi PP Novo mesto, garaži uprave in na OKC, kjer je tamkajšnji vodja Robert Perc po zvezi nagovoril vse enote, vse gledalce in vse poslušalce ter jim zaželel mirne praznike in srečno novo leto. Drugi del so skupaj z otroki večinoma posneli kar na dvorišču sosednje šole. Snemanje so končali v le nekaj urah, nato pa je sledila veliko dolgotrajnejša montaža.

Kljub kroničnemu pomanjkanju časa, a z veliko ustvarjalne energije, potrpljenja in ustvarjalnega zanosa je celotni ekipi uspelo projekt končati pravočasno in uspešno.

Videoposnetek so tako 24. decembra objavili na YouTubu slovenske policije in Facebook profilu PU Novo mesto ter že v nekaj urah po objavi vedeli, da jim je uspelo. Gledanost je daleč presegla vse dotedanje objave, saj so v dneh med božičem in novim letom zabeležili več kot 60.000 ogledov. Prejeli so tudi pohvale in zahvale številnih občanov, končnemu izdelku pa so z odobravanjem prikimavali tudi izkušeni glasbeniki. Še istega dne je praznično glasbeno voščilnico objavilo tudi več drugih medijev, spletnih strani in televizijskih postaj.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi, SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, in arhiv policijskih uprav

Policijsko delo v skupnosti

Pri iskanju načinov, kako izboljšati varnost na cestah, moramo bolj prisluhniti prebivalcem

Pred leti, nekega sončnega sobotnega jutra, sem od prijateljice prejel sporočilo: »Moj otrok je umrl v prometni nesreči.« Ob tako tragični, pretresljivi novici sem se lahko vprašal le, zakaj se je to zgodilo in kaj je narobe v družbi, da mlado življenje ugasne na začetku svoje življenjske poti. Z raziskovanjem in iskanjem odgovorov sem ugotovil, da je bila voznica, ki je mlademu motoristu izsilila prednost, pod vplivom alkohola, motorist pa je bil brez izpita in čelade, na sposojenem in neregistriranem motorju. Očitno je šlo vse narobe, toda zagotovo obstajajo načini, kako bi lahko to nesrečo preprečili.

Metode klasičnega policijskega nadzora niso dovolj

Običajno se ob takšnem dogodku najprej porodijo vprašanja o nadzoru. Kako je mogoče, da sta bila takšna voznika sploh na cesti? Zakaj ju policija ni izločila?

Policija ne beži pred odgovornostjo, vendar je na cesti mnogo oseb, ki zaradi svojega malomarnega odnosa do soudeležencev v prometu, nepazljivosti in nezrelosti ne spadajo tja. Vseh nikoli ne bo mogoče izločiti.

Takšnim in podobnim kršiteljem je policija v letu 2018 zasegla kar 4.212 motornih vozil, vendar se tragedije na cestah še vedno dogajajo. Očitno samo nadzor ni dovolj. V družbi je treba vzpostaviti vrednote, zaradi katerih bomo takšna dejanja izobčili in vožnjo pod vplivom alkohola označili za popolnoma nesprejemljivo, prav tako pa je treba mladim vcepiti miselnost, da se v promet ne smejo vključevati brez vozniškega dovoljenja in zaščitnih sredstev.

Osnovna naloga policije je izvajanje učinkovitega nadzora, ki je usmerjen predvsem v kaznovanje, odkrivanje storilcev, opozarjanje, patruljiranje in opazovanje. To so klasične policijske metode, ki jih policisti uspešno izvajamo, a brez dodatnih, novih metod dela niso dovolj učinkovite. Samo s temi aktivnostmi se ne da izkoreniniti vzrokov, zaradi katerih se ljudje odločajo, da bodo ravnali protipravno.

Aktivnosti policije so le kamenček v kompleksnem mozaiku zagotavljanja varnosti

Delo policije je le delček v mozaiku, ki bi ga lahko imenovali varnost, saj je že dolgo jasno, da ne more vsega postoriti sama, le z represivnim nadzorom, in da je za večjo varnost potrebno sodelovanje celotne družbe.

Policija se zato čedalje bolj oklepa modela policijskega dela v skupnosti. Pri tem je pomembno sodelovanje policije, organizirane skupnosti, izvoljenega političnega vodstva, poslovnega in gospodarskega sektorja, medijev ter preostalih organov, agencij in združenj. Prav vsakdo se mora oziroma bi se moral vključiti v zagotavljanje svoje varnosti in varnosti drugih.

Policisti bi morali težave reševati z občutkom ter z večjo pozornostjo in odgovornostjo do prebivalcev. Skupnost moramo jemati kot partnerja in z njo tesno sodelovati.

Glede na pooblastila in naloge je policija represiven organ, ki predvsem nadzoruje, kaznuje in prijema storilce kaznivih ravnanj, zato uvedba novih metod dela ni preprosta.

Lokalna skupnost, naš najpomembnejši partner

Policijsko delo v skupnosti sestavljajo aktivnosti, ki odpravljajo vzroke, zaradi katerih prihaja do kaznivih ravnanj. Policijsko delo v skupnosti pomeni, da mora policija zagotoviti reaktivno in proaktivno delovanje pri reševanju težav in da mora skupnost jemati kot partnerja ter z njo tesno sodelovati. Takšen način dela od policistov zahteva reševanje težav z občutkom, z večjo pozornostjo do prebivalcev in večjo odgovornostjo do njih. Gre za decentralizacijo policijskega dela, pri kateri je vez med policijo in prebivalci vodja policijskega okoliša, ki mu pomagajo vsi policisti.

Za uspešno in učinkovito načrtovanje in izvajanje policijskega dela v lokalni skupnosti je potrebno nenehno spremljanje in analiziranje varnostnih razmer na nekem območju. Pomembni sta identifikacija deviantnih pojavov in spremljanje, v kakšni obliki ter kje in kdaj se pojavljajo. Ključno je tudi zaznavanje prebivalcev, ki takšne varnostne pojave vsakodnevno doživljajo. Za uspešno spremljanje takšnih pojavov in načrtovanje njihovega reševanja je torej nujen stalen stik policistov z različnimi osebami na lokalnem območju.

Metode klasičnega policijskega nadzora niso dovolj, pri prizadevanju za večjo prometno varnost je potrebno sodelovanje celotne družbe.

Vsi našteti imajo skupne cilje: spodbujanje varnostne zavesti in soodgovornosti ljudi pri zagotavljanju varnosti, partnersko sodelovanje med policijo in drugimi družbenimi subjekti, obveščanje javnosti o možnih samozaščitnih ravnanjih in preventivi na področju prometa, podpora policijski svetovalni dejavnosti, obveščanje javnosti o delu policije in drugih subjektov, da javnost spozna, da so ukrepi potrebni za varnost in da ne gre za t. i. inkasantstvo, krepitev zavedanja ljudi, da lahko sami vplivajo na varnost v lokalni skupnosti, krepitev pozitivnega mnenja za ugled in zaupanje v policijo.

Z medsebojnim sodelovanjem se lahko poveča občutek varnosti v okolju, v katerem živimo, in s tem se poveča tudi zaupanje v policijsko delo in v lastno sposobnost samovarovanja.

Skupaj z drugimi deležniki do odgovornejšega reševanja težav v širšem okolju

Policisti z lokalnimi skupnostmi že zdaj sodelujemo v različnih oblikah dela, kot so delo v posvetovalnih telesih, delo v policijski pisarni, svetovanje in opozarjanje, izvajanje preventivnih projektov, izobraževanje otrok, neformalno druženje in povezovanje, sodelovanje pri delu drugih subjektov, predavanja, medijsko svetovanje in opozarjanje, dan odprtih vrat, delo z žrtvami prometnih nesreč, promocijske aktivnosti policije, izobraževanje otrok in odraslih, akcija z aplikacijo Predlagaj prometno kontrolo itd.

Poznamo še številne druge aktivnosti, ki se spontano oblikujejo in prilagajajo zaznanim težavam. Na področju prometne varnosti sodelovanje policije in lokalne skupnosti poteka že vrsto let in izkazalo se je kot zelo pomembno ter hkrati tudi zanimivo. Lahko se pohvalimo, da prav na tem področju potekajo prve preventivne aktivnosti, ki so bile usmerjene v izboljšanje prometne varnosti, in da je dosedanje sodelovanje lokalnih skupnosti zadovoljivo. Toda včasih – kljub velikim prizadevanjem po medsebojnem sodelovanju policije z lokalnimi skupnostmi – je še vedno preveč energije javnosti usmerjene v kritiziranje in manj v konstruktivno pomoč policiji pri izvedbi različnih projektov.

Poudariti je treba, da se vse opisane aktivnosti izvajajo v sodelovanju z drugimi subjekti, ki delujejo v lokalni skupnosti, kot so: šole in vrtci, domovi za starejše občane, Javna agencija RS za varnost prometa, občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, različna ministrstva (prometno, zunanje, obrambno, infrastrukturno ipd.), Avto-moto zveza Slovenije, združenja šoferjev in avtomehanikov, motoklubi in avtošole, kolesarske mreže, Družba za avtoceste v RS, Direkcija RS za infrastrukturo, cestna podjetja, komunalna podjetja, družbeno odgovorna podjetja, civilna družba (Zavod Varna pot, Vozim, vendar ne hodim, Drogart), carina, Inšpektorat RS za infrastrukturo, občine in društva itd.

S skupnimi prizadevanji, voljo in optimizmom lahko v cestnem prometu premikamo gore

V uvodnem delu tega prispevka sem bil zelo čustven, saj me je tragedija, ki je doletala prijateljico, zelo prizadela. Mnogo močnejša čustva vsakodnevno doživljajo udeleženci, svojci in policisti, saj se na cestah vsako leto zgodi veliko takih tragedij.

Vsi smo odgovorni za svoja ravnanja na cestah, zato stopimo skupaj in preprečujmo tragedije. S skupnimi prizadevanji, optimizmom in voljo bomo premikali tudi meje varnosti cestnega prometa.

Veliko skupnega dela za našo varnost je že bilo opravljenega in stanje varnosti cestnega prometa se je izboljšalo. Kljub temu smo na področju sodelovanja policije z lokalno skupnostjo še vedno na začetku.

V nadaljevanju predstavljeni primer dobre prakse sodelovanja policije in lokalne skupnosti pri reševanju konkretne težave je le droben korak v boju za zmanjšanje števila smrtnih žrtev in telesno poškodovanih v prometnih nesrečah, toda z nadaljevanjem take prakse, medsebojnim sodelovanjem, znanjem, optimizmom in voljo bomo dolgoročno uspešni vsi.

Primer dobre prakse PU Koper pri reševanju obremenitev zaradi težkega tovornega prometa

Ko se za rešitev težave zavzamejo tako civilna iniciativa kot policija, inšpektorati, pristojna ministrstva in podjetja

PU Koper se na cestah G1-6 Postojna–Jelšane in G1-7 Kozina–Starod srečuje s povečano gostoto težkega tovornega prometa, ki je posledica blagovnih prometnih tokov na navedenem območju in na razdalji Reka–Trst. Stanje dodatno poslabšuje iskanje cenovno in časovno ugodnejših prometnih povezav v širšem prostoru. Vse to je spodbudilo nezadovoljstvo lokalnih skupnosti, prebivalstva in gospodarskih subjektov na tem območju, ki si želijo zmanjšanje prometnih obremenitev, predvsem pa večjo varnost v cestnem prometu, ki se je zaradi naštetega poslabšala. Ljudje so se povezali v civilno iniciativo, ki je zelo dejavna.

Vodstvo PU Koper se je večkrat sestalo s civilno iniciativo in predstavniki lokalne skupnosti, ki so policiji razložili, kaj je zanje največja težava. Z vodjo civilne iniciative se je sestalo tudi vodstvo Generalne policijske uprave.

Na podlagi vseh ugotovitev je PU Koper sestavila načrt aktivnosti, ki so bile usmerjene v težave, kot so hitrost, preobremenjenost vozil in nepravilno prehitevanje. Glavne naloge izvajajo policisti PP Kozina, PP Ilirska Bistrica in PPP Koper.

Na pobudo policije je bilo v problematičnem naselju postavljeno ohišje za radar, ki omogoča skrite meritve hitrosti in meritve z asistenco, ki jih izvaja PPP Koper. Predvideva se postavitev še enega ohišja za radar. V povečane nadzorne aktivnosti so bili vključeni tudi policisti Specializirane enote za nadzor prometa ter predstavniki Finančne uprave RS, Inšpektorata RS za infrastrukturo in podjetja Cestel. Za policiste PP Kozina sta predvidena tudi usposabljanje na področju nadzora tovornih vozil in nabava programa za kontrolo digitalnih tahografov. Direkcija RS za infrastrukturo je v najbolj izpostavljenih naseljih največjo dovoljeno hitrost zmanjšala na 40 km/h.

Ukrepi, ki so bili izvedeni, so pripomogli k temu, da je civilna iniciativa v preteklih dneh vodstvo Policije pohvalila, saj se je promet na cesti G1-7 Kozina–Starod umiril, državljani, ki tam živijo, pa se počutijo varnejše.

Seveda navedeni ukrepi ne rešujejo glavne težave – gostega tovornega prometa, ki je vzrok za nezadovoljstvo lokalne skupnosti, zato sta se v reševanje težav vključila Ministrstvo za infrastrukturo in Direkcija RS za infrastrukturo. Na sestanku, ki je potekal na Ministrstvu za infrastrukturo, so bili prisotni tudi vsi župani občin s tega območja, glavna tema pa je bila najti način, kako omejiti promet na tem območju. Predlagane so bile tri rešitve, ki jih bodo pristojni proučili z namenom najti najustreznejšo.

Problematika seveda še zdaleč ni razrešena, toda opisani primer kaže pristop policije, ki lahko na koncu prinese zadovoljstvo vsem, ki živijo v tem okolju. Kaže na to, da so številne težave rešljive, če jim prisluhnemo in jih začnemo reševati s skupnimi močmi.

Besedilo: mag. Ivan Kapun, Sektor prometne policije UUP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, GettyImages in Uros Modlic, AMZS

Policija podpisala vrsto sporazumov za izboljšanje skupne varnosti

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar se je na začetku leta 2019 sestala z vodstvi različnih društev in organizacij z namenom izboljšanja varnosti vseh državljanov. Le s sodelovanjem ter izmenjavo znanja in izkušenj lahko namreč zagotovimo učinkovito in kakovostno delo vseh organizacij na terenu ter višjo stopnjo pripravljenosti in odzivnosti v primeru različnih neželenih varnostnih dogodkov.

V prvih treh mesecih je tako Policija podpisala vrsto sporazumov o medsebojnem sodelovanju. Med drugim s Komisijo za preprečevanje korupcije RS, Vrhovnim državnim tožilstvom RS ter posebnim oddelkom Specializiranega državnega tožilstva za preiskovanje in pregon uradnih oseb, dobrodelnim društvom Modra družina ter prostovoljnimi in poklicnimi gasilci (Gasilsko zvezo Slovenije in Skupnostjo gasilsko-reševalnih zavodov Slovenije). S Planinsko zvezo Slovenije, Gorsko reševalno zvezo Slovenije in Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana smo podpisali letne načrte skupnih aktivnosti.

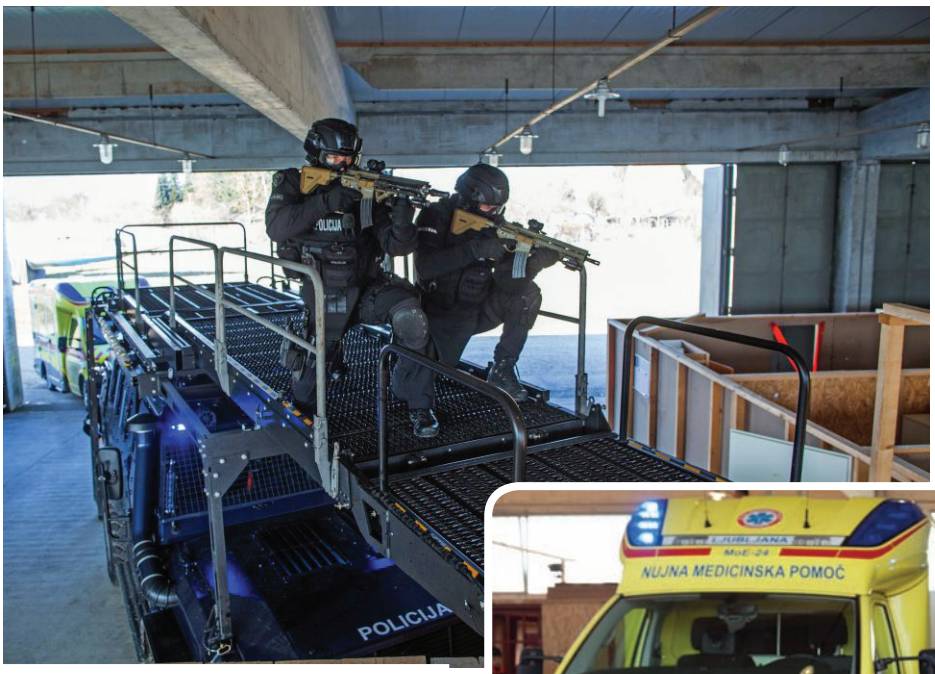

Predstavniki Policije ter prostovoljnih in poklicnih gasilcev pri podpisu aneksa k sporazumu o sodelovanju.

»Ko gre za življenja ljudi, morajo biti naše ekipe dobro uigrane. Ničesar ne smemo prepustiti naključju in nič ne sme iti narobe. O tem je treba razmišljati že prej, ne šele na terenu,« smo poudarili ob podpisu letnega načrta skupnih aktivnosti z Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana.

Klic v sili na 112 ali 113 v hipu sproži dobro utečen mehanizem našega sodelovanja. Policisti in ekipe nujne medicinske pomoči smo skupaj na prizoriščih hudih prometnih nezgod, požarov in samomorov, pri iskanju pogrešanih oseb in še pri mnogo drugih primerih. Ko gre za ljudi, ni prostora za tekmovalnost. Z letnim načrtom želimo zato dodatno okrepiti sodelovanje med tema dvema službama.

Ob tej priložnosti smo za medije pripravili tudi zanimivo vajo Specialne enote in Reševalne postaje Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, v kateri smo policist in reševalci pokazali, kako naše zahtevno delo poteka v praksi. Vaja je potekala v hangarju Specialne enote v Šentvidu v Ljubljani, scenarij pa je vključeval strelski pohod.

Na fotografiji so minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar in generalni direktor Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana Aleš Šabeder.

Policija s Planinsko zvezo Slovenije (na fotografiji pri podpisu letnega načrta skupnih aktivnosti) vsako leto sodeluje pri obnovi planinskih poti v visokogorju, izmenjavi statističnih podatkov in informacij ter prevozu opreme in materiala. V načrtu za letošnje leto so tudi skupne patrulje z Gorsko reševalno zvezo Slovenije in opozarjanje pohodnikov na nevarnosti.

Policisti letos načrtujemo več skupnih usposabljanj z Gorsko reševalno zvezo Slovenije, npr. usposabljanje iz zimske tehnike in iz iskanja pogrešanih oseb na zelo zahtevnih terenih. Pripadniki obeh organizacij skupaj iščemo pogrešane po gorah, dežuramo med zimsko in poletno turistično sezono ter izvajamo preventivne in promocijske aktivnosti.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi, SGDP GPU
Foto: Gasilska brigada Ljubljana, UKC Ljubljana in Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Promocija zaposlovanja v policiji

Razpis za nove policiste pospremili s številnimi zanimivimi dogodki

Letošnji razpis za nove policiste je končan. Zainteresirani, ki so zamudili rok za prijavo, bodo morali počakati na naslednje leto, še vedno pa je čas, da se prijavijo na aktualna razpisa za policiste nadzornike državne meje in pomožne policiste.

Za promocijo zaposlovanja v policiji smo letos izvedli številne aktivnosti in dogodke, njihova organizacija pa tokrat ni bila samo na plečih Generalne policijske uprave. Da bi pritegnili čim več mladih, so se s sodelovanjem na zaposlitvenih sejmih in drugih prireditvah aktivno trudili tudi na vseh policijskih upravah!

Objavljamo le nekaj fotografskih utrinkov sicer zelo pestrega dogajanja po vsej državi.

Konec januarja smo policijski poklic in možnosti za zaposlitev v modri družini predstavljali na dveh večjih prireditvah za mlade (Informativa in Arena mladih).

Na informativnem dnevu 15. in 16. februarja v Tacnu smo zainteresiranim mladim in njihovim staršem predstavili pogoje za sprejem v policijo, potek prijave na razpis in izbirni postopek ter dvoletno izobraževanje na Višji policijski šoli. Razkazali smo jim tudi učilnice, borilnico, nastanitveni objekt in strelišče ter jih popeljali po točkah, kjer so svoje delo, vozila in opremo predstavljali policisti različnih enot.

Ali ste vedeli?

V nasprotju z drugimi šolami in fakultetami je ena od pomembnih prednosti Višje policijske šole to, da študenti že za čas študija sklenejo pogodbo o zaposlitvi. Poleg prehrane in bivanja jim torej med šolanjem zagotavljamo tudi pripravniško plačo!

Tadeja in Bogdan, oba vodja policijskih okolišev na PP Celje, sta policijski poklic predstavljala na Srednji zdravstveni šoli v Celju. Dijaki so bili navdušeni, njuna stojnica pa je bila ves čas predstavitve polna. Z zanimivim pristopom sta kakšnega dijaka zagotovo navdušila za naš poklic.

Predavanje Policije na Areni mladih

Policisti so z razgibanim nastopom na že tradicionalnem Gregorjevem sejmu v Novem mestu marsikaterega obiskovalca prepričali, naj se tudi sam pridruži našim vrstam.

Zaskrbljeni zaradi zahtevnega fizičnega preizkusa?

V zvezi z razpisom za kandidate za policiste trenutno potekajo izbirni postopki, s katerimi ugotavljamo, kateri kandidati ustrezajo pogojem za vstop v policijo. Med drugim poteka tudi preizkus telesnih zmogljivosti, ki je prvo sito pri izboru najprimernejših kandidatov. Policist mora biti namreč v dobri fizični pripravljenost, da se zna in zmore obraniti oziroma odvrniti napad nase ali na koga drugega.

Ker se v policiji zavedamo, da zahtevnost fizičnega preizkusa marsikoga odvrne od prijave na razpis, smo letos za zainteresirane pripravili posebno ponudbo. Za vse tiste, ki so začeli resno razmišljati o poklicu policista, a so bili v skrbeh, kakšen je ta preizkus in ali ga bodo zmogli opraviti, smo pripravili predpreizkus. Tako smo jim dali možnost, da preverijo svoje telesne sposobnosti še pred pravim preizkusom.

Na družbenem omrežju Facebook smo začeli vabiti nanj teden dni pred iztekom roka za prijave. Vsak dan smo objavili nagradno vprašanje. Kdor je nanj pravilno odgovoril in imel še nekaj sreče pri žrebu, se ga je lahko udeležil in ugotovil, v kakšni kondiciji je. Poleg tega je lahko vsak od nagrajencev s sabo pripeljal prijatelja ali prijateljico.

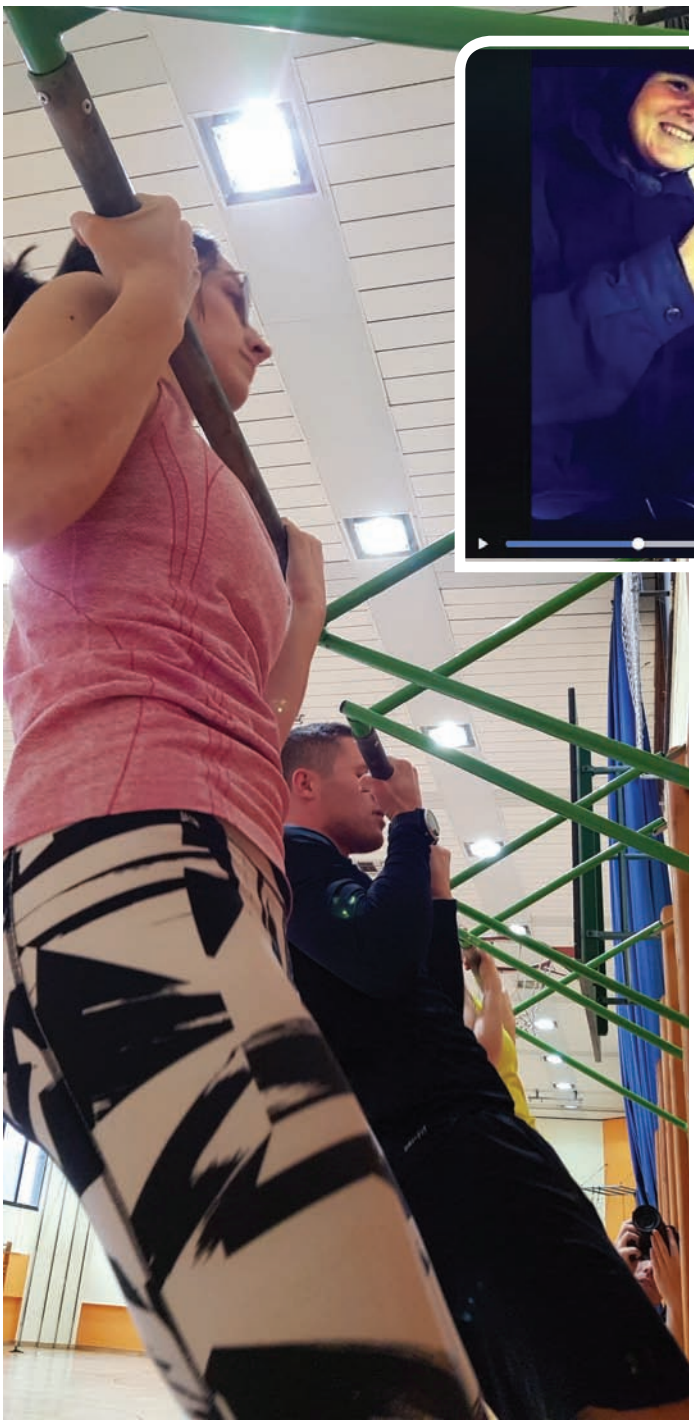

Popoldne 18. marca se je v telovadnici Policijske akademije v Tacnu zbralo 16 fantov in deklet. Prišli so si ogledat, kako poteka preizkus. Ali so dovolj vztrajno vadili, da bodo vaje zmogli tudi sami? Ali imajo dovolj kondicije za sprejem v policijo?

Skupaj s policijskim inštruktorjem telesne vadbe Zlatkom Pincoličem smo jim svetovali in pokazali vaje za okrepitev mišic. Nekaj vaj, kako biti boljši, jim je pokazal tudi Denis Porčič – Chorchyp, znani glasbenik in mojster borilnih veščin.

Kot demonstratorka na preizkusu je sodelovala tudi Klara Podnar, PP Tolmin, ki je kot policistka zaprisegla lani. K sodelovanju smo jo povabili, ker se je odzvala na naš poziv zaposlenim iz decembrske številke Varnosti in nam poslala zanimiv videoposnetek, v katerem nam iz prve roke pripoveduje o svojih vtisih med šolanjem za policistko. Sporoča nam, da sanje lahko postanejo resničnost. Kakšni sta bili dve leti, ki ju je preživela na Višji policijski šoli, si lahko ogledate tudi sami. Njen videoposnetek z naslovom Klarina zgodba smo objavili na policijskem profilu na Facebooku in ima že več kot 19.000 ogledov.

Ali veste, da se bo v Specialno enoto odslej mogoče vključiti že takoj po koncu šolanja?

Policija vsako leto objavi interni razpis za nove pripadnike te enote. Nanj so se doslej lahko prijavili samo tisti zainteresirani, ki so že bili policisti in so izpolnjevali vse dodatne pogoje, od letošnjega marca pa Specialna enota v sodelovanju s Policijsko akademijo preizkuša tudi nov model za pridobivanje kadra: v dodatni pouk bo vključenih nekaj več kot 20 kandidatov za policiste na šolanju na akademiji, ki želijo po uspešno končanem šolanju postati pripadniki te enote. Slednja je za ta namen zanje pripravila nekaj sklopov usposabljanj, na katerih jim bo predstavila načine, metode in sredstva priprav na selekcijski postopek za vstop v to enoto. Prav tako iščejo rešitve za vključitev t. i. schengenskih policistov.

Novost za vse, ki si želijo postati pripadniki Specialne enote, opiše Peter Sušnik iz Specialne enote UPS GPU:

»Slovenska policija se od ukinitve kadetskega izobraževalnega sistema kljub sodobnim oblikam izobraževanja in izpopolnjevanja srečuje s številnimi kadrovskimi težavami (npr. pomanjkanje zainteresiranih in visoka starost ob začetku izobraževanja).

Takšna organizacija mora biti vedno sveža in vitalna, to pa zahteva stalen dotok novega kadra, ki se sistematično izobražuje, usposablja in izpopolnjuje. Že star pregovor pravi, da na mladih svet stoji. To pomeni, da morajo v policijo priti mladi kadri, ki so polni življenjske energije, zdravi, telesno aktivni, ustvarjalni, motivirani za učenje in spoznavanje novega ter primerno ambiciozni idr. Prav takšen kader je ključen, saj je policijsko delo na številnih področjih vse bolj ozko specializirano in izjemno zahtevno. Določena področja policijskega dela z ozko specializacijo zato še toliko težje pridobijo primeren kader.

Primer enote, ki se v zadnjih letih srečuje s pomanjkanjem primernega kadra, je tudi Specialna enota, ki ima zelo visoke standarde znanja in usposobljenosti za svoje področje dela. Med dejavniki za pomanjkanje primernih policistov so splošno pomanjkanje policistov na lokalni ravni, zaradi česar ne dobijo ustreznih soglasij za premestitve, dokaj visoka starost kandidatov, nerealne ocene kandidatov o telesnih sposobnostih, neustrezno zdravstveno stanje in pomanjkljivo poznavanje policijskih veščin. Da bi v danih razmerah in v okviru pravnih regulativ lahko enoto pravočasno in ustrezno popolnjevali z novimi policisti, smo izoblikovali opisani predlog z novimi rešitvami.«

Zaprisegla že četrta generacija pomožnih policistov

Konec februarja je usposabljanje uspešno končala že četrta generacija pomožnih policistov.

Skupaj z našimi policisti bodo pomagali zagotavljati varnost, ko jih bo država potrebovala. Namen pomožne policije je, da pomaga slovenski policiji, ko to zahtevajo varnostne razmere, in je zato ena od ključnih enot nacionalnih varnostnih struktur.

Pomožni policisti in policistke so prizadevni in odgovorni posamezniki, ki so odločeni prispevati več kot običajni državljani. Večina jih ima svoje poklice in službe in so tako ali drugače vpeti v družbeno okolje, nekateri so celo že končali svojo službeno kariero. A vsi so po svojih močeh pripravljeni pomagati za skupno dobro. Prijavili so se na razpis za pomožne policiste in državi sporočili: »Smo na voljo, če nas potrebujete!«

Novi kandidati za pomožne policiste, vabljeni!

Objavljen je že nov razpis za pomožne policiste.

Zainteresirani se lahko prijavijo v dveh rokih: **do 31. julija 2019** ali **do 31. januarja 2020**.

Prijavijo se lahko tudi brezposelni, študenti in upokojenci, če le izpolnjujejo razpisne pogoje, kot so starost (od dopolnjenega 18. leta do 60. leta), ustrezne psihofizične sposobnosti, srednja strokovna ali srednja splošna izobrazba, državljanstvo Slovenije, vozniški izpit B-kategorije idr. Tistim, ki so že zaposleni (za določen ali nedoločen čas), obstoječa pogodba z delodajalcem ob vstopu v pomožno policijo ne preneha veljati.

Kakšne so značilnosti dela pomožnih policistov?

- Delo na vpoklic (ob naravnih in drugih nesrečah idr.)
- Prostovoljna služba
- Ne delovno razmerje, ampak pogodbeni odnos s Policijo
- Usposabljanje za policijske naloge
- Plačilo za opravljeno delo in pripravljenost

Razpis z vsemi informacijami, pogoji in prijavnimi obrazci je objavljen na www.policija.si.

35 novih pomožnih policistk in policistov je 22. februarja na Policijski akademiji v Tacnu zapriseglo pred generalno direktorico policije mag. Tatjano Bobnar.

Postanete lahko tudi policist nadzornik državne meje – prijave so mogoče še do 15. maja

Če ste zamudili rok za prijave na februarski razpis za policiste, a želite še letos narediti odločilni korak in vstopiti v policijske vrste, ne oklevajte. Še imate možnost, saj so prijave za policiste nadzornike državne meje odprte do 15. maja 2019.

Kakšno je delo policistov, ki varujejo državno mejo? Vsekakor izjemno razgibano in pestro, pisano na kožo vsem tistim, ki jim je bolj všeč terensko delo na prostem. Prav tako velja, da to ni le služba, ampak način življenja.

V nasprotju s kandidati za policiste, ki se izobražujejo dve leti, kandidate za nadzornike državne meje čaka le šestmesečno usposabljanje.

Izbrani kandidati bodo septembra 2019 najprej sklenili pogodbo o zaposlitvi za določen čas, po uspešno opravljenem usposabljanju pa bodo sklenili pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, in sicer za opravljanje nalog varovanja schengenske meje in varovanja objektov, predvidoma na območju PU Celje, Koper, Ljubljana in Novo mesto. Celoten razpis je objavljen na www.policija.si.

Pri varovanju meje se policistom v patruljah pridružijo vodniki službenih psov, kolegi iz Slovenske vojske in zdaj že nepogrešljivi pomožni policisti. Pri slednjih gre v večini primerov za upokojene policiste, ki so vso poklicno pot predano nosili modro uniformo. Mlajši policisti se z njimi radi odpravijo na teren, prisluhnejo njihovim nasvetom in se nasmejejo kakšni njihovi policijskih prigodi iz preteklih časov.

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi, SGDP GPU
Foto: mag. Nina Djordjević in Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, Alenka Drenik, PU Novo mesto, in PU Celje

Z NAJNOVEJŠIM VRSTIČNIM ELEKTRONSKIM MIKROSKOPOM DO UČINKOVITEJŠE ANALIZE STRELSKIH DELCEV

Nacionalni forenzični laboratorij je pred kratkim pridobil vrstični elektronski mikroskop Thermo Scientific Quattro S, ESEM. Nova naprava omogoča analizo različnih vzorcev, tako prevodnih kot tudi neprevodnih.

Vrstična elektronska mikroskopija je v forenziki že več desetletij ena od pomembnejših analitskih tehnik. S tehnološkim razvojem se tudi ta tehnika izboljšuje in omogoča preiskave, ki v preteklosti niso bile mogoče. Forenziki jo uporabljajo za iskanje in analizo delcev, ki nastanejo po streljanju s strelnim orožjem, saj lahko najdba takšnih delcev osumljenca poveže z nekim strelskim dogodkom.

Najnovejši vrstični elektronski mikroskop je opremljen z virom na poljsko emisijo (angl. field emission – FE), ki omogoča večjo ločljivost slike, tudi do 1 nm pri 30 keV, in natančnejšo kemijsko analizo preiskovanega vzorca. Slednje je izjemnega pomena za še uspešnejše preiskovanje najzahtevnejših kaznivih dejanj, pri katerih storilec po strelskem dogodku pobegne s kraja kaznivega dejanja.

BOMO KMALU OBČUDOVALI LE ŠE PLASTIČNE CVETOVE VELIKONOČNIC IN ENCIJANA?

Velikonočnica in encijan, ki se razcveta aprila, sta izjemno redki in ogroženi vrsti. Njuna zadnja rastišča že desetletja varujejo ograje in prostovoljci, ki obiskovalce tudi ozaveščajo o življenju in pomenu teh posebnih cvetlic. Žal se kljub temu pojavljajo številni primeri njihovega načrtnega izkopavanja in ropanja, kar je kaznivo dejanje.

Zato smo predstavniki Policije v marcu sodelovali na novinarski konferenci Planinske zveze Slovenije, na kateri smo skupaj z drugimi strokovnjaki pozvali k ohranitvi teh ogroženih vrst. Na t. i. rdečem seznamu je namreč v Sloveniji že 727 izginjajočih rastlinskih vrst, številne med njimi pa so zavarovane gorske rastline.

Policija v povezavi z zavarovanimi vrstami rastlin obravnava kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zaščitenimi živalmi in rastlinami, če gre za poškodovanje ali uničenje območja, ki je razglašeno za zavarovano območje ali habitat neke zavarovane vrste rastlin, pa kaznivo dejanje poškodovanja ali uničenja stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote. Za storilce teh dejanj je zagrožena kazen do tri, pet ali celo osem let zapora, je ob tej priložnosti pojasnila mag. Uršula Belaj z Uprave kriminalistične policije.

PLANIŠKI FINALE SVETOVNEGA POKALA V POLETIH ODLIČNO IZPELJAN TUDI PO ZASLUGI POLICIJE

Velika angažiranost policistov, tako s PU Kranj kot iz drugih enot policije, odlično načrtovano delo, dobro sodelovanje in delo organizatorja ter športno navijanje obiskovalcev so finale svetovnega pokala v poletih konec marca v Planici pokazali v najboljši luči.

Kljub več kot 62.000-glavi množici, ki se je na prireditveni prostor v dolino pod Poncami pripeljala z okoli 8.700 osebnimi vozili in več kot 400 avtobusi ter kombiji, je dogodek minil z le nekaj manjšimi posredovanji policistov. Varnostna bilanca Planice je bila zato zelo zadovoljiva. Celo večjih prometnih zastojev letos skorajda ni bilo. Za večjo obveščenost medijev in obiskovalcev je PU Kranj letos prvič uporabila tudi družbeno omrežje Facebook, na katerem so bile v povezavi s Planico, prometom in dogodki javno na voljo sprotne in aktualne informacije.

S svojim zadnjim poletom čez 200 metrov je svojo kariero prav na tem tekmovanju v Planici končal naš dolgoletni sodelavec, smučarski skakalec Robert Kranjec. Potem ko se je v velikem slogu poslovil od letenja, je obiskal še svoje znance na Oddelku vrhunskih športnikov Policijske akademije, kjer je bil zaposlen že od leta 2002. Zaposleni na Policijski akademiji so mu čestitali za dosežene uspehe in mu zaželeli veliko dobrega na novi življenjski poti (na fotografiji levo).

POLICIJA OD FEBRUARJA BOGATEJŠA ZA ŠTIRI NOVE PASJE POMOČNIKE

Na Oddelku za šolanje službenih psov na Policijski akademiji so se februarja kadrovsko okrepili – v svoje vrste so z veseljem sprejeli osemtedenske mladičke pasme belgijski ovčar malinois. Toda še pred zaposlitvijo v policiji so morali Lee, Lord, Laky in Lars opraviti zahteven in zelo podroben preizkus ter veterinarski pregled. Ni namreč vsak pes primeren za policijsko delo. Policijski psi morajo imeti posebne lastnosti, biti morajo učljivi, radovedni, odločni, pogumni in seveda popolnoma zdravi.

Mladičke so nato prevzeli vodniki službenih psov. Psički bodo s svojimi novimi šefi na njihovem domu preživljali mladost in se socializirali. Nekajkrat mesečno se bodo skupaj udeleževali usposabljanj na Oddelku za šolanje službenih psov. Ali so iz pravega testa za opravljanje tega zahtevnega poklica, se bo pokazalo, ko bodo pri dobrih dveh letih starosti končali osnovno šolanje. Če bodo uspešni, bodo dobili pooblastila za opravljanje dela kot službeni psi policije za splošno uporabo. Želimo jim spodbuden začetek policijske kariere in veliko uspehov pri operativnem delu na terenu!

Koprski prometni policisti so za prvo kondicijsko vožnjo lepo vreme izkoristili že februarja. Enajst policistov se je podalo do Nove Gorice in nazaj. Na fotografiji smo jih ujeli pri vožnji skozi Portorož.

POZOR, NA CESTE SE VRAČAJO MOTORISTI!

Pomlad je nepreklicno tu in začela se je motoristična sezona. Motoristi bodo vse do jeseni pogosti udeleženci v cestnem prometu.

Od 18. do 31. marca smo izvajali nacionalno preventivno akcijo, v okviru katere smo policisti poostreno nadzirali voznike motornih koles in drugih vozil. V tem času smo po vsej državi preverili več kot 2.200 motoristov in mopedistov. Ugotavljali smo predvsem kršitve, povezane s hitrostjo, psihofizičnim stanjem voznikov, uporabo zaščitne čelade in tehnično brezhibnostjo vozil. Vse to so namreč dejavniki, ki lahko bistveno pripomorejo k nastanku težkih prometnih nesreč.

Zato smo za motoriste pripravili številne aktivnosti, uposabljali pa smo se tudi sami.

Mariborski policisti motoristi so priprave na novo motoristično sezono, tako na poligonih kot v okviru kondicijske vožnje, začeli med prvimi. Na fotografiji ob postanku v avtocestni bazi na Hajdini, skupaj z vojaškimi policisti in reševalci na motorjih ter izkušenimi inštruktorji.

KOMU BO PRIPADEL LETOŠNJI NAZIV NAJBOLJŠI ZA VOLANOM?

V polfinalnem tekmovanju Najboljši za volanom 2019, ki je potekalo v petek in soboto, 5. in 6. aprila, je AMZS za sto najboljših udeležencev pri reševanju spletnega testa pripravila zanimive praktične vaje, v katerih so se morali preizkusiti.

Pri pripravi vaj in izboru 20 finalistov v Centru varne vožnje na Vranskem smo poleg inštruktorjev iz AMZS in predstavnikov Rdečega križa Slovenije sodelovali tudi policisti (na fotografiji).

Šest praktičnih vaj je bilo namenjenih preizkusu vozniških veščin, spretnosti in znanja ob ukrepanju v prometni nesreči, vključno s prvo pomočjo. Vaje so vključevale odkrivanje skritih napak na oziroma v avtomobilu, reševanje kritične situacije (zanašanje zadnjega dela avtomobila) in izogibanje oviram, parkiranje in obračanje avtomobila v garaži, slalom naprej in vzvratno, radar – vožnjo z določeno hitrostjo z zakritim števcem (v situaciji, ko policija meri hitrost vožnje) ter simulacijo prometne nesreče – ukrepanje v prometni nesreči in nudenje prve pomoči.

V veliki finale se je uvrstilo deset deklet in deset fantov, ki se bodo 9. maja pomerili za naslov najboljšega mladega voznika in voznice.

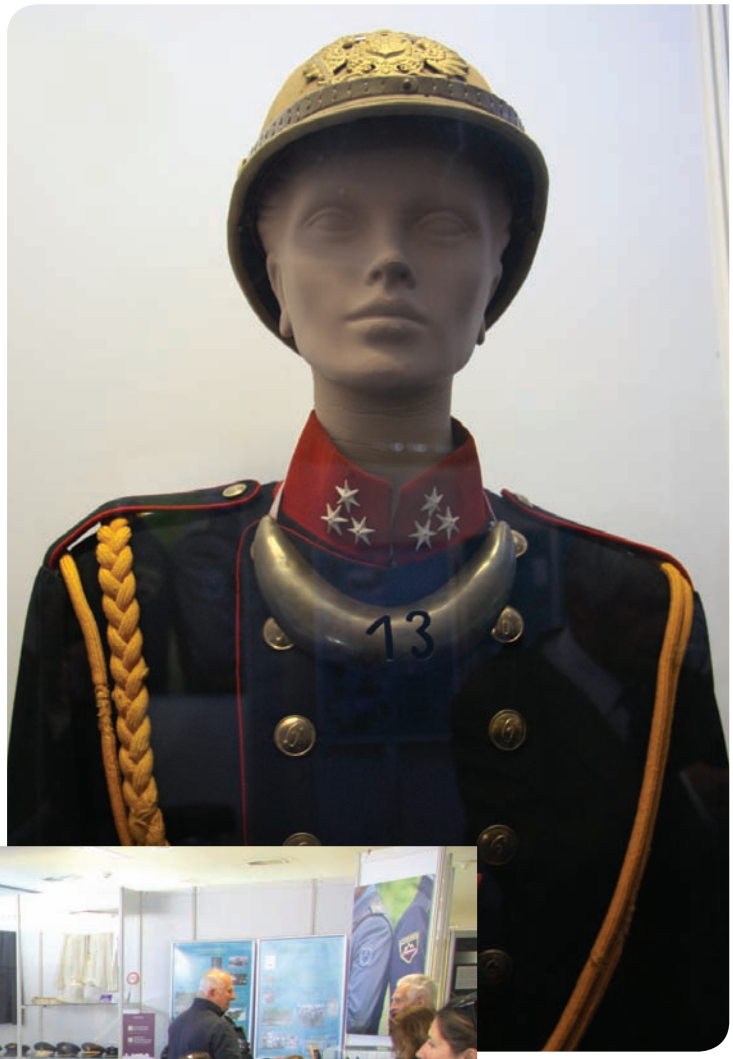

V OSPREDJU LETOŠNJE COLLECTE ZGODOVINA MILICE

Tudi na letošnjem mednarodnem zbirateljskem sejmu Collecta smo obiskovalce popeljali skozi različna obdobja slovenske policije. Ogledali so si lahko bogato okrašeno uniformo avstroogrskega orožnika, miličniško uniformo iz časa Jugoslavije, delovno uniformo miličnikov med osamosvojitveno vojno in uniformo sodobnega policista. Razstavili smo tudi popolnoma belo uniformo miličnikov prometnikov, ki je bila v rabi po letu 1966.

Največ zanimanja je letos pritegnilo popolnoma restavrirano vozilo nekdanje milice, tj. golf II. Marsikateri obiskovalec se ga še spomni iz svojih mlajših časov. Zagotovo se spomni tudi starejših radarjev in drugih kosov opreme, ki so jih uporabljali miličniki. A golf je očaral tudi najmlajše. Vsi so želeli spoznati *mijičnike* in najdaljša vrsta je bila prav pred golfom, v katerega so malčki sedali drug za drugim. Seveda brez pritiskanja na tipke ni šlo in kmalu se je na presenečenje številnih obiskovalcev po Gospodarskem razstavišču razlegel otroški glas: »Ko bom vejiiik, bom pujicaaaaaj!«

Del zgodovine in razvoja prometne policije so na sejmu razstavili Muzej slovenske policije, zasebna zbiratelja Tatjana in Miran Pahor ter upokojeni policist PU Murska Sobota Štefan Abraham, ki je tudi izdelal makete nekdanjih in sodobnih policijskih vozil (na fotografiji njegova ročno izdelana maketa legendarnega fička).

LOGAŠKI POLICISTI KONČNO V NOVIH PROSTORIH

Policisti in policistke PP Logatec so dolga leta delali v neprimernih prostorih. Februarja, po večletnih prizadevanjih, se je 21 zaposlenih končno preselilo v nove prostore.

Gre za najet in obnovljen objekt na 550 m², kar je skoraj še enkrat toliko, kot je merila površina prejšnje stavbe. Ta je bila tudi že precej dotrajana, zato ni več zagotavljala varnih in primernih razmer za delo. V tem času se je prebivalstvo v Občini Logatec precej povečalo in trenutno šteje okoli 14.000 prebivalcev. Več prebivalcev pomeni tudi večji obseg dela in nalog za policiste.

Na svečanem odprtju novih službenih prostorov 10. aprila so minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar, direktor PU Ljubljana mag. Stanislav Vrečar in komandirka PP Logatec Majda Nagode izrazili zadovoljstvo, da je selitev v nov, boljši in varnejši objekt uspela. Kajti čeprav so bili policisti učinkoviti pri svojem delu že v prejšnjem, dotrajanem objektu, bo lahko njihov delovni proces odslej potekal veliko lažje. Prisotni so policistom zaželeli dobro počutje in uspešno delo v prenovljenih prostorih.

PRED PRVOMAJSKIMI PRAZNIKI OPOZORILI NA VARNO POKANJE Z MOŽNARJI IN KARBIDI

Na Urgentnem rehabilitacijskem inštitutu Soča smo pred veliko nočjo in prvomajskimi prazniki, ko se poveča uporaba karbidov in možnarjev, skupaj z zdravniki opozorili na nevarnost pokanja in pozvali k previdni rabi pirotehnike. Ta lahko namreč povzroči težke poškodbe in posledice, ki za vse življenje zaznamujejo posameznika ter njegove bližnje. Pogoste so amputacije, ki zahtevajo dolgotrajno rehabilitacijo, pa tudi opekline, raztrganine rok, zlomi kosti, poškodbe oči itd. Poleg tega uporaba pirotehnike moti ljudi in živali ter onesnažuje okolje.

V zadnjih 12 letih smo v policiji obravnavali sedem primerov poškodb. »Morda se ne zdi veliko, a so posledice lahko zelo hude. Kar pet oseb je bilo težje poškodovanih, ena pa je lani zaradi neprevidnega ravnanja z možnarjem celo izgubila življenje,« je na novinarski konferenci dejal Daniel Jug iz Sektorja splošne policije na Generalni policijski upravi. Opozoril je še, da morajo imeti možnaristi certifikat, poskrbeti pa morajo tudi za ustrezne varnostne ukrepe.

Svojo tragično izkušnjo je na inštitutu Soča nazorno predstavil 16-letni Martin Bučer, ki je pred dvema letoma zaradi eksplozije neprimernega pirotehničnega izdelka ostal brez obeh rok. »V šolo so prihajali predavatelji, ki so nas opozarjali na nevarnost pirotehnike, a sem mislil, da se meni kaj takega že ne more zgoditi. Pa se je. Moj primer naj bo opozorilo drugim, kako ti lahko delček sekunde za vedno spremeni življenje,« je dejal Martin (na fotografiji).

Policijska psihologija in njeno stanje v slovenski policiji z očmi policista

V članku predstavljam eno od smeri forenzične psihologije, policijsko psihologijo, in poskušam prikazati njeno vpetost v policijsko delo z enim samim preprostim namenom – izboljšati učinkovitost policistov. Različne policije širom po svetu izrazito poudarjajo vlogo policijske psihologije pri delu policistov na treh glavnih področjih: pri izboru kadrov, psihosocialni pomoči policistom in njihovem usposabljanju.

Policijsko delo je vsepovsod enako in posledično je enako tudi delo policijskih psihologov. Na prvi pogled gre torej za prenos znanja psihologije v policijo, vendar menim, da širše gledano ni čisto tako. Po izkazanih potrebah po specifičnem usposabljanju policistov (npr. usposabljanju za kognitivni intervju) je namreč naloga policijskih psihologov, da to strokovno izvedejo – prihaja torej do uporabe oziroma prenosa pridobljenega znanja iz drugi smeri forenzične psihologije, npr. preiskovalne psihologije, hkrati pa prihaja tudi do prepletanja preostalih smeri forenzične psihologije znotraj policijske psihologije. V članku predstavljam stanje policijske psihologije v slovenski policiji, ki je zastavila temelje svoje dejavnosti in se počasi razvija. Lahko bi dejali, da je ta otrok shodil, vendar ga čaka še dolga in trnova pot do odraslosti.

Policisti imajo postopke z najrazličnejšimi ljudmi in osebnostmi

Kaj sploh je psihologija? »Psihologija je veda, ki na znanstveni način preučuje vedenje ljudi in živali. Preučuje duševne procese, osebnost, vedenje posameznika, njegov odnos do samega sebe in do soljudi (okolice). Pri preučevanju vedenja psihologija uporablja znanstvene metode, s katerimi poskuša ustrezno razlagati, napovedovati in/ali spreminjati vedenje. Preučevanje vedenja lahko poteka v laboratoriju, kjer lahko nadzorujemo preučevane dejavnike, ali pa v naravnem okolju, kjer opazujemo vsakdanje vedenje.« (Kaj je psihologija, n. d.)

Ali je v današnjih časih dovolj, da policist pozna zakonodajo, zna streljati v tarčo in obvlada določene strokovne prijeme? Še zdaleč ne. Policist za svoje delo potrebuje tudi znanje psihologije, in to tako splošno (npr. veščine komunikacije, obvladovanje konfliktov in stresa) kot tudi posebno (npr. način opravljanja razgovorov z osumljenci, pričami in otroki ter delo z duševno bolnimi osebami), tukaj pa se v policiji pojavi policijska psihologija.

Policisti se pri opravljanju svojega dela srečajo s posamezniki iz različnih okolij, etičnih skupnosti in držav, ki so podvrženi njim lastnim socializacijskim dejavnikom, ti pa so lahko povsem drugačni od dejavnikov, ki so oblikovali osebnost policista.

Poleg tega je treba upoštevati, da ima policist opravka tako z duševno zdravimi kot duševno bolnimi posamezniki. Policist je vedno znova pred vprašanjem, kako ravnati s posamezniki, da bo njegova naloga opravljena zakonito in navsezadnje legitimno, kar vodi do (ne)zavestnega vpletanja znanja psihologije v njegovo delo. Pri tem delu torej pride do uporabe različnega psihološkega znanja pri reševanju vprašanj, s katerimi se srečuje policija, in Wrightsman (v Areh, 2016) to opredeljuje kot forenzično psihologijo. Navesti je treba, da avtor pri taki uporabi psihologije govori o vprašanjih, s katerimi se srečujeta tako pravosodje kot policija.

Policijska psihologija – njene naloge in vloga v policiji

Glede na navedeno se pojavlja vprašanje, kaj imata psihologija in policijsko delo sploh skupnega. Sta nasprotnika ali zaveznika? Kaj policijska psihologija dejansko pomeni? Maver, Pagon in Umek (1994a) navajajo, da »gre pri policijski psihologiji za uporabo psiholoških spoznanj pri policijskem delu in delu s policisti ter vključevanje psihologov v tako delo« (str. 95).

»Policijska psihologija je gotovo ena najmlajših vej uporabne psihologije. Sprva je imela velik vpliv na njen razvoj nedvomno pravna psihologija, pozneje pa se je policijska psihologija razvijala samostojno. Je samostojna aplikativna znanstvena panoga in istočasno podporna veja policijskih znanosti (to področje je še zelo nejasno opredeljeno), ki vnaša psihološka spoznanja v policijsko dejavnost in delo.« (Umek, 1999, str. 60)

Nemška avtorja Schmalzl in Stein (2003) sta izrazila stališče, da izraz policijska psihologija ni jasno opredeljen in da to povzroča nasprotujoča si pričakovanja od policijskih psihologov. Policijska psihologija po njunem mnenju tako zajema najmanj tri vidike:

- psihologijo za policijo (npr. pri razvoju in pripravi psiholoških testov pri izboru kandidatov ali tečajev vedenja za policiste),
- psihologijo policije (npr. pri preiskavah agresivnega vedenja ali poklicne motivacije policistov) in
- psihologijo v policiji (npr. pri uporabi psihološko podprtih tehnik zaslišanja ali pogajanja).

Areh (2011) navaja, da je »namen policijske psihologije opremiti policiste z znanjem, potrebnim za razumevanje lastnega vedenja in vedenja drugih, prav tako pa jim psihologi dajejo znanje o tem, kako vplivati ali obvladovati vedenje drugih oseb.« (Str. 321–322)

Policijska psihologija se nesporno razvija v vseh modernih demokratičnih policijah, temelječ na spoznanju policij, da za učinkovitejše opravljanje nalog vendarle potrebujejo znanje psihologije. Celo Ameriška psihološka zveza (American Psychological Association – APA) je leta 2013 policijsko psihologijo priznala kot posebno smer psihologije (American Psychological Association, n. d.). Upoštevajoč vse navedeno, se lahko povzame, da gre za posebno smer psihologije, pri kateri se njeno delovno področje nezavedno prepleta z drugimi smermi psihologije (npr. znanje preiskovalne psihologije), katerih znanje prenaša policistom za njihovo učinkovitejše delo.

Kaj je torej naloga ali vloga policijske psihologije v policiji? Maver, Pagon in Umek (1994a) navajajo, da imajo policijski psihologi v policiji trojno vlogo:

- policistom in policijskemu vodstvu prenašajo znanje, ki je potrebno za opravljanje njihovega dela (npr. vodjem prenašajo znanje o organizacijskem vedenju, policistom pa znanje psihologije, ki jim koristi pri opravljanju njihovih del),
- policistom in policijskemu vodstvu svetujejo pri opravljanju njihovih del, pri čemer določena dela tudi osebno opravljajo,
- ukvarjajo se s policisti in policijskimi vodji (npr. izbira kandidatov za zaposlitev, napredovanje ter ne nazadnje tudi nudenje psihološkega svetovanja).

Kako je to opredelila slovenska policija? Vodja psihološke dejavnosti v policiji Mirjana Savić je opisala delovna področja psihologa na policijski upravi. Ta področja so:

- psihološka pomoč – svetovanje, psihoterapija (zajema psihološko, svetovalno in terapevtsko delo z zaposlenimi zaradi duševnih težav, kot so odvisnost, stanje po travmi, posttravmatska stresna motnja, mobing, hude družinske težave, duševne motnje (depresivne motnje, anksiozne motnje itd.); zajema tudi intervizijo, intravizijo in supervizijo);
- 24-urna interventna psihološka pomoč (zajema psihološko prvo pomoč, in sicer psihološke intervencije, razbremenilne pogovore po hudih travmatičnih dogodkih (večje število mrtvih, poškodovanih ali ogroženih) ter specifične oblike pomoči);
- izbirni postopki (zajemajo izvajanje preliminarne psihološke selekcije pri novih zaposlitvah in izvajanje psihološke selekcije zaradi premestitev na delovna mesta s specifičnimi obremenitvami in pri napredovanjih);
- psihologija dela – sodelovanje pri organizacijsko-kadrovskih vprašanjih (zajema spremljanje delovne motivacije, ugotavljanje zadovoljstva na delovnem mestu, spremljanje in usmerjanje organizacijske klime, svetovanje pri oblikovanju strategij za ravnanje s človeškimi viri ter skrb za delavce z zmanjšano delazmožnostjo);
- sodelovanje pri postopkih policistov in kriminalistov (zajema sodelovanje in strokovno psihološko pomoč pri preiskovanju kaznivih dejanj, prometnih nesreč in drugih dogodkov),
- usposabljanje, izobraževanje in preventivna dejavnost (zajemajo mentorstvo, sodelovanje pri izpopolnjevanju in usposabljanju delavcev PU, izvajanje delavnic: obvladovanje stresa, komunikacija in medosebni konflikti, psihologija množice itd.; priprave delavcev na posebne naloge (npr. pripadniki Posebne policijske enote, kriminalisti pri realizacijah operativnih kombinacij));
- raziskovanje (zajema razvoj stroke psihologija v policiji, spremljanje po selekciji – preverjanje primernosti in uspešnosti kandidatov, povezovanje z zunanjimi raziskovalnimi institucijami, razvoj lastnega instrumentarija (za izvedbo izbirnih postopkov za vstop v policijo in notranje selekcije) ter prijavo na razpise raziskovalnih projektov (zunanji viri financiranja));
- strokovna usposobljenost (zajema skrb za lastno osnovno in specialistično strokovno usposobljenost).

Schmalzl in Stein (2003) sta zapisala, da ima policijska psihologija najmanj tri vidike (ti vidiki so psihologija za policijo, psihologija policije in psihologija v policiji), kar se ne razlikuje od trojne vloge policijskih psihologov, ki so jo omenjali Maver, Pagon in Umek (1994a).

Po pregledu literature lahko strnemo, da policijska psihologija (tako v tujini kot pri nas) namenja največjo pozornost trem področjem – izboru kadrov, psihosocialni pomoči in usposabljanju. Menim, da je v današnjih časih psihologija v policiji nekakšno vlakno v blagu policije, brez katerega tudi blaga ne bi bilo.

Uporaba policijske psihologije pri izboru kadrov

Vsaka organizacija si nedvomno želi zaposliti ustrezne posameznike, saj neustrezen posameznik organizaciji onemogoča doseganje zastavljenih ciljev, povzroča nepotrebne izdatke in/ali celo krni njen ugled, to pa je, dolgoročno gledano, celo slabše kot finančna izguba. Policija ni pri tem nobena izjema, zato policijski psihologi sodelujejo v izbirnem postopku z uporabo standardiziranih psiholoških testov. Kako dejansko potekajo izbirni postopki v slovenski policiji, je bilo v reviji Varnost že obširneje predstavljeno, in sicer v prispevku Izbirni postopki za zaposlovanje v policiji (Golob, 2017).

Slovenska policija za svoje potrebe že dlje časa uporablja psihologe, saj so ti sodelovali že pri izboru kadrov oziroma dijakov za nekdanjo Srednjo policijsko šolo, pa tudi v Specialni enoti je bila že leta 1995 zaposlena psihologinja, ki je opravljala svetovanje in psihoterapijo s policisti (Krope, 2011).

Psihosocialna pomoč policistom in njihovim ožjim družinskim članom

Naslednje področje, ki mu policije namenjajo izredno veliko pozornost, je psihološko svetovanje policistom zaradi posledic opravljanja njihovega dela. Slovenska policija v svojem krovnem zakonu ni imela opredeljene psihosocialne pomoči, niti je ni imela opredeljene v Zakonu o notranjih zadevah in Zakonu o policiji (ki je leta 1998 nadomestil Zakon o notranjih zadevah). Znotraj policijske zakonodaje je o psihosocialni pomoči govoril samo takrat veljavni Pravilnik o policijskih pooblastilih, ki je bil izdan na podlagi Zakona o policiji in je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 40/2006, s 14. aprila 2006.

V Sloveniji je področje psihološke pomoči v policiji prvič zakonsko urejeno v 65. členu Zakona o organiziranosti in delu v policiji, ki opredeljuje psihološko pomoč in psihološko podporo uslužbencem policije, torej vsem zaposlenim v policiji, in ne samo policistom. Pri tem je bila uvedena novost, da lahko policija to pomoč zagotovi tudi ožjim družinskim članom, kar je zapisano v drugem odstavku 65. člena tega zakona. Ta tematika je podrobneje opredeljena v Pravilniku o psihološki pomoči in psihološki podpori uslužbencem policije (2013). Med drugim je zapisano, da psihološko pomoč izvaja psiholog, psihološko podporo pa policijski zaupnik, ki je sam uslužbenec policije.

Maver, Pagon in Umek (1994b) so navedli, da tuje policije uporabljajo dvotirni sistem psihološke pomoči policistom s psihološkim svetovanjem policijskega psihologa ter programi pomoči zaposlenim, pri katerih člani podporne skupine (tudi s sodelovanjem policijskega psihologa) pomagajo mlajšim policistom, saj so sami že uspešno prestali določene težave pri reševanju svojih težav (angl. peer counseling). Slovenska policija si je tako izborila uradno priznano področje psihosocialne pomoči zaradi posebnosti svojega dela, pri čemer je uvedla dvotirni sistem psihološke pomoči, kot so ga prikazali Maver, Pagon in Umek (1994b).

Psihološko dejavnost je v policiji konec leta 2018 izvajalo sedem psihologov, ki so zaposleni v policiji ali na notranjem ministrstvu, ter 13 policijskih zaupnikov in deset kandidatov zanje (Policija, 2018), število nudenih psihosocialnih pomoči ter njene vsebine pa so prikazani v preglednici.

Preglednica: Število nudenih psiholoških pomoči/podpor v slovenski policiji

	Število prvih psiholoških pomoči psihologov					Število vseh psiholoških podpor policijskih zaupnikov				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Družinske težave ali težave v partnerskem odnosu	54	52	67	75	62	53	59	65	75	52
Samomorilna ogroženost (poskus ali grožnja)	15	9	5	7	7	6	2	0	1	4
Sum duševne bolezni (znaki, simptomi in sprememba vedenja)	10	15	16	25	17	4	5	6	1	4
Stanje po travmatičnem dogodku, povezanem z opravljanjem dela (ogroženo življenje, obravnava hude telesne poškodbe ipd.)	22	29	37	27	24	11	9	22	8	10
Psihološka pomoč javnemu uslužbencu ali njegovim družinskim članom v primeru nenadne smrti ali hude bolezni	30	23	22	25	35	19	20	11	18	10
Subjektivna zaznava mobinga in duševna stiska zaradi slabih medosebnih odnosov na delovnem mestu	33	29	31	19	27	21	8	2	61	7
Stres zaradi organizacije dela	19	8	31	49	33	77	57	52	2	39
Policist v disciplinskem ali kazenskem postopku	8	15	12	8	15	14	33	15	42	6
Sum odvisnosti (alkohol, droge, igre na srečo ipd.)	13	11	7	8	7	15	21	18	4	27
Stanje po travmatičnem dogodku, ki ni povezan z delom	9	8	16	6	48	9	3	5	7	11
Drugo	10	12	17	27	40	13	22	13	19	37
Skupaj	**223**	**213**	**261**	**176**	**315**	**242**	**239**	**209**	**238**	**207**

Vir: Center za raziskovanje in socialne veščine, PA GPU (2016, 2017 in 2018)

Iz preglednice je razvidno, da se uslužbencem policije nudi psihološka pomoč/podpora tako za službeni kot osebni vidik življenja, saj obe plati življenja vplivata na uspešnost dela.

Usposabljanje policistov s področja psihologije

Naslednje poudarjeno področje policijske psihologije je usposabljanje, katerega naloga je prenos psihološkega znanja policistom za učinkovitejše delo. V Sloveniji se policisti z osnovnimi spoznanji psihologije srečajo že med izobraževanjem za poklic v okviru obveznega učnega predmeta.

Slovenska policija tudi sama izvaja različna dodatna usposabljanja zaposlenih, kot so npr. komunikacija in obvladovanje konfliktov, obvladovanje stresa, sporočanje slabe novice, teambuilding, psihološka priprava na upokojitev, kognitivni intervju ter druga usposabljanja, ki so prilagojena delovnemu področju in delovnim potrebam (npr. v povezavi s pedofilijo, za policiste posebne policijske enote in usposabljanje kandidatov za zaupnike).

Ravno na področju usposabljanja policijska psihologija v Sloveniji močno zaostaja za drugimi državami, kar je verjetno posledica politike države, nerazumevanja njene vloge (policija navsezadnje v javnosti še vedno velja za togo organizacijo, nepripravljeno na spremembe) in pomanjkanja finančnih sredstev, namenjenih policiji, saj je javno znano, da so se sredstva policiji več let krčila, sam obseg in zahtevnost njenih nalog pa sta se povečevala. V Sloveniji je policijskih psihologov odločno premalo. Vsako leto se povečujeta njihova prepoznavnost in možnost vključitve v policijsko delo, vendar je zaradi preobremenjenosti in raznolikosti nalog področje usposabljanja in preventivnih delavnic nižje na lestvici prioritet.

Širše gledano se pri policijski psihologiji prepleta znanje različnih smeri forenzične psihologije. To znanje se nato prenaša v policijo z enim samim preprostim ciljem. Avtor Schmalzl (1999) ta odnos metaforično obrazloži z opisom, da je policijska psihologija amfibijska disciplina, ki se je naučila plavati v morju policije, toda če je predolgo ali pregloboko v vodi, ji zmanjka zraka. Manjkajo ji otoki, ki ji omogočijo varnost in umik, hkrati pa delujejo kot baza za nadaljnje načrtovane potope.

V članku Schmalzla in Steina (2003) je zanimiv zapis izjave takratnega pruskega ministra za notranje zadeve Carla Severinga, ki naj bi dejal, da bolj ko je policist podjetnik, sociolog in ne nazadnje psiholog, lažje mu je doseči svoje poslanstvo. Danes lahko rečemo, da je ta izjava zelo preroška. Vsekakor bi morali usposabljanju policistov iz psihologije priznati večji pomen.

Sklep: za razvoj policijske psihologije je v Sloveniji še precej manevrskega prostora

Že Maver, Pagon in Umek (1995) so zapisali, da univerze v svojih programih nimajo vključenega profila policijskega psihologa, kar posledično pomeni, da jih morajo policije ustvariti same. Za Slovenijo, ki na tem področju zaostaja za drugimi državami, to še vedno velja, v tujini pa to ne velja več. Po krajšem brskanju po svetovnem spletu je že mogoče najti univerze, ki omogočajo takšne študije (denimo The Chicago School of Professional Psychology in Walden University), k temu pa je nedvomno prispevalo priznanje policijske psihologije kot posebne smeri psihologije pri Ameriški psihološki zvezi.

Stvarno gledano menim, da v Sloveniji ni mogoče pričakovati takšnega razvoja policijske psihologije kot npr. v Združenih državah Amerike. Tam je namreč delovni trg

za tovrstne psihologe bistveno večji kot v Sloveniji, kjer psihologi niso niti na vseh policijskih upravah, na tistih upravah, na katerih so, pa se ukvarjajo predvsem z izborom kadrov in nudenjem psihosocialne pomoči, za področje specifičnega usposabljanja pa pogosto zmanjka časa in finančnih sredstev.

Kljub temu bi policijski psihologiji morali pri nas nameniti več pozornosti, saj pri pregledu Resolucije o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo« (Resolucija o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo«, 2015) hitro lahko ugotovimo, da se ukvarja z osnovnimi nalogami in podporno dejavnostjo. Policijska psihologija je omenjena samo znotraj področja psihosocialne pomoči, ki naj bi ji zagotovili vsebinsko razširitev.

Policijski psihologi bi morali biti tudi bolj vpeti v vsakodnevno policijsko delo. Treba je namreč upoštevati, da imajo policisti svojo kulturo – t. i. policijsko subkulturo. Avtorja Schmalzl in Stein (2003) navajata, da mora policijski psiholog poznati policijsko delo, z namenom ugotavljanja in odpravljanja težav. Zato nujno mora sodelovati pri praktičnem delu policistov na različnih oddelkih policije, in to ne samo na začetku kariere, ampak kontinuirano ves čas. Z mnenjem omenjenih avtorjev se strinjam, saj policijski psiholog ne bo dobil dejanskega vpogleda v delo policista, če sam ne bo v tem neposredno sodeloval.

Slovenska policija ima možnost popravka svojega sistema. Trenutno se psihologi okvirno spoznajo s policijskim delom samo na začetku svojega zaposlitve, in še to v zelo omejenem obsegu (predstavitev policijske postaje, nekaj voženj s policijsko patruljo na terenu, kjer policisti zelo pazijo, kaj govorijo in delajo), v nadaljevanju svojega poklica pa se ne srečujejo več z vsakodnevnim delom policistov, zato tudi ne morejo zaznati težav in predlagati rešitev.

Ne nazadnje bi tako morda lahko tudi povečali medsebojno razumevanje med policisti in policijskimi psihologi. Odnos med policijo in policijsko psihologijo je namreč včasih takšen, da bi ga lahko opisali po vzoru opisa odnosa med psihologi in pravniki v forenzični psihologiji, ki ga je podal Eastman (v Areh, 2016). Zanj je uporabil zanimivo prispodobo: ponazoril ga je z odnosom med dvema namišljenima državama, Legalandom in Mentalandom. Ti dve se, tako kot druge države, razlikujeta v kulturi, jeziku, zgodovini in pokrajini. Ko se prebivalci dveh držav srečajo, pride do nesoglasij zaradi različnih motivov in ciljev. Včasih morajo prebivalci Legalanda pomagati prebivalcem Mentalanda. Jezik, ki ga govorijo v prvi državi, zmede prebivalce druge in obratno. Prebivalci Legalanda so pogosto močnejši in vplivnejši od prebivalcev Mentalanda in dajo jasno vedeti, da se jim ideje prebivalcev Mentalanda zdijo manj pomembne. Tako so prebivalci Mentalanda tisti, ki morajo svoje ideje in jezik podrediti prebivalcem Legalanda (str. 13).

Viri in literatura

1. American Psychological Association. (n. d.). Recognized Specialties and Proficiencies in Professional Psychology. Pridobljeno na http://www.apa.org/ed/graduate/specialize/recognized.aspx.
2. Areh, I. (2011). Kratek oris forenzične psihologije. Varstvoslovje: revija za teorijo in prakso zagotavljanja varnosti, 13 (3), str. 316–329.
3. Areh, I. (2016). Forenzična psihologija: predstavitev, pričanja in ugotavljanje laži. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
4. Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Oddelek za psihologijo. (n. d.). Kaj je psihologija. Pridobljeno na http://psy.ff.uni-lj.si/slo/Predstavitev/Kaj_je_psihologija.
5. Golob, M. (2017). Izbirni postopki za zaposlovanje v policiji. Varnost, LXV (2/2017), str. 41–44. Pridobljeno na www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/VARNOST/Varnost_2_17.pdf.
6. Krope, S. (2011). Zagotavljanje psihosocialne pomoči v slovenski policiji. V T. Pavšič Mrevlje, Zbornik prispevkov (ur.), 12. Slovenski dnevi varstvoslovja. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na http://www.fvv.uni-mb.si/dv2011/zbornik/socialno_psiholoski_vidiki_policijskega_dela/Krope.pdf.
7. Maver, D., Pagon, M. in Umek, P. (1994a). Vloga ter pomen psihologije in psihologov v policijskih organizacijah – 1. del. Policija, XIV (3–4), str. 94–112.
8. Maver, D., Pagon, M. in Umek, P. (1994b). Vloga ter pomen psihologije in psihologov v policijskih organizacijah – 2. del. Policija, XIV (5–6), str. 207–218.
9. Maver, D., Pagon, M. in Umek, P. (1995). Vloga ter pomen psihologije in psihologov v policijskih organizacijah – 3. del. Policija, XIV (1–3), str. 13–24.
10. Policija. (2016). Letno poročilo o delu policije za 2015. Ljubljana: Policija. Pridobljeno na http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2015_popravljeno.pdf.
11. Policija. (2017). Letno poročilo o delu policije za 2016. Ljubljana: Policija. Pridobljeno na http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2016.pdf.
12. Policija. (2018). Letno poročilo o delu policije za 2017. Ljubljana: Policija. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2017.pdf.
13. Pravilnik o policijskih pooblastilih. (2006). Uradni list RS (40/2006).
14. Pravilnik o psihološki pomoči in psihološki podpori uslužbencem policije. (2013). Uradni list RS (51/2013).
15. Resolucija o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo« (ReDRPPol). (2015). Uradni list RS (75/15).
16. Schmalzl, H. P. (1999). Polizeipsychologie – Innenansichten einer »amphibischen« Disciplin. Praxis der Rechtspsychologie 9 (1), str. 5–14.
17. Schmalzl, H. P. in Stein, F. (2003). Polizeipsychologische Aufgabenfelder im Wandel der Zeit in der Bundesrepublik Deutschland. V Stein, F. (ur.), (2003), Grundlagen der Polizeipsychologie (str. 11–21). Gottingen: Hogrefe-Verlag. Pridobljeno na https://books.google.si/books?id=w4RswwkmjzoC&printsec=frontcover&hl=sl#v=onepage&q&f=false.
18. The Chicago School of Professional Psychology. (n. d.). M.A. in Forensic Psychology. Pridobljeno na https://www.thechicagoschool.edu/irvine/programs/ma-forensic-psychology-lpcc-track-police-psychology-concentration/.
19. Umek, P. (1999). Oris kriminalistične psihologije in njenih razmerij s sorodnimi psihološkimi panogami. Varstvoslovje, 1 (2), 59–63.
20. Walden University. (n. d.). MS in Forensic Psychology Degree Specializations. Pridobljeno na https://www.waldenu.edu/masters/ms-in-forensic-psychology/curriculum/police-psychology.
21. Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol). (2013, 2014, 2015 in 2016). Uradni list RS (15/13, 11/14, 86/15 in 77/16).

Besedilo: Jože Jereb, Postaja prometne policije Novo mesto, PU Novo mesto
Foto: GettyImages

Mednarodni dan žensk praznovali s predavanjem o odnosih in osebnostni rasti

8. marec, mednarodni praznik žensk, smo tudi letos pospremili s številnimi aktivnostmi. V mnogo enotah so se moški sodelavci na že tradicionalni način spomnili na svoje sodelavke in jim podarili rožo, kakšno drugo malenkost ali svojo pozornost, na Policijski akademiji pa je Posvetovalno telo za integracijo načela enakosti spolov na Ministrstvu za notranje zadeve z organoma v sestavi ob tej priložnosti letos organiziralo poseben dogodek. V goste smo povabili priznanega slovenskega psihologa dr. Aleksandra Zadela, ki je za zaposlene v policiji pripravil strokovno predavanje o osebnostni rasti in medosebnih odnosih.

Poslušalci v Tacnu so prisluhnili zanimivi vsebini, ki zadeva tako ženske kot moške. V službi nas namreč ne določa spol, temveč morajo biti v ospredju naše sposobnosti, znanje in osebnostne vrline.

Ker predavanje dr. Zadela prebuja številne premisleke o našem ravnanju in ponuja izjemno priložnost za preizpraševanje vlog, ki jih prevzemamo v življenju, ga v Varnosti objavljamo v celoti.

Kot bi bilo prav, da bi si rože podarjali čez vse leto, je prav tudi, da si ves čas prizadevamo za osebno rast in po možnosti izgrajujemo učinkovitejše vzorce svojega ravnanja. Vsak od nas se namreč kdaj znajde v položaju, ko se počuti nemočnega, ampak odločitev, kako se bomo odzvali, je naša.

Ponekod so se policisti ob dnevu žensk spomnili tudi na zunanjo javnost. Na Dolenjskem so denimo voznicam pripravili posebno presenečenje. V sodelovanju z Območnim policijskim sindikatom Dolenjske in Bele krajine so jim med nadzorom prometa poklanjali rožice ter jih tako nekoliko drugače spodbujali k previdni in varni vožnji. Prisrčno in predvsem nepričakovano voščilo je mnogo damam polepšalo dan.

Predavanje dr. Aleksandra Zadela

Kako skrbim zase kot policist/-ka?

Verjetno vam je že kdo postavil vprašanje: »Zakaj delaš to, kar delaš?« Kaj ste odgovorili? Je bil vaš odgovor morda, da verjamete v to ali da želite pomagati drugim, ali pa, da se čutite poklicanega za to delo ipd.? Ali ste morda kdaj odgovorili ali vsaj pomislili »Kdo pa bo, če ne jaz?« ali pa »Nekdo pač mora.«?

Vsakdo kdaj med delom pomisli: »Kaj mi je tega treba?« Takšne misli se še posebno rade pojavijo, ko se pri delu srečamo s položaji, v katerih se počutimo nemočne, ali ko zaznamo, da nečesa ne moremo narediti tako, kot smo želeli, ali celo tako, kot se nam zdi, da bi bilo prav. Morda to ni mogoče zaradi druge osebe ali samega dela, pri vašem delu zelo pogosto tudi zaradi določenih predpisov in zakonov. Ne glede na to je občutek nemoči prisoten v vseh teh primerih. V takih položajih lahko izberemo dve poti. Ali uberemo pot lovca – raziščemo svoje možnosti in najdemo način, kako se bomo lahko uskladili s temi okoliščinami – ali pa izberemo vlogo žrtve, v kateri pustimo, da nas preplavi občutek nemoči.

V kateri vlogi je večja verjetnost, da bomo našli rešitev? Kdo ima večje možnosti, da se bo počutil dobro – tisti, ki pusti, da se mu življenje zgodi, ali tisti, ki vstane in gre naprej?

Vsi smo notranje motivirani za dobro počutje. Ta motivacija izvira iz naših potreb, ki so notranja gibala naše motivacije. Edino orodje, ki ga imamo za zadovoljevanje teh potreb, je naše vedenje. Vse, kar počnemo celotno življenje,

od prvega do zadnjega diha, je, da se vedemo. Zakaj? Da bi zadovoljili svoje potrebe in se dobro počutili. Ves čas skrbimo za uresničevanje petih skupin potreb.

Skrbimo za potrebe po preživetju, ki so povezane s fiziološkim delovanjem telesa in nam neposredno omogočajo preživetje. To so dihanje, pitje, hranjenje, spanje, gibanje … V to skupino spadajo tudi potrebe, povezane z zdravjem in dobrim fizičnim počutjem, občutkom varnosti in zaščite (socialne in finančne varnosti) ter ustvarjanjem udobnega, varnega in stabilnega doma. Potrebujemo občutek varnosti, ki temelji na kakovostnem zdravju, ugodnih bivanjskih razmerah in finančnih zmožnostih za preživetje.

Naslednja skupina potreb so potrebe po pripadnosti in ljubezni. Človek potrebuje bližino, občutek topline in ljubezni, občutek povezanosti z družino in prijatelji ter občutek pripadnosti v pomembnih medosebnih odnosih, v podjetju in skupnosti. Potrebuje nekoga, ki ga sprejema, ljubi; nekoga, s katerim je rad v družbi. Take osebe v našem življenju so lahko partner, družinski člani, prijatelji, sodelavci, vodje, znanci, skupnost, v kateri živimo, itd.

Tretja skupina potreb so potrebe po moči. Človek ima potrebe po priznanju, doživljanju lastne kompetentnosti, sposobnosti, učinkovitosti in samozavesti, po samospoštovanju, ugledu ter določenem statusu in položaju v družbi. Te potrebe zadovoljujemo tudi s pridobivanjem potrditev iz okolja o lastni sposobnosti ter z občutkom, da nas drugi spoštujejo ter cenijo in upoštevajo naše mnenje. Pri delu potrebe po moči zadovoljujemo z dosežki, dobro opravljenimi nalogami ter določenim vplivom (v okviru zmožnosti in odgovornosti), ki ga imamo na delo in pomembne odločitve.

Potrebe po svobodi so povezane z motiviranostjo posameznika, da lahko samostojno izbira, kako bo živel, kdo mu je všeč, katere dejavnosti so mu všeč, s kom se bo družil, kaj bo delal itd. Te potrebe zadovoljujemo z občutkom samostojnosti, s tem, da se lahko sami odločamo in uresničimo osebne želje, interese in cilje.

Zadnja skupina potreb so potrebe po zabavi. Človek potrebuje zabavo. Želi si uživati ob različnih dejavnostih. Zabavamo se ob osebah in dejavnostih, ki so nam všeč in pri katerih se lahko nekaj novega naučimo. Potrebe po zabavi so vezane na iskanje smisla in zadovoljstva v tem, kar počnemo, na učenje od različnih oseb in pri dejavnostih in se kažejo kot veselje in užitek ob koncu dela in ob uspehih.

Potrebe po preživetju lahko zadovoljujemo sami, druge skupine potreb (t. i. psihološke potrebe) pa lahko kakovostno zadovoljujemo le ob drugih in z drugimi. V našem interesu je, da vzpostavljamo in ohranjamo dobre medosebne odnose, saj s tem pravzaprav skrbimo sami zase, v takšnih odnosih pa omogočamo, da lahko tudi drugi ob nas poskrbijo za svoje dobro počutje.

Opisane skupine potreb so univerzalne. To pomeni, da jih imamo vsi. Ob tem so vse te potrebe enako pomembne. A čeprav imamo vsi enake potrebe, se naše dojemanje, kdaj so te potrebe zadovoljene, razlikuje od posameznika do posameznika, zato se tudi načini našega vedenja, ki jih izbiramo za zadovoljevanje teh potreb, razlikujejo med seboj.

Tudi lovec in žrtev imata enake potrebe. Velika razlika med njima je, da se lovec zaveda, da lahko lastne potrebe zadovolji le on sam, medtem ko žrtev izbira neučinkovito vedenje – čakanje, da bodo zunanje okoliščine (npr. drugi ljudje, skupnosti, država) poskrbele zanjo.

Tudi vi z delom v policiji skrbite zase. Za svoje delo prejemate plačilo, s katerim skrbite za preživetje. Vaše delo je nekaj posebnega, saj ob skrbi za lastno varnost pri delu skrbite tudi za varnost drugih državljanov in jim tako omogočate, da ob vas skrbijo za svoje potrebe po preživetju. Trudite se, da s sodelavci uspešno sodelujete, se povezujete, drug drugemu pomagate in si stojite ob strani v kriznih trenutkih – uresničujete svoje potrebe po pripadnosti. Potrebe po moči in svobodi zadovoljujete tako, da si organizirate proces dela, sprejemate pomembne odločitve, dosegate cilje in uspehe ter ste ponosni na svoje delo. Ko lastno delo dojemate kot smiselno, pridobivate nove izkušnje in se ob delu učite, ko pa kdaj s sodelavci delite kakšno šalo o policistih, skrbite za svoje potrebe po zabavi.

Vse to se dogaja na nezavedni ravni in večino časa se ne ukvarjamo s tem, zakaj se vedemo tako, kot se. To vprašanje se nam utrne šele, ko zaznamo nezadovoljstvo in opazimo, da z nekim vedenjem neuspešno poskušamo poskrbeti zase. Takrat je priložnost, da se vprašamo:

»Ali mi to, kar počnem, omogoča, da res dobro skrbim zase? Ali se s svojim vedenjem zbližujem z drugimi ali oddaljujem od njih?«

Potopimo se še globlje. Spregovorili smo že o tem, da imamo različne predstave, kdaj so naše potrebe zadovoljene. Za slednje skrbimo v nešteto vlogah, s katerimi se poistovetimo in za katere imamo ravno tako različne predstave. Ne govorimo o vlogi lovca ali žrtve, saj smo, ko prevzemamo odgovornost za lastno dobro počutje, v vseh teh vlogah lovci. To so vloge prijatelja, partnerja, sodelavca, otroka, starša, brata, sestre, stranke, voznika, dopustnika, turista ... V vašem primeru je tu tudi vloga policista/-ke (ali zaposlene/-ga v policiji). Imate določene predstave, ki temeljijo na vaših neposrednih in posrednih izkušnjah (to so izkušnje vam pomembnih oseb v vašem življenju), kako se vede dober/-ra policist/-ka. Ta vloga vam je pomembna (tako kot vse druge vloge, ki si jih izberemo v življenju), saj se z njo poistovetite in verjamete, da v njej kakovostno skrbite zase.

Zakaj se potem v tej vlogi včasih ne počutimo dobro? Pomislite, kdaj se slabo počutimo v tej vlogi. Zdaj že veste nekaj novega o potrebah in lahko bi odgovorili, da takrat, ko izbiramo vedenja, ki nam v danem trenutku ne omogočajo, da bi učinkovito poskrbeli za svoje potrebe. Res je. Dodajam še eno vprašanje: »Ali se res v tem trenutku vedemo v skladu s svojimi predstavami o tej vlogi?«

Če denimo verjamem, da izpolnjujem svojo vlogo sodelavca, ko se vedem sodelovalno, zakaj se potem slabo počutim, ko določene informacije zadržim zase? Odgovor je: ker se v resnici ne vedem sodelovalno in ne izpolnjujem svoje vloge. Zaznam neskladje in se posledično ne počutim dobro.

Tako je tudi za vas same pomembno, da svoje delo opravljate kakovostno, delujete v skladu s predpisi, dosegate zastavljene cilje, skrbite za varnost in red, stojite ob strani sodelavcem in državljanom ipd., saj tako delujete v skladu s svojo vlogo. Vse se konča pri osebni odgovornosti, ki je pravzaprav odgovornost do samega sebe. Lovec v vlogi policista/-ke (oziroma zaposlene/-ga v policiji) se zaveda, da lahko le on sam poskrbi za svoje dobro počutje. Včasih celo tako, da gre dobesedno na lov – tudi za menoj, če me zasači, ko presežem dovoljeno hitrost.

Besedilo: dr. Aleksander Zadel,
psiholog in specialist klinične psihologije
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, in Alenka Drenik, PU Novo mesto

Strokovna literatura

Izšel je Priročnik za uporabo plinskega razpršilca v policiji

V Sektorju za policijska pooblastila in preventivo SGDP GPU smo pripravili Priročnik za uporabo plinskega razpršilca v policiji. Namenjen je predvsem inštruktorjem, policistom in tudi vsem drugim, ki se kakor koli ukvarjajo z uporabo prisilnih sredstev.

Pomen usposobljenosti policistov za uporabo plinskega razpršilca

Pravila policijske stroke za uporabo tega prisilnega sredstva so bila do zdaj predstavljena le v programu usposabljanja za uporabo prisilnih sredstev (modul I – Plinski razpršilec), posebna znanja in veščine v zvezi z uporabo plinskega razpršilca, ki so se oblikovali v policijski praksi, pa so policisti pridobivali na posameznih izobraževanjih, izpopolnjevanjih in usposabljanjih. Odslej so ta posebna znanja in veščine prikazani v tem strokovnem priročniku, ki bo kot interni dokument objavljen tudi na intranetu policije.

Plinski razpršilec je namreč pomembno sredstvo za obrambo in zaščito pred napadi agresivnih oseb. Gre sicer za relativno milo sredstvo, kot je razvidno iz zakonskih pogojev za uporabo in posledic, ki jih povzroča njegova uporaba (praviloma ne pride do hujših zapletov).

Kljub temu je – poleg sredstev za vklepanje in vezanje ter palice – del značilnih policijskih insignij in za javnost eden od simbolov policijske represije, zaradi česar je njegova uporaba deležna tudi večje pozornosti in kritičnosti javnosti.

Tudi zato morajo biti policisti za njegovo uporabo dobro usposobljeni in jo morajo redno vaditi. Plinski razpršilec smejo uporabiti izključno ob pogojih,

Plinski razpršilec je eno izmed 12 prisilnih sredstev, ki jih policisti po zakonu smejo uporabiti za opravljanje svojih nalog. Zaradi njegove učinkovitosti se policisti z njim počutijo varnejše, saj jim zaradi svojega načina delovanja omogoča, da agresivne in napadalne osebe obvladajo z daljše, varnejše razdalje.

Vsebina je podkrepljena s številnimi fotografijami, ki nazorno prikazujejo, kako se je treba pripraviti na uporabo, kakšne so različne tehnike za uporabo različnih vrst razpršilcev (npr. enoročno ali dvoročno), kako pomagati osebi, ki je prišla v stik s pršilom (npr. s spiranjem s fiziološko raztopino ali z razpršilcem za nevtralizacijo učinka dražilne substance), in drugo.

ki jih določa ZNPPol, in na način, ki je določen v tem zakonu in Pravilniku o policijskih pooblastilih.

Na enem mestu zbrane vse informacije o uporabi plinskih razpršilcev v policiji

Priročnik vsebuje pojmovno in pravno ureditev uporabe tega prisilnega sredstva. Opredeljuje tudi vrste plinskih razpršilcev glede na dražilno substanco in njihovo tipizacijo ter prikazuje razpršilce, ki se najpogosteje uporabljajo v slovenski policiji.

Nazorno, s številnimi fotografijami prikazuje pravilno nošenje razpršilca (glede na to, ali je policist v uniformi ali civilnih oblačilih) in njegovo uporabo, posebno pozornost pa namenja tudi nudenju prve pomoči po uporabi. Pozabili nismo niti na hrambo in uničenje plinskih razpršilcev ter na usposabljanje za njihovo uporabo.

Priročnik je namenjen tako policistom, ki neposredno, v praksi izvajajo policijska pooblastila, kot policistom, ki skrbijo za spremljanje izvajanja policijskih pooblastil ter ocenjevanje zakonitosti in strokovnosti uporabe prisilnih sredstev in drugih policijskih pooblastil.

Glede na izkušnje s predhodnimi tovrstnimi priročniki lahko sklepamo, da bo priročnik koristen pripomoček tudi za pravosodne in druge organe, ki presojajo in odločajo o zakonitosti in strokovnosti uporabe tega prisilnega sredstva.

Priročnik je že natisnjen in ga bodo policijske uprave in notranjeorganizacijske enote GPU prejele v kratkem oziroma so ga že.

V pripravi že novi projekti

To ni bil prvi projekt Sektorja za policijska pooblastila in preventivo. Nosilci področja policijskih pooblastil v tem sektorju so pripravili že več priročnikov za uporabo različnih prisilnih sredstev (na primer Priročnik za uporabo fizične sile v policiji, Priročnik za uporabo sredstev za vklepanje in vezanje v policiji ter Priročnik za uporabo sredstev za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev v policiji) in aktivno sodelovali pri pripravi številnih drugih priročnikov in podobnega strokovnega gradiva.

Aktivnosti priprave priročnikov bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Med drugim načrtujemo posodobitev Priročnika za ravnanje s službeno pištolo in pripravo Priročnika za uporabo električnega paralizatorja, saj menimo, da je opredelitev vseh vsebin, pomembnih za uporabo posameznega prisilnega sredstva, v enem strokovnem internem dokumentu oziroma na enem mestu pregledna, praktična in uporabnikom prijazna.

Besedilo: Vladimir Ilić, Sektor za policijska pooblastila in preventivo SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Strokovni posvet kriminalistov, tožilcev, sodnikov in zagovornikov otrok

Naš skupni cilj je otrokom zagotoviti prijazno, izpolnjujoče in predvsem varno otroštvo

V Kongresnem centru Brdo pri Kranju so se na dvodnevnem strokovnem posvetu, ki se je pod naslovom Otrok v primežu preteklosti in prihodnosti začel 1. aprila, zbrali kriminalisti, tožilci, sodniki in zagovorniki otrok. Posvet sta že 18. leto zapored organizirala Policija in Društvo državnih tožilcev Slovenije skupaj s Centrom za izobraževanje v pravosodju. Med več kot 250 gosti so bili poleg slovenskih tudi strokovnjaki iz Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Hrvaške, Nemčije, Italije, Poljske in Romunije. Kot vsi posveti do zdaj je bil tudi tokratni vsebinsko bogat in raznolik. Njegove osrednje teme so bile varnost otrok migrantov brez spremstva, poroke mladoletnih romskih deklic in otroci staršev, ki prestajajo zaporno kazen.

Poleg generalne direktorice policije mag. Tatjane Bobnar in notranjega ministra Boštjana Poklukarja so zbrane nagovorili še generalni državni tožilec Drago Šketa, državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje dr. Dominika Švarc Pipan, varuh človekovih pravic Peter Svetina in nekdanja varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer, ki je bila pred 18 leti pobudnica, da so se tožilci in policisti prvič zbrali v Gotenici.

Težava otrok in mladoletnikov brez spremstva v Sloveniji sicer ni tako velika kot v nekaterih drugih državah. Tudi zato, ker Slovenija ni bila njihova končna destinacija. A kot kaže, so povečane migracije naša nova realnost, zato lahko pričakujemo, da bo tudi k nam prišlo več otrok brez spremstva. Ti otroci so se že zaradi samih migracij znašli v težkem in zanje nerazumljivem položaju, zaradi odsotnosti staršev pa so na teh nevarnih poteh še ranljivejši, saj so dejansko brez kakršne koli zaščite. Izpostavljeni so nasilju, izkoriščanju, spolnim zlorabam, posilstvom in trgovini z ljudmi.

Slovenija je tudi država, v kateri prebiva romska populacija. Njihovi običaji po eni strani bogatijo našo kulturo, po drugi pa prinašajo vzorce, ki so za naš kulturni prostor in ne nazadnje tudi zakonodajo nesprejemljivi. Tak primer so prisilne poroke romskih deklic, ki se upravičujejo kot del kulture, dejansko pa deklicam jemljejo pravico do otroštva, svobodo lastne izbire partnerja in tudi dostojanstvo.

Nazadnje so strokovnjaki pozornost usmerili še na problematiko otrok, ki so ločeni od staršev, ker ti prestajajo zaporno kazen. Dolgotrajna ločenost od staršev je za otroka brez izjeme stresen dogodek. Če je bil otrok poleg tega še priča ali celo žrtev kaznivega ravnanja svojega starša, je travma še toliko večja.

Besedilo: Uprava kriminalistične policije GPU in Sektor za odnose z javnostmi, SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Posvet sta vodila Mirjam Kline, predsednica Društva državnih tožilcev Slovenije, in mag. Boštjan Lindav, direktor Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi.

Posvet za vodje v policiji

Začnimo sprejemati konkretne odločitve in zaveze za odgovornejšo vožnjo

V zadnjem obdobju smo bili priča dogodkom, ki naši organizaciji niso v ponos. Mediji so namenili veliko pozornosti našim sodelavcem, ki so bili udeleženi v prometu pod vplivom alkohola. Vodstvo organa se je zato odločilo organizirati posvet, na katerem so različni strokovnjaki predstavili podatke o negativnih ravnanjih v policiji, povezanih z zlorabo alkohola, in sistem, ki policijskim vodjem omogoča pravočasno in učinkovito reševanje teh težav.

Na posvetu, ki je potekal 11. in 12. marca na Policijski akademiji, je generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar poudarila, da vodstvo policije nima namena posegati v zasebno življenje zaposlenih, želi pa storiti vse, kar lahko, da v sistemskem smislu poskrbi za ustrezno seznanjenost z vsemi tveganji, ki jih alkohol lahko prinaša, pa tudi z možnimi ukrepi in pomočjo. Nadaljevala je, da se policisti moramo zavedati, da smo tudi v svojem prostem času pod drobnogledom javnosti, zato mora vodstvo preveriti morebitne kršitve od primera do primera, obenem pa je poudarila, da ne bo sprejemalo odločitev pod pritiskom javnosti.

Alkohol je v Sloveniji eden najpogostejših razlogov za najhujše prometne nesreče, ki so v letošnjem letu ponovno v porastu. Če želijo policisti verodostojno in z vso avtoriteto opravljati svoje delo in sankcionirati kršitelje v prometu, morajo biti najprej sami zgled varne vožnje. Tako je začel svojo predstavitev Robert Štaba, predsednik Zavoda Varna pot. Policiste je pozval, naj sprejmejo osebno zavezo za podporo Viziji 0, kar je mogoče doseči le s trdno odločitvijo za spremembe. Navzočim je predstavil osebno tragično izkušnjo, ko je pijani voznik z neregistriranim vozilom v naselju povozil njegovo hčer in jo hudo poškodoval.

Iz te osebne izkušnje in dela z drugimi žrtvami, svojci prometnih nesreč v okviru Zavoda Varna pot, Štaba črpa svoja sporočila o enormni škodi, ki jo alkohol povzroča v družinah in sorodstvih, pa tudi o gospodarski škodi po nesreči. »Odločite se in začnite z eno, dvema osebnima zavezama, da bodo naše ceste varnejše,« je še pozval.

Nadaljevala je Mirjana Savić, psihologinja v Centru za raziskovanje in socialne veščine na Policijski akademiji: »Prav je, da se tega zavedamo vsi in da v primeru, ko pri sodelavcu opazimo nesprejemljivo ravnanje, ponudimo podporo.« Policija ima izdelan sistem psihološke pomoči, ki nam je lahko vedno v pomoč. Prisluhniti moramo sodelavcem, ko nas ti potrebujejo. Res je, da nam bodo to redko priznali, a moramo biti pozorni in ponuditi podporo tistim, ki jo potrebujejo. Ne smemo si zatiskati oči pred težavami, ki so povezane z odvisnostjo posameznika. »Pravočasno ukrepanje je zelo pomembno,« je dodala.

Franc Pavlin iz Sektorja za notranje preiskave in integriteto v Službi generalnega direktorja policije je poudaril tudi druga varnostna tveganja, povezana z alkoholom, in nujne ukrepe delodajalca v zvezi s tem. Opozoril je na pomen zgledovanja oziroma zgleda za druge in poudaril odgovornost vodij pri preprečevanju negativnih ravnanj v policiji. »Več lahko storimo s pogovorom in pomočjo sodelavcem,« je sklenil.

Profesor na Fakulteti na varnostne vede dr. Branko Lobnikar je poudaril vlogo policije v družbi in dejstvo, da imajo slovenska policija in njeni zaposleni v družbi prav posebno mesto, obenem pa tudi veliko odgovornost. Ljudje policiste vidijo kot varuhe, na katere se lahko obrnejo v težavah. Zato je zaupanje v policijo tako pomembno, saj le v tem primeru lahko res uspešno opravljajo svoje delo. Dr. Lobnikar je na koncu pohvalil delo policije, razvoj policijske stroke in predvsem trud, ki ga policija vlaga v zagotavljanje varnosti. »Javnost je že zdavnaj spoznala, da je policija njen najpomembnejši partner pri zagotavljanju varnosti,« je povzel dr. Lobnikar. Dodal je še: »Seveda pa ne smemo pozabiti, da sleherni odklon, o katerem mediji vedno zelo obširno in sočno poročajo, vrže slabo luč na celoten kolektiv, tudi na tiste policiste, ki z dogodkom nimajo nič.«

Namen posveta je bil ozavestiti slehernega izmed nas, da je alkohol še vedno prisoten in sprejemljiv tako v širši družbi kot tudi v naših vrstah, čeprav lahko njegovo uživanje vodi v dejanja, ki so popolnoma nesprejemljiva – eno takih je vožnja v cestnem prometu pod vplivom alkohola. Takšna ravnanja so nesprejemljiva ne samo zaradi krnitve ugleda ali odgovornosti, ki jo imamo policisti v družbi, ko druge kaznujemo in vzpostavljamo red, ampak tudi zato, ker z njimi ogrožamo lastno varnost, varnost naših bližnjih in varnost drugih prometnih udeležencev.

Pomembna vloga policijskih vodij

Naše delo je bilo od nekdaj podvrženo kritični presoji javnosti. Za ohranitev verodostojnosti (pravičnost, poštenost, spoštovanje človeka, integriteta ipd.) moramo, še posebno vodje, razumeti vpliv vsake odločitve, ki jo sprejmemo, zlasti pa se moramo zavedati, da bodo naša ravnanja tudi v prostem času deležna ocenjevanja okolice. To velja za slehernega policista, kajti mi smo tisti, ki lahko posegamo v pravice ljudi z namenom zagotavljanja varnosti. Ljudje od nas pričakujejo in bodo vedno pričakovali, da so naša ravnanja v skladu z našim poslanstvom, ki ni omejeno na čas opravljanja službe.

Policisti imamo velikokrat občutek, da smo prepuščeni sami sebi, da nikomur ni preveč mar za naše počutje in razmišljanje, skratka, da nismo pomembni, kar lahko pripelje tudi do tega, da se ne poistovetimo s svojim delom in nimamo posebnega občutka odgovornosti. Slednje pa se lahko precej negativno odraža pri vedenju nekaterih naših sodelavcev v službi in tudi v prostem času.

Ponotranjiti moramo, kaj je prav in kaj narobe, in to tudi upoštevati v vsakdanjem življenju. To naj postane naš vsakdan. Naš prosti čas v očeh javnosti ni nič drugačen kot čas, ki ga preživimo v službi. Temu se lahko še tako upiramo, toda dejstvo je, da je naša vloga izredno pomembna za obstoj družbe. Seveda precej dobro poznamo svojo vlogo v družbi in se zavedamo vpliva nepremišljenih ravnanj, a tega kljub temu ne upoštevamo. Le z dobrim delom in transparentnostjo svojih ravnanj bomo primeren sogovornik v razvoju družbe nasploh.

Besedilo: moderator posveta mag. Ivo Holc, Policijska akademija GPU

DEA na obisku pri slovenski kriminalistični policiji

Predstavniki ameriškega oddelka za boj proti drogam DEA (angl. United States Drug Enforcement Administration) so 20. marca obiskali slovensko policijo. Delegacijo sta sprejela generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar in direktor Uprave kriminalistične policije mag. Boštjan Lindav.

Slovenska kriminalistična policija z DEO sodeluje že vrsto let, in sicer tako pri konkretnih zadevah kot tudi pri izmenjevanju operativnih informacij. Še posebno intenzivno sodelujeta od leta 2008 dalje, ko je DEA odprla področno pisarno na Dunaju. Nazadnje smo zelo uspešno sodelovali pri preiskovanju različnih kaznivih dejanj s področja tihotapljenja velikih količin kokaina iz Južne Amerike v Evropo in tudi v Slovenijo, pri čemer so nam agenti DEA nudili strokovno, tehnično in vsebinsko podporo. Z njihovo pomočjo smo uspešno preiskali veliko število osumljencev teh kaznivih dejanj tako v Sloveniji kot drugje po Evropi.

Minister in generalna direktorica policije pri slovenskih policistih na makedonsko-grški meji

Minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar sta se 25. februarja v Skopju srečala s slovenskimi policisti, ki nudijo pomoč svojim makedonskim kolegom na meji z Grčijo. Zahvalila sta se jim za zelo uspešno delo in ob tem poudarila, da se tudi tako širi dober glas o slovenskih policistkah in policistih, kar še dodatno utrjuje ugled slovenske policije in naše države v tujini. Z napotitvami slovenskih policistov Slovenija pomaga Severni Makedoniji pri obvladovanju migracijskega pritiska na njihovi meji z Grčijo. Tako smo od začetka leta 2016 tja napotili že več kot 200 slovenskih policistov. Trenutno v Severni Makedoniji deluje 35. skupina slovenskih policistov.

Policijsko delo v skupnosti v ospredju tokratnega srečanja vodstev policij Salzburškega foruma

Veliko pozornosti je pritegnila mobilna policijska postaja, ki jo slovenski policisti pri svojem delu uporabljamo od leta 2012.

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar je kot gostiteljica vodila srečanje vodstev policij v okviru predsedovanja Slovenije državam članicam Salzburškega foruma, ki je letos potekal v Sloveniji. Dvodnevnega srečanja 26. in 27. marca so se udeležile delegacije policij iz držav članic Salzburškega foruma, in sicer iz Avstrije, Bolgarije, Češke, Hrvaške, Madžarske, Poljske, Romunije in Slovaške.

Poudarek tokratnega srečanja policijskih vodstev držav članic Salzburškega foruma je bil na krepitvi policijskega dela v skupnosti z namenom izboljšanja varnosti državljanov in spodbujanja njihovega vključevanja v zagotavljanje skupne varnosti. Članice so si izmenjale primere dobrih, pa tudi neučinkovitih praks, da bi našle soglasje za vpeljavo uspešnih praks in izkušenj s tega področja na evropski ravni.

Udeležence srečanja je v tem duhu nagovoril tudi notranji minister Boštjan Poklukar: »Med predsedovanjem forumu je Slovenija med svoje prioritete poleg zaščite prič in okoljske kriminalitete v povezavi s čezmejnim prevozom odpadkov uvrstila tudi koncept policijskega dela v skupnosti. Delu policije na tem področju pripisujem izreden pomen.«

Ugledna mednarodna nagrada za slovenski policijski piar

Slovenska policija je med organizacijami, ki že vrsto let vztrajno razvija in krepi področje odnosov z javnostmi, saj pri tem že zdavnaj ne gre več le za pošiljanje sporočil za medije. To področje je torej v policiji dobro sistemsko urejeno, imamo pa tudi predane zaposlene (tako na državni kot tudi na regionalni ravni), ki poznajo vse posebnosti in zakonitosti tega dela in tako gradijo pozitivno podobo policije v javnosti. Tudi zato se naš organ po vseh raziskavah javnega mnenja v zadnjih letih uvršča med institucije, ki ji slovenska javnost najbolj zaupa.

Zadnji dokaz, da je piar slovenske policije na resnično visoki strokovni ravni in da uživa velik ugled tudi v mednarodnem okolju, je prestižna nagrada za najboljše komunikatorje PRO.PR, ki je bila 12. aprila v Selcah na Hrvaškem podeljena vodji Sektorja za odnose z javnostmi v Policiji, mag. Vesni Drole, za prispevek k razvoju in promociji piarovske stroke (na fotografiji). Na konferenci z več kot 200 udeleženci je nagrado poleg nje prejelo še 23 komunikacijskih strokovnjakov iz regije in sveta.

Slovenski policisti – učitelji smučanja prenašali svoje znanje na makedonske *specialce*

Antonina Mulej in Miha Leskovšek med ocenjevanjem smučarskega znanja makedonskih kolegov

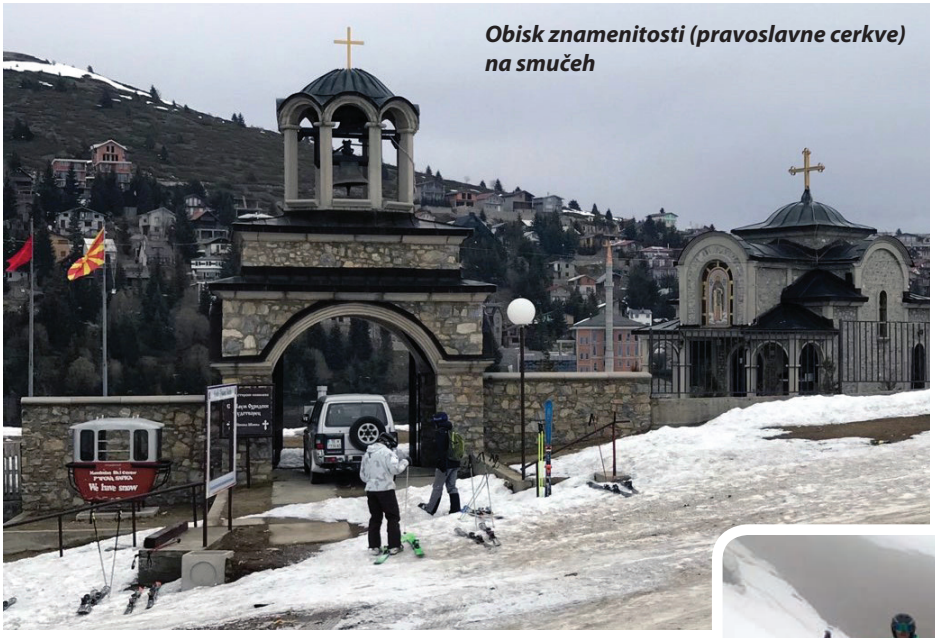
Trije učitelji smučanja iz slovenske policije smo zadnji teden marca v Severni Makedoniji izvedli usposabljanje za makedonske policiste inštruktorje, ki bodo svoje sodelavce učili alpsko smučanje.

Po predhodno vzpostavljeni komunikaciji in v sodelovanju med slovenskim in makedonskim notranjim ministrstvom smo bili od 24. do 30. marca 2019 v zimskem in rekreacijskem centru Popova Šapka, kjer je potekalo usposabljanje za učitelje tehnike alpskega smučanja oziroma smučarske inštruktorje.

Pri usposabljanju smo sodelovali Antonina Mulej z Uprave kriminalistične policije na Generalni policijski upravi, Miha Leskovšek s Policijske uprave Celje in Damijan Dimič iz Specialne enote na Upravi za policijske specialnosti znotraj Generalne policijske uprave.

Po 12-urni vožnji iz Ljubljane smo prispeli na Popovo Šapko, v Hotel Slavija, kjer smo bili nastanjeni skupaj z udeleženci usposabljanja.

Naš namen je bil makedonske policiste seznaniti z metodologijo učenja smučanja slovenske alpske šole in nadaljevalnih oblik alpskega smučanja. Usposabljanja se je udeležilo 16 policistov iz makedonske specialne enote policije: sedem članov protiteroristične enote oziroma enote za posebne naloge (ESZ – TIGRI), osem pripadnikov enote za hitro

Obisk znamenitosti (pravoslavne cerkve) na smučeh

posredovanje (EBR) in sovoznik iz enote za usposabljanje in podporo (EOP).

Policiste smo glede na raven njihovega znanja smučanja razdelili v tri skupine. Miha Leskovšek je vodil prvo skupino, tj. začetno stopnjo šole smučanja, ki je vsebovala spoznavanje opreme in osnovni zavoj. Antonina Mulej je vodila drugo skupino oziroma srednjo stopnjo šole smučanja, ki je obsegala osnovni zavoj, široki hodnik in ozki hodnik. Tretjo skupino je vodil Damijan Dimič. To je bila nadaljevalna stopnja šole smučanja, pri kateri so udeleženci usvajali smučanje izven urejenih smučišč in uporabo tehnik alpskega smučanja za taktično premikanje na smučeh.

Udeleženci so bili deležni usposabljanja na vseh treh stopnjah. Pri tem so spoznali tako metode učenja smučanja kot praktične vaje – tehnike alpskega smučanja, in sicer od začetnih do nadaljevalnih oblik smučanja.

Praktični del je potekal vsak dan od 8.00 do 14.30, nato je do 17. ure sledila je videoanaliza v hotelu. Ogledali smo si posnetke vsakega posameznika pri vajah, ki jih je izvajal na smučišču, in analizirali ter odpravljali napake. Zaradi velikega zanimanja in discipline slušateljev ter dobre organizacije usposabljanja, za katero je pri makedonski policiji poskrbel Dejan Blaževski, je usposabljanje potekalo na izjemno visoki ravni.

V petek, po končanem usposabljanju, smo se v Skopju udeležili uradne večerje z načelnikom oddelka za specialne policijske operacije Brankom Trajanovskim, poveljnikom enote za specialne naloge (TIGRI) Mitkom Danevskim in glavnim inšpektorjem Dejanom Blaževskim. Pogovarjali smo se o poteku usposabljanja na Popovi Šapki, pogovor pa je nanesel tudi na nadaljnje sodelovanje med policijama. Predstavili smo jim aktivnosti slovenske policije, povezane s smučišči, in sicer delo na smučišču (kako izvajamo nadzor nad smučarji, opravljamo oglede kraja nesreč ipd.), varovanje VIP-oseb na smučišču (za ta namen izvajamo usposabljanje za policiste Centra za varovanje in zaščito) in izvajanje nalog Specialne enote v zimskih razmerah (izpopolnjevanje veščine smučanja, turnega smučanja ipd.).

Naše gostitelje je presenetilo, kako ima naša policija organizirano delo na smučiščih v Sloveniji, vse od obravnave nesreč in izvajanja nadzora nad smučarji in službami, ki delujejo na smučiščih, do varovanja VIP-oseb na smučiščih. Zato so izrazili zanimanje, da bi tovrstno sodelovanje s slovenskimi policijskimi inštruktorji nadaljevali in še poglabljali, da bodo v prihodnosti tudi sami sposobni organizirati takšno in tako kakovostno usposabljanje za svoje policiste. Tovrstne oblike dela prispevajo tudi k dobremu medsebojnemu sodelovanju na drugih področjih, kjer se povezujemo policisti iz makedonske in slovenske policije. Možnost nadaljnjega policijskega sodelovanja, denimo, vidijo na področju alpinizma in vodnikov službenih psov za potrebe specialne enote.

Besedilo: Damijan Dimič, Specialna enota UPS GPU
Foto: Damijan Dimič in drugi udeleženci tečaja

Udeleženci usposabljanja

Obisk na Češkem

Zgledna skrb češke policije za svoj muzej

Češki policijski muzej je pritegnil mojo pozornost že leta 2011, ko sem po začetku dela v Muzeju slovenske policije začela preučevati sorodne policijske muzeje po svetu. Po pridobljenih podatkih se mi je zdel eden boljših primerov v Evropi. Konec preteklega leta sem ob njegovem obisku lahko preverila svoje domneve in dobila potrditev, da bi se tudi v Sloveniji lahko v marsičem zgledovali po njem. Zanj skrbi kar 33 uslužbencev, ki delujejo na več različnih oddelkih, v okviru muzeja pa imajo celo otroški prometni poligon in gledališče.

Začetki kriminalističnega muzeja v Pragi segajo v leto 1916

Tako kot v Ljubljani in številnih večjih evropskih mestih so tudi v Pragi varnostni organi policijski oziroma kriminalistični muzej zasnovali na začetku prejšnjega stoletja. Pisni viri o njem govorijo že leta 1916. Skupna značilnost tedanjih tovrstnih muzejev je bila, da so delovali kot študijski kabineti, dostopni in namenjeni le strokovnjakom, katerih delovno področje je bilo povezano z odkrivanjem, preiskovanjem in dokazovanjem kaznivih dejanj. Prvi češki policijski muzej se je tako bistveno razlikoval od današnjega, ki je odprt za najširšo javnost in predstavlja zgodovino celotne policijske stroke, s številnimi preventivnimi in promocijskimi programi.

Muzej ima poleg 1.700 m² razstavnih površin tudi velik zunanji park

Muzej policije Češke republike, kot se uradno imenuje, je v središču Prage, približno deset minut hoda od Narodnega muzeja, s katerim mnogokrat sodeluje. Domuje v veličastni stavbi nekdanjega avguštinskega samostana, ki je po drugi svetovni vojni prešel v last Ministrstva za notranje zadeve. Obiskovalcem je za ogled razstav na voljo približno 1.700 m² notranjih površin v dveh nadstropjih in velik zunanji park, ki je opremljen z razstavnimi eksponati. Na zunanjih površinah so med drugim ob prometnem igrišču – poligonu, ki je namenjen za izobraževanje otrok o prometni varnosti, predstavljena raznovrstna vozila (policijski avtomobili, oklepniki, čolni, helikopterji idr.). Mercedes-Benz Václava Havla je zadnja pridobitev muzejskega razstavljenega voznega parka.

Organiziranost in poslanstvo češkega policijskega muzeja

Muzej policije Češke republike deluje od leta 1990 kot enota Ministrstva za notranje zadeve in dokumentira ter predstavlja zgodovino, razvoj in delovanje varnostnih sil na češkem ozemlju od njihovih začetkov v Avstro-Ogrski pa do danes, pa tudi razvoj kriminologije in kriminalistike ter razvoj in delovanje civilne zaščite. »Temeljno poslanstvo muzeja je obiskovalce seznaniti z zgodovino in delovanjem policije na Češkem, ki na poseben način kaže tudi zgodovino države,« je povedala Květoslava Kůsová, vodja oddelka za kulturne in izobraževalne dejavnosti, ki me je skupaj z uslužbenkama oddelka za

Muzejski vozni park

policijsko izobraževanje češke policije Andreo Frydrychovó in Lenko Kovalskó popeljala po muzejskih razstavah. Dodati je treba, da so predstavitve razstav in muzeja na voljo samo v češkem jeziku, zato sta za to, da sem muzej lahko dobro spoznala, zaslužni sodelavki iz češke policije, ki sta ob organizaciji obiska skrbeli tudi za prevajanje.

Razstavljenih več kot tisoč eksponatov

Na stalni razstavi smo lahko ob predstavljenem bogatem dokumentarnem in fotografskem gradivu, uniformah, oborožitvi in opremi, rekonstrukcijah službenih prostorov in predstavitvah drugih predmetov (skupaj več kot tisoč eksponatov in okoli 800 fotografij) ter didaktičnih pripomočkov sledili razvoju policije od začetka prejšnjega stoletja pa do današnjih dni, razvoju kriminologije in kriminalistike, preventivni predstavitvi drog in posledic njihovega uživanja ter delu gasilcev in civilne zaščite. Ogledali smo si tudi tri gostujoče oziroma začasne razstave in zbirko vozil na dvorišču muzeja.

Posebna pozornost je namenjena vlogi policije pri vzpostavljanju demokratične pravne države

Razstava se začne s predstavitvijo dveh vej policije iz obdobja od leta 1918 do 1938 – žandarmerije, ki je delovala na ozemlju celotne države, in državne policije, ki je delovala v večjih mestih. Zanimiva je predstavitev letalskih patrulj žandarmerije. Sledi predstavitev varnostnih sil med letoma 1939 in 1945, na kateri je razstavljena plaketa z imeni 117 policistov iz Prage, ki so padli oziroma bili usmrčeni v tem obdobju. Ob predstavitvi delovanja policije po drugi svetovni vojni je poseben prostor namenjen mejni policiji v komunističnem režimu; prikazana sta čas in območje železne zavese. Květoslava Kůsová je povedala, da so številni mlajši obiskovalci presenečeni, ko jim pove, da včasih ni bilo mogoče kar tako iti na izlet na Dunaj, ampak je bilo potovanje oziroma prehajanje njihovih nekdanjih državnih meja zelo zapleteno.

Velika dvorana je namenjena prikazu sedanje policije Češke republike in njene vloge v demokratični pravni državi. Spoznamo lahko vse obstoječe policijske enote od pirotehnikov do vodnikov službenih psov in policistov, ki delujejo v mednarodnih misijah.

Iz zgodovinske zbirke češke policije

Predstavitev prometne policije

Poseben prostor je posvečen policistom, ki so življenje izgubili pri svojem delu.

Predstavitev zgodovine prometne policije spremljajo številne preventivne vsebine

Dve veliki dvorani sta namenjeni prometu. V eni sta predstavljena razvoj in delovanje prometne policije od leta 1919 do danes. Med drugim lahko izvemo, da je bil prvi semafor v Pragi postavljen leta 1927. Tukaj lahko najmlajši z računalniško igrico preverijo prometna pravila, starejši pa preizkusijo svoje vozniške sposobnosti s programom simulacije prometa. V drugi dvorani so predstavljene prometne nesreče in njihovo preiskovanje.

V nadaljevanju je v več prostorih predstavljena zgodovina kriminala in kriminalističnega preiskovanja, skupaj z najodmevnejšimi primeri raznovrstnih kaznivih dejanj. Tukaj lahko med drugim najdemo začetke daktiloskopije, predstavitve antropometrije, rekonstrukcijo kraja umora, pa tudi zbirko ponaredkov umetnin. Predstavitev je obogatena z interaktivnimi moduli in instrumenti, ki so namenjeni obiskovalcem. V prvem nadstropju muzeja so razstave o varstvu prebivalstva in delu civilne zaščite ter razstava Nacionalnega centra za droge. V muzeju so trije veliki prostori namenjeni začasnim razstavam. V njih smo si konec preteklega leta lahko ogledali razstave Sto let varnostnih sil ali Od žandarmerije do policije, Zgodovina in sedanjost nožev Mikov ter Kriminalistika v fotografiji 2.

Pripravljajo tudi gledališke predstave

Češki policijski muzej ob razstavah pripravlja številne preventivne in promocijske aktivnosti. Z njimi prispeva k razvoju in izvajanju programov vseživljenjskega učenja in izobraževanja o varnostnih vprašanjih, pa tudi k promociji policije. Aktivnosti je predstavila Hana Dlabalová z oddelka za kulturne in izobraževalne dejavnosti. V sodelovanju s policisti za mlajše iz različnih starostnih skupin pripravljajo prometne tečaje oziroma izobraževanja na otroškem prometnem igrišču in preventivna predavanja o problematiki drog, računalniški kriminaliteti, mladoletniški kriminaliteti, prometni problematiki idr. Zelo obiskane so tudi gledališke predstave (leta 2017 jih je bilo 57), ki jih pripravijo v sodelovanju s praškimi gledališkimi igralci in policisti z namenom preventivnega ozaveščanja o raznovrstni varnostni problematiki. Eno takšnih predstav z naslovom Šikana, ki so jo obiskali osnovnošolci, smo si tudi ogledali. Muzej za promocijo skrbi z objavami na spletni strani in Facebooku muzeja ter objavami v drugih medijih.

Muzej je za svoje delo prejel že številne domače in mednarodne nagrade

Dr. Marcela Machutová, direktorica češkega policijskega muzeja, ki se je v policijskem muzeju (predhodniku današnjega) zaposlila že pred 43 leti, mi je predstavila nekatere podatke o delovanju muzeja (mnogi izhajajo tudi iz njenih poročil o delu muzeja).

V Muzeju policije Češke republike je zaposlenih 33 uslužbencev, ki med

Iz zgodovine kriminalitete in kriminalistike

Lenka Kovalská, Darinka Kolar Osvald in Andrea Frydrychová

Češki policijski muzej:

- v enem letu si ga ogleda okoli 65.000 obiskovalcev,
- zaposluje 33 uslužbencev,
- ima stalno razstavljenih več kot 1.000 eksponatov in 800 fotografij,
- razteza se na več kot 2.000 m^2 notranjih površin v dveh nadstropjih in velikem zunanjem parku,
- prireja številne razstave, predavanja, koncerte in slovesnosti,
- je prejemnik številnih, tudi mednarodnih nagrad in priznanj.

Šolska skupina pred predstavo v muzejskem gledališču

drugim delujejo na različnih oddelkih: za upravljanje zbirk, za kulturne in izobraževalne dejavnosti, za operativne in tehnične naloge ter za finančne zadeve. V okviru muzeja imajo tudi knjižnico in gledališče.

Zbirka predmetov češkega policijskega muzeja je razdeljena na šest podzbirk: 1. Dokumenti in tiski; 2. Negativi in fotografije; 3. Orožje, strelivo in oprema; 4. Predmeti, povezani s kaznivimi dejanji; 5. Tehnika, kemikalije in drugi materiali ter 6. Čini, uniforme, simboli in modeli. Predmeti, ki niso razstavljeni, se hranijo v ustrezno urejenih depojskih prostorih znotraj muzejskega kompleksa. V letu 2017 je bilo dokončano povsem novo veliko skladišče v prvem nadstropju stavbe. Muzej predmete večinoma pridobiva iz policijskih enot, občasno pa jih tudi odkupuje.

Leta 2017 je muzej pripravil in organiziral devet razstav in v svojih prostorih predstavil več drugih gostujočih razstav, organiziral strokovna predavanja in seminarje, koncerte, spominske slovesnosti in zaobljube policistov ter sodeloval na več dogodkih, npr. Ledena Praga, Muzejska noč, Mednarodni dan muzejev, Teden znanosti in tehnologije ter Dnevi evropske kulturne dediščine. Za svoje delo so prejeli tudi številne nagrade, npr. gloria musealis, ki jo je podelilo Ministrstvo za kulturo leta 2004, 2007, 2009 in 2010, ter nagrada za program varnosti v cestnem prometu, ki je bila podeljena leta 2007 v Bruslju. Muzej je leta 2017 obiskalo skoraj 65.000 ljudi.

Sklep: tudi v Sloveniji bi lahko sledili češkemu zgledu

Muzej policije Češke republike je dober primer sodobnega policijskega muzeja, ki ob ohranjanju specifične dediščine interpretira vlogo policije v družbi, promovira njeno delo, krepi integriteto njenih uslužbencev z vplivom na oblikovanje njihovega moralnega in vrednostnega sistema, z različnimi programi izvaja preventivne dejavnosti za zatiranje kriminalitete in zagotavljanje varnosti ter poglablja sodelovanje policije s skupnostjo.

Iz razvoja, razstav in dejavnosti muzeja je razvidno, da ob svojih temeljnih funkcijah, tj. zbiranju, predstavljanju in izobraževanju, v odpiranju splošni javnosti zelo uspešno sledi sodobnim muzeološkim težnjam in poslanstvom sodobnih policij, ki vse bolj poudarjajo pomen preventivnih dejavnosti za preprečevanje kriminalitete in v skupnost usmerjenega policijskega dela. Za to ima tudi ustrezno podporo pri svojem ustanovitelju, Ministrstvu za notranje zadeve, ki financira policijsko muzejsko dejavnost ter zagotavlja ustrezne prostorske in kadrovske kapacitete.

Menim, da gre za muzej, ki izhaja iz nam sorodnega zgodovinskega okolja in sledi podobnemu muzejskemu poslanstvu, zato bi se v Sloveniji lahko po njem zgledovali pri uresničevanju Strategije razvoja muzejske dejavnosti slovenske policije, ki smo jo pripravili v Muzeju slovenske policije oktobra 2018 za obdobje 2019–2023.

Besedilo: Darinka Kolar Osvald, kustodinja, muzejska svetovalka in vodja Muzeja slovenske policije
Fotografije: Muzej policije Češke republike in Darinka Kolar Osvald

Da si pri hoji s hriba ne bi uničeval kolen …

»Jadralno padalstvo je zakon!«

Uroš Čadež, vodja Oddelka za splošne policijske naloge v Sektorju uniformirane policije na Policijski upravi Kranj, je velik navdušenec nad jadralnim padalstvom in dolgoletni policist, ki je imel svoj prvi delovni dan ravno na prvi dan vojne za Slovenijo. V dolgi policijski karieri je delal na več delovnih področjih in se vsa leta ukvarjal z vrsto adrenalinskih športov.

Najprej se je navdušil nad potapljanjem, potem pa nad gorskim kolesarstvom, turnim smučanjem in konji. Nekaj časa je bil tudi strasten *chopperist*. Družina mu je aktivnosti obrnila na glavo. Tako kot vsakomur, pravi. Ob pomanjkanju časa se je zato čedalje bolj osredotočal na pohodništvo po bližnjih hribih in prav tam se je začel spoznavati s padalstvom. Ni vedel, da mu bodo ti trenutki spremenili življenje. Na bolje, seveda.

Spomni se, da je že kot otrok s prijatelji izdeloval zmaje iz polivinila in tekel po bregu, da bi poleteli. To bi lahko s pravim padalom uresničil pri okroglih 40 letih, ko je dobil za darilo bon za polet s tandemskim jadralnim padalom.

Zanimivo je, da ga nikoli ni uporabil. Pozneje so ga njegovi sodelavci dražili – ponujali so mu krajšo pot po zraku, da si pri hoji s hriba ne bi uničeval kolen. Poudarjali so, da je to sistem, ki na stara leta ne uničuje kolenskih vezi. Da bi lahko sam poletel, je moral opraviti izpit. In ga tudi je.

Prvo padalo je nosil na različna vzletišča po Gorenjskem in v hribe. Spoznal je, da mu je v padalstvu najbližja panoga *hike & fly*, pri kateri je bistvo prehoditi oziroma osvojiti določen hrib in z njega poleteti v dolino. Kmalu ga je to tako navdušilo, da brez poletov ni več mogel. Padalstvo je postalo njegova strast, z njo pa je okužil tudi svoja otroka, sina Nika in hčer Nejo.

Zaradi želje otrok po letenju se je usposobil za pilota tandemskega jadralnega padala, s katerim

je letel z otrokoma. Sin Nik je že kot najstnik šel korak dlje in želel samostojno leteti. Tečaje je začel že pri 16 letih in ni odlašal. Opravil jih je tako, kot je treba, in že samostojno leti.

Zdaj nastajajo njuni prvi skupni višinski poleti, ki jih zajemajo fotografije in videoposnetki, hranijo pa spomini. Hkrati se polni tudi omara z opremo. V svoji *floti* imata že pet padal. Odkar leti s sinom, ima občutek, da je padalstvo precej nevaren šport.

Občasno se njunim zračnim dogodivščinam v tandemu pridruži še hči Neja, ki tudi sama ne skriva več želje po višinskem adrenalinu. Ko bo pripravljena, ji bo omogočil to dogodivščino, povzame Uroš in se znova s padalom poda na svoj hrib, Kriško goro.

Besedilo: mag. Bojan Kos, Policijska uprava Kranj
Foto: Uroš Čadež, PU Kranj

Letošnji policijski pohod na Triglav bo jubilejen – zagrizite v kolena tudi vi!

Leta 2000 – prvi pohod. Leta 2019 – smo na pragu 20., zdaj že tradicionalnega policijskega pohoda na vrh naše dežele. V teh letih se je na Triglav povzpelo že več kot 600 pohodnikov. Nekateri samo enkrat, drugi dvakrat, petkrat … 20 pohodnikov ga je obiskalo desetkrat, devet pohodnikov pa kar 15-krat. En pohodnik je bil z nami na vseh pohodih … in tudi letos bo tam.

V vseh teh letih se je razvilo mnogo prijateljstev in obiskalo nas je kar nekaj sodelavcev iz tujih policij.

Tam med vršaci smo v svojem svetu, v zavetju gora, ki govorijo svojo zgodbo. Ko je osvojen vrh, je to samo pol poti, pol zgodbe. Povratek v dolino pomeni srečen konec.

Organizacijski odbor vas že zdaj vabi na to čudovito okroglo obletnico. Preživite jo z nami na Kredarici in Triglavu, sooblikujte našo in napišite svojo zgodbo, ki vam jo bodo povedale skale, narisalo sonce ali jo boste prebrali na nebu, posutem z zvezdami.

V upanju, da se nas čim več zbere in se znova srečamo, zbrani z vseh koncev in krajev, vam izrekamo planinski pozdrav in vam želimo varen korak v naših hribih in gorah.

Besedilo: Sanja Repše, Služba generalnega direktorja policije GPU
Foto: organizacijski odbor

Letošnji jubilejni pohod na Triglav bo za spremembo že na začetku poletja: 20. in 21. junija 2019 (četrtek in petek). Rezervni termin sta 29. in 30. avgust 2019 (prav tako četrtek in petek).

POLICIJA
POLICIJA

